

# **KAIU VALLA ARENGUKAVA**

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

# Sisukord

SISSEJUHATUS .....	5
<b>1 ÜLDISED ARENGUEESMÄRGID.....</b>	<b>6</b>
1.1 MISSIOON .....	6
1.2 VISIOON 2018 .....	6
1.3 OODATAVAD TULEMUSED 2018.....	6
1.4 ARENGUPÕHIMÕTTED.....	6
1.5 INVESTEERINGUTE JÄRJESTAMISE KRITERIUMID.....	7
1.6 HORISONTAALSED VÄÄRTUSED .....	7
1.7 STRATEEGILISED EESMÄRGID .....	7
<b>2 ASUKOHT, ASUSTUS JA RAHVASTIK.....</b>	<b>8</b>
2.1 ASUKOHT.....	8
2.2 ASUSTUS JA RAHVASTIK .....	8
2.2.1 Külad ja keskused .....	8
2.2.2 Elanike arv, vanuseline ja sooline struktuur .....	9
2.2.3 Ränne .....	10
<b>3 KESKKOND.....</b>	<b>11</b>
3.1 KLIIMA .....	11
3.2 LOODUS .....	11
3.2.1 Geoloogia.....	11
3.2.2 Mullastik.....	12
3.2.3 Pinnavesi .....	12
3.2.4 Põhjavesi.....	13
3.2.5 Maavarad.....	14
3.2.6 Kaitstavad maa-alad ja objektid .....	14
3.2.7 Kultuurimälestised.....	16
3.3 MAAKASUTUS.....	18
3.3.1 Kaiu valla maakasutus ja -kuuluvus .....	18
<b>4 TEGEVUSVALDKONDADE HETKESEIS JA EESMÄRGID .....</b>	<b>19</b>
4.1 JUHTIMINE JA ARENGU RAHASTAMINE.....	19
4.1.1 Hetkeseis.....	19
4.1.1.1 Valdkonda reguleerivad üldaktid.....	19
4.1.1.2 Juhtimisstruktuur ja tööjaotus .....	19
4.1.1.3 Hallatavad asutused .....	19
4.1.1.4 Halduslepingud .....	20
4.1.1.5 Omavalitsuse osalusega äriühingud.....	20
4.1.1.6 Maksumaksjad.....	20
4.1.1.7 Eelarved, varad ja kohustused .....	21
4.1.1.8 Liikmelisus, koostöö ja sõprussidemed.....	22
4.1.1.9 Infotehnoloogia kasutamine juhtimises .....	23
4.1.1.10 Ajaleht, avalikud suhted, informeerimine, kaasamine ja blogimine.....	23
4.1.1.11 Motivaatorid: tähtsündmused, tunnustamine.....	24
4.1.2 Üldise olukorra analüüs .....	25
4.1.2.1 SWOT .....	25
4.1.3 Võtmeprobleemid .....	25
4.1.4 Visioon .....	25
4.1.5 Eesmärgid ja tegevussuunad .....	26
4.2 ETTEVÕTLUSKESKKOND JA TÖÖ .....	26
4.2.1 Hetkeseis.....	26
4.2.1.1 Palgasaajad, tööhõive.....	26
4.2.1.2 Ettevõtlus .....	27
4.2.2 Üldise olukorra analüüs .....	30
4.2.2.1 SWOT.....	30
4.2.3 Probleemid .....	30
4.2.4 Visioon .....	30
4.2.5 Eesmärgid ja tegevussuunad .....	31
4.3 ELUKESKKOND .....	31
4.3.1 Hetkeseis.....	31
4.3.1.1 Valdkonda reguleerivad üldaktid.....	31

4.3.1.2	Planeeringud .....	31
4.3.1.3	Teedevõrk .....	31
4.3.1.4	Elektrivarustus .....	33
4.3.1.5	Telefoniside , internet .....	33
4.3.1.6	Sideteenused .....	34
4.3.1.7	Elamumajandus .....	34
4.3.1.8	Veemajandus, kanalisatsioon, puhastusseadmed .....	34
4.3.1.9	Soojavarustus .....	35
4.3.1.10	Haljastus, heakord .....	35
4.3.1.11	Tänavavalgustus .....	35
4.3.1.12	Jäätmekäitlus .....	35
4.3.1.13	Kalmistud .....	36
4.3.1.14	Ühistransport .....	36
4.3.1.15	Valdkondade finantseerimine .....	36
4.3.2	Üldise olukorra analüüs .....	37
4.3.2.1	SWOT .....	37
4.3.3	Võtmeprobleemid .....	37
4.3.4	Visioon .....	38
4.3.5	Eesmärgid ja tegevussuunad .....	38
4.4	HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ .....	38
4.4.1	Hetkeseis .....	38
4.4.1.1	Valdkonda reguleerivad üldaktid .....	38
4.4.1.2	Alusharidus .....	38
4.4.1.3	Üldharidus .....	39
4.4.1.4	Alus- ja üldhariduse finantseerimine ja investeringud .....	41
	Rakendatud lisateenused .....	41
4.4.1.5	Erivajadustega laste haridus .....	41
4.4.1.6	Huviharidus .....	41
	Huvihariduse finantseerimine ja investeringud .....	42
4.4.1.7	Noorsootöö .....	42
	Noorsootöö finantseerimine .....	42
4.4.2	Üldise olukorra analüüs .....	42
4.4.2.1	SWOT .....	42
4.4.3	Võtmeprobleemid .....	43
4.4.4	Visioon .....	43
4.4.5	Eesmärgid ja tegevussuunad .....	43
4.5	KULTUUR, SPORT .....	44
4.5.1	Hetkeseis .....	44
4.5.1.1	Valdkonda reguleerivad üldaktid .....	44
4.5.1.2	Kultuur .....	44
4.5.1.2.1	Rahvamajad .....	44
4.5.1.2.2	Raamatukogud .....	44
4.5.1.3	Kultuurivaldkonna finantseerimine .....	45
4.5.1.4	Sport .....	45
4.5.1.5	Sportivaldkonna finantseerimine .....	46
4.5.1.6	Turism .....	47
4.5.1.7	Turismi finantseerimine .....	47
4.5.1.8	Külakultuur, seltsitegevus .....	47
4.5.1.9	Kirik, kogudused .....	47
4.5.1.10	Valdkonna finantseerimine .....	48
4.5.2	Üldise olukorra analüüs .....	48
4.5.2.1	SWOT .....	48
4.5.3	Võtmeprobleemid .....	49
4.5.4	Visioon .....	49
4.5.5	Eesmärgid ja tegevussuunad .....	49
4.6	SOTSIAALNE HEAOLU .....	50
4.6.1	Hetkeseis .....	50
4.6.1.1	Valdkonda reguleerivad üldaktid .....	50
4.6.1.2	Sotsiaalhoolekanne .....	50
4.6.1.2.1	Hooldekodu .....	50
4.6.1.2.2	Toimetulekutoetus .....	51
4.6.1.2.3	Sotsiaalkorterid .....	51
4.6.1.2.4	Päevakeskuse teenus .....	51
4.6.1.2.5	Koduteenus .....	51

4.6.1.2.6	Rakendatud lisateenused .....	52
4.6.1.2.7	Sotsiaalhoolekande finantseerimine .....	52
	<i>Tervishoid</i> .....	52
4.6.1.2.8	Esmatasandi arstiabi .....	52
4.6.1.2.9	Kiirabi .....	53
4.6.1.2.10	Eriarstiabi .....	53
4.6.1.2.11	Koduõendusteenus .....	53
4.6.1.2.12	Koolitervishoiuteenus.....	53
4.6.1.2.13	Hambaravi.....	53
4.6.1.2.14	Nõustamisteenused.....	53
4.6.1.3	<i>Tervishoiu finantseerimine</i> .....	53
4.6.2	Üldise olukorra analüüs .....	53
4.6.2.1	<i>SWOT</i> .....	53
4.6.3	Võtmeprobleemid .....	54
4.6.4	Visioon .....	54
4.6.5	Eesmärgid ja tegevussuunad .....	54
4.7	<b>TURVALISUS</b> .....	55
4.7.1	Hetkeseis.....	55
4.7.1.1	<i>Turvalisuse finantseerimine</i> .....	55
4.7.2	Üldise olukorra analüüs .....	56
4.7.2.1	<i>SWOT</i> .....	56
4.7.3	Võtmeprobleemid .....	56
4.7.4	Visioon .....	56
4.7.5	Eesmärgid ja tegevussuunad .....	56
<b>5</b>	<b>TEGEVUSKAVA</b> .....	<b>57</b>
<b>6</b>	<b>INVESTEERINGUTE KAVA</b> .....	<b>60</b>
<b>7</b>	<b>KAIU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2015 - 2018</b> .....	<b>62</b>
<b>8</b>	<b>LISAD</b> .....	<b>67</b>
	Arengukava mõisted .....	67
	Seotud välised arengukavad (väljavõtted).....	68
	Arenguvajadused 2012 - 2018 .....	74

## Sissejuhatus

Arengukava on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukava on koostatud kogu omavalitsusüksuse territooriumi kohta.

Arengukava on aluseks omavalitsusüksuse eelarve koostamisele, investeeringute kavandamisele ja rahaliste ja muude vahendite taotlemisele ning laenude võtmisele. Hiljemalt iga aasta 1. oktoobriks peab volikogu vaatama läbi omavalitsusüksuse arengukava ja võtma vastu otsuse selle täitmise ja vajadusel muutmise kohta.

Käesoleva Kaiu valla arengukava aluseks on valla arengukava, mis on kinnitatud Kaiu Vallavolikogu 22.12. 2003.a. määrusega nr 13 „Kaiu valla arengukava 2004 - 2013“ ja hilisemad Kaiu Vallavolikogu poolt tehtud muudatused.

Teiseks lähtealuseks kavale on esmakordselt koostatud pikaajaline arengudokument „Kaiu valla arengustrateegia 2025“.

Koostatud arengukava sihiks on tagada valla elanikele arenev ja turvaline elukeskkond, stimuleerida ettevõtlust, pakkuda vallarahvale kvaliteetseid avalikke teenuseid ning arendada tihedat koostööd naabrite ja teiste partnerite, investorite ning avalikkusega.

Arengukava koostamiseks moodustati viis teemarühma, kava koostati perioodil märts 2011 - jaanuar 2012.

Kava koosneb kaheksast osast: 1) üldised arengueesmärgid, 2) asukoht, asutus ja rahvastik, 3) keskkond, 4) tegevusvaldkondade hetkeseis ja eesmärgid, 5) tegevuskava, 6) investeeringute kava, 7) eelarvestrateegia 2012 - 2016 ja 8) lisad.

# 1 ÜLDISED ARENGUEESMÄRGID<sup>1</sup>

## 1.1 Missioon

*Turvalise, mitmekesise ja atraktiivse elukeskkonna edasiarendamine, eelduste loomine paikkonna elanike harituse, majandusliku ja sotsiaalse heaolu ning ettevõtlikkuse kasvuks, säästlikkuse, kultuurilise ja tervisliku elulaadi väärtustamine, inimeste kaasatõmbamine oma valla arengu kujundamisse. Kogukonna liikmete arvu kasvdamine.*

## 1.2 Visioon 2018

- Stabiilse elanikkonnaga, turvaline, kõrge kodu- ja külakultuuriga piirkond;
- Maa- ja looduslähedaste töökohtade, kaasaegse infrastruktuuri, eeskujuliku elukondliku teeninduse ning areneva põllumajanduse ja väikeettevõtlusega vald;
- Kvalifitseeritud kaadriga tugevad haridusasutused, mitmekesise huvihariduse võimalusega ja elukestva õppe põhimõtteid rakendav omavalitsus;
- Kodanikualgatust, koostööd ja ühistegevust toetav, inimeste muutuvate vajadustega arvestav, edumeelse vallaorganisatsiooniga omavalitsus;
- Puhta looduse, säilitatud paikkonna traditsioonide, aktiivse kultuuri- ja spordieluga omavalitsus;
- Rahvusvahelise suhtlemise, mainet kujundavate sündmuste ning meelepäraseid tegevusi pakkuva – “jõhvika vallana” tuntud omavalitsus

## 1.3 Oodatavad tulemused 2018

- Valda juhivad kompetentsed ja arenemisvõimelised inimesed
- Valla elanikkond on suurenenud
- Väikeettevõtlus on elavnenud
- Keskkonnakaitse suunitluse ja õpilaskeskse õpikeskkonnaga põhikool
- Heas korras teed, tänavad, haljastus, viidad, infrastruktuur
- Esmavajalikud meditsiiniteenused kohapeal kättesaadavad
- Noored osalevad valla juhtimis-protsessides ja valla elu korraldamisel
- Aktiviseerunud külaelu, igas külas olemas külavanemad
- Tihe koostöö teiste valdadega
- “jõhvika vald”
- Nõuetekohane hooldekodu
- Korrastatud lasteaed
- Hästi korraldatud ühistransport
- Kiire internet on jõudnud igasse kodusse
- Korrastatud Kabli puhkebaas valla elanikele
- Jätkuvalt antakse Kuimetsas I ja II kooliastme põhiharidust

## 1.4 Arengupõhimõtted

- Seaduslikkuse järgimine ja tegevuse läbipaistvus ning etteennustatavus;

---

<sup>1</sup> Arengudokumendist “Kaiu valla arengustrateegia 2025”.

- Valla arengukava on kooskõlas arengustrateegiaga;
- Valla eelarve tugineb arengukavale ja eelarvestrateegiale;
- Tasakaalustatud areng - valla arendamine sisemiste piirkondade, külade, keskuste ja ääremaade vastastikusest sõltuvusest lähtudes;
- Partnerlus, koostöö; - vallasiseste ja -väliste koostöövõimaluste aktiivne otsimine ja kasutamine;
- Avalikkuse kaasamine - kõigi huvitatud osapoolte kaasamine arengute kavandamisel, rahastamisel ja rakendamisel ning vastavate otsuste ettevalmistamisel;
- Omaalgatuse ning uute arengule kaasaaitavate projektide käivitamise ja läbiviimise toetamine;
- Tegutsemine valla kodanike ja institutsioonide huvides ja vajadusi arvestades;
- Õppimisvõime arendamine ning uute ideede ja lahenduste väljatöötamise, kasutuselevõtu ning levitamise toetamine.

### 1.5 Investeeringute järjestamise kriteeriumid

1. Kasutajate hulk (52-protsendiline kaal);
2. Valla kui terviku arengule suunatus (30-protsendiline kaal);
3. Parandab sotsiaalset keskkonda mingis piirkonnas (9-protsendiline kaal);
4. Toob kaasa olukorra paranemise ka teistes eluvaldkondades (9-protsendiline kaal).

### 1.6 Horisontaalsed väärtused

Horisontaalsed väärtused on põhimõtted või taotlused, millel on kõiki valla tegevusvaldkondi läbiv tähendus:

- Elanike (maksumaksjate) arvu kasv.
- Elanike harituse, osaluse ja aktiivsuse kasv.
- Arengu territoriaalne tasakaalustatus.
- Elukeskkonna kvaliteedi tõus.
- Töökohtade arvu kasv ja töökohtade kvaliteedi tõus.

### 1.7 Strateegilised eesmärgid

1. Kõrge teenindusvõime, finantssuutlikkuse ja professionaalse ametnikkonnaga vallaorganisatsioon.
2. Soodne ettevõtluskeskkond, ettevõtlusaktiivsuse ja töökohtade arvu kasv.
3. Meeldiv elukeskkond, korrastatud külad ja keskused, kaasajastatud tehniline infrastruktuur.
4. Haritud vallarahvas, kättesaadav haridus igale eale, kaasaegne õpikeskkond.
5. Väljaarendatud "jõhvika vald" ja mitmekülgsed võimalused meelepärase ja arendava tegevusega tegelemiseks.
6. Elanikkonna toimetulek ja kvaliteetne hoolekanne.
7. Turvaline ning tervisele ohutu elu- ja töökeskkond.

## 2 ASUKOHT, ASUSTUS JA RAHVASTIK

### 2.1 Asukoht

Kaiu vald asub Rapla maakonna kirdeosas, põhja- ja kirdepiir ühtib maakonna piiriga. Vald piirneb Rapla maakonna Juuru, Kehtna ja Käru valdadega, Harju maakonna Kõue vallaga ning Järva maakonnas Väätsa vallaga.

Valla pindala on 261 km<sup>2</sup>. Elanike arv seisuga 01.01.2011 a. oli 1472 elanikku.

Valla keskuseks on Kaiu alevik, mis asub Purila – Kose mnt.-lt lõunasuunas 3 km kaugusel. Maakonnakeskusest Raplast asub Kaiu alevik idasuunas 25 km kaugusel. Pealinnast Tallinnast asub vald lõunasuunas 65 km kaugusel.

### 2.2 Asustus ja rahvastik

#### 2.2.1 Külad ja keskused

Kaiu valla koosseisus on 12 küla ja 1 alevik.

Külad 1939		Külad	Elanike arv		
	Maja- pidamiste arv/elanike arv		1993	2002	2011
Saunametsa	22/97	Vahastu	121	126	76
Vahastu	16/71				
Tagamäe	8/33				
Nõmme	26/92				
Määrissoo	17/76				
Päri	8/36	Suurekivi	48	55	42
Leedi	17/70				
Taga-Pöllika	11/45				
Ees-Pöllika	3/14	Kuimetsa	424	425	376
Kuimetsa küla	42/165				
Kuimetsa asundus	44/235				
Vaopere	46/199	Vaopere	42	56	51
Kaomäe	9/30	Tamsi	34	31	34
Siuge	21/89				
Tamsi	18/124				
Oblu	11/57	Oblu	42	28	22
Lakevainu	12/43				
Viirika	10/41	Tolla		99	77
Tolla, Luksi	14/56				
Toomja	36/142	Toomja	132	55	50
Ärisma	11/41	Kasvandu	77	77	59
Kasvandu	44/204				



Karitsa	18/69	Karitsa	85	79	75
Rasala	16/56				
Salutaguse	19/77				
Rummküla	19/91				
Junnküla	13/51				
Lihu	14/59	Vana-Kaiu	116	102	85
Kaiu asundus	26/146				
Oraniku	14/59				
Põlliku	23/126	Põlliku	36	37	28
Tammistu	6/22				
		Kaiu alevik	693	571	497
<b>Kokku:</b>	<b>649/2716</b>		<b>1850</b>	<b>1741</b>	<b>1472</b>

### 2.2.2 Elanike arv, vanuseline ja sooline struktuur

Valla elanike arv on 2003. aastast vähenenud 244 inimese võrra e keskmiselt 30,5 inimest aastas.

#### Elanike arv

Aasta	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kaiu vald	1716	1676	1640	1618	1564	1538	1501	1491	1472

#### Sündide arv

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
P	15	9	7	5	8	10	10	7	5	6	6	8	8	9	4	5
T	11	8	10	5	10	12	9	9	4	14	7	5	9	5	13	8
K:	26	17	17	10	18	22	19	16	9	20	13	13	17	14	17	13

#### Surmad

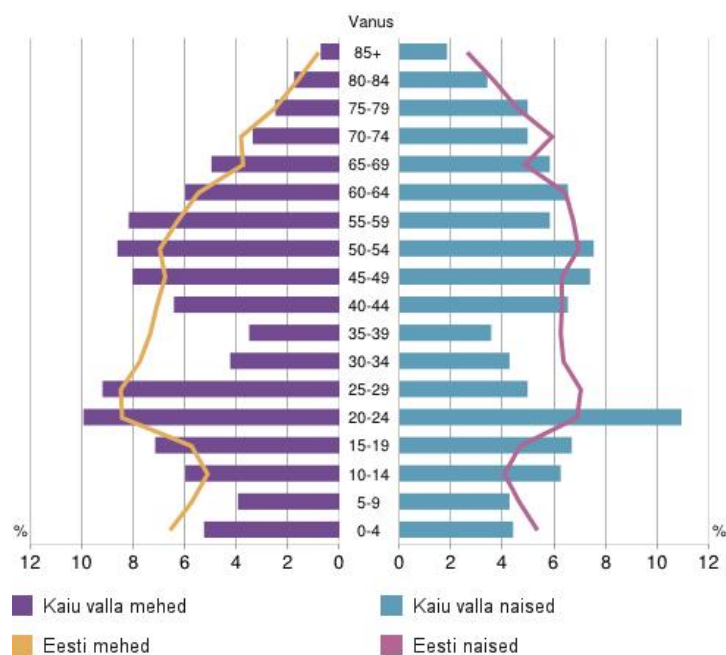
1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
30	16	27	22	11	15	18	16	21	18	17	9	18	20	13	10

### Elanike soolis-vanuseline struktuur

Elanike arv kokku	Mehi	Naisi	0-14		15-24		25-44		45-64		65+	
			Poisid	Tüdrukud	Poisid	Neiud	Mehed	Naised	Mehed	Naised	Mehed	Naised
1472	735	737	99	114	135	140	218	171	195	182	88	131

EV statistika

Kaiu valla rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2012



Allikas: Statistikaamet

### 2.2.3 Ränne

Viimasel kümnel aastal on rändesaldo olnud negatiivne.

	Sisseränne		Väljaränne		Rändesaldo	
	Sisseränne	Välisränne	Sisseränne	Välisränne	Sisseränne	Välisränne
2000	24	0	47	2	-23	-2
2001	22	0	48	1	-26	-1
2002	44	0	53	2	-9	-2
2003	43	0	57	2	-14	-2
2004	29	0	50	7	-21	-7
2005	25	0	39	11	-14	-11
2006	22	2	51	9	-29	-7
2007	21	5	45	11	-24	-6
2008	17	1	50	3	-33	-2
2009	28	4	41	7	-13	-3
2010	37	2	54	7	-17	-5

Allikas: EV Statistika

## 3 KESKKOND

### 3.1 Kliima

---

Kaiu vald asub Põhja-Eesti lavamaal, mis kuulub Eesti merelise kliima valdkonda, kuigi kliima merelised tunnused avalduvad tunduvalt nõrgemini kui rannikualadel. Kaiu valla kliima on võrreldes rannikualadega ühtlasem. Aasta keskmine temperatuur on + 4,5° C ümber, juulikuu keskmine + 17° ja veebruarikuu keskmine - 7°.

Vegetatsiooni-perioodi pikkus on 174 päeva, sellest ainult 111 on öökülmadeta. Öökülmad lõpevad mai keskel, algavad septembri lõpul. Keskmine õhu relatiivne niiskus on 70%. Madalaim on see mais (50%) ja suurim detsembris (85%).

### 3.2 Loodus

Kaiu valla kaunis ja puhas loodus on üheks põhiliseks ressursiks – seda nii soositud elupaigana kui ka turismi sihtkohana. Kuigi kohapeal on esmapilgul raske märgata midagi väga silmapaistvat, siis peateelt pisut kõrvale astudes leidub ulatuslikke ja põnevaid rabamaastikke ning haritud ja hooldatud põllumajandusmaastikke. Valla territooriumist suur osa on kaetud maastikukaitsealadega, kus kaitsereežiim on olnud juba pikaajaline ning mille tegevus on selgelt määratletud ja järjepidev – Mahtra, Kõrvemaa, Aela-Viirika, Piiumetsa. Valla metsadele ja rabadele on iseloomulik liigirikas looma- ja linnuriik. Kaiu vallas on valdav hajaasustus ning suuri looduse reostajaid seetõttu vähe. Kuna tegemist on lätete vallaga, siis ei tule siia ka mujalt alguse saanud reostus. Reostuskoormust on vähendanud ka see, et põllumajandus muutus peale suurtootmise lõppu märgatavalt „mahedamaks“. Kaius on esinenud kütte- ja määrdeõlireostust.

Paar kilomeetrit Kuimetsa keskusest Vaopere poole, Neitsikmäe jalamil on Kuimetsa karstiala, mis on kohapeal tuntud Iida- või Idaurgetena.

Eesti ühel suuremal ja ainulaadsemal karstialal leidub mitmesuguseid karstivorme: langatusorge, karstilehtreid, -lohke, -kanaleid, -koopaid. Viimased on Eesti suurimad, viide koopasse mahuvad inimesed sisenema. Üks toredamaid on 12 m pikkune ja 8 m laiune kõlakojakujuline koobas ühe langatuslehtri põhjas. Karstiala algab umbes 1 km teest ida pool, kus Mustsoost tulev oja kaob paari meetri kõrguse paejärsaku alla paelõhesse. Enamik karstivorme jääb nimetatud neeldumiskoha ja maantee vahele.

Kõrgvee ajal võib paljudes paelõhedes ja -kanalites jälgida veevoolu või kuulda maa alt veesolinat, madalvee ajal veevoolu peaaegu ei näe.

Lääne pool teed on karstivorme vähem. Kuimetsast kagu poole jääv ala kuulub maastikuliselt juba Kõrvemaa piiridesse.

#### 3.2.1 Geoloogia

Kaiu vald paikneb Põhja-Eesti lavamaal ja Kõrvemaal. Geoloogilise aluspõhja moodustavad ülemordoviitsiumi ja alamsiluri lubjakivid ja dolomiidid, mis lasuvad kambriumi liivakividel ja savidel, nimetatud settekivimite all on moonde- ja tardkivimid: graniidid, gneissid, kildad. Aluspõhja katab vahelduvas paksuses lubjarikas moreen, kohati ulatub paasaluspõhi maapinnani. Nõgudes ja

orundites on pinnakatteks jääpaisjärvede setted ning turvas, mida esineb kuni 5-6 m, valdavalt 1-2 m paksuse kihina valla keskosas asuvates rabades põhjavee väljavoolualadel.

### 3.2.2 Mullastik

Põhja-Eesti lavamaa kuulub suuremalt osalt Rapla agromullastikulisse mikrorajooni, kus põllumajandusmaadel on leetmuldi 1,0%, kamar-karbonaatmuldi 39,7%, soostunud leetmuldi 1,7%, kamar-gleimuldi 36,7%, soomuldi 20,3% ja lammimuldi 0,6%. Lavamaa äärealal suureneb soostunud ja soomuldade osatähtsus. Põhja-Eesti lavamaa on võrreldes muude maastikuvaldkondadega rohkem põllustatud ja tihemini asustatud.

### 3.2.3 Pinnavesi

Kolm suuremat Kaiu valda läbivat jõge on Käru, Atla ja Keila. Käru jõgi voolab põhja – lõuna-suunaliselt valla idaosas ja suubub Pärnu jõkke.

Kaiu aleviku heitvee suublaks oleva Keila jõe pikkus on 116 km, valgala 682 km<sup>2</sup>, kõrguste vahe 75,1 m (lang 0,65 m/km).

Keila jõgi algab Kaiust idas Viirika rabast (rahva-päraselt Kolina aukudest) ja suubub Keila-Joal Soome lahte. Keila jõgi on nii reostustundlik kui ka lõheliste kude- ja elupaik. Atla jõgi (muud nimed: Kuimetsa jõgi, Seli jõgi, Kuimetsa peakraav) on Keila jõe parempoolne lisajõgi. Atla jõe pikkus on 33 km, valgala 124 km<sup>2</sup>, kõrguste vahe 18,2 m (lang 0,55 m/km), algab Kadja ehk Kuimetsa järvest ja suubub Keila jõkke 73,2 km kaugusel suudmest. Jõe lähteveekogu Kadja järv (pindala 13,4 ha) asub Aeli raba loodeservas, Kuimetsa külast 7 km idakagu pool. Lähtest peaaegu kuni alamjooksul paikneva Pirgu mõisani on jõgi süvendatud ja õgvendatud ning voolab enamasti läbi soise, osalt läbi kultuurmaastiku. Kuimetsa karstiala piirkonnas, mis paikneb jõe paremal kaldal Kuimetsa, Oblu ja Vaopere küla vahel, lisandub jõkke rohkesti karstialikate vett (veerohkeim on Örde allikas).

Pirgu mõisast 1,5 km ülesvoolu pöördub jõgi kagusse ja suubub Keila jõkke Seli külas, voolates viimased 2 km looduslikus sängis.

Valla järvedest asuvad Loosalu ja Väike-Loosalu edelaosas ning Kadja ja Aela järved idaosas.

Loosalu järv (tuntud ka Venetpõlve järve, Kaiujärve, Kallejärve ja Venepele järve nime all) asub Kaiu alevikust 5,5 km lõuna pool, Kõrvemaa lääneserval Loosalu rabas, kus on sadu laukaid. Järv on merepinnast 73,2m kõrgusel ja keskosas kuni 5m sügav (keskmine sügavus 3,7 m). 34,1-hektarilise pindalaga on Loosalu järv kõige suurem rabajärv Eestis, toitub sademetest ja ümbrusest sissevalguvatest rabavetest. Järve vesi on punakaspruun, kogu aasta vähe läbipaistev (1 m), põhjani segunev ja soojenev. Vesi on talvel üsna hapnikurikas, kuid taimestikku järves ei ole.

Loosalu järvest 200 m põhjaloo pool asub Väike-Loosalu järv (3,4 ha).

Ardust 11-12 km edela pool, asuvad Kuimetsa järved. Läänepoolsemat nimetatakse Kadja järveks, idapoolsemat Aela järveks. 9,8 ha suurune põhja-lõuna suunas piklik ebakorrapärase kujuga Kadja järv jääb Kuimetsast 8 km ida-kagu poole. Suurim sügavus on 2,5 m. Kaldad on turbased ja järsult vette laskuvad. Põhi on põhjaosas liivane, mujal kaetud mudaga. Vesi on põhjani segunev ja soojenev.

Vooluveekogude kallaste kinnikasvamine vähendab nende kalavarusid ja kogu piirkonna turismipotentsiaali. Maaparandusühistute kaudu ja hooldustoetuste abil oleks võimalik jõekaldaid korrastada.

### 3.2.4 Põhjavesi

Kaiu valla territooriumil levivad järgmised põhjaveekompleksid:

- Siluri-Ordoviitsiumi ühendatud põhjavee kogum (S-O) on tähtis veevarustuse allikas Pärnu – Põlva joonest põhja pool ja samuti Lääne-Eesti saartel. Samuti kasutab Juuru valla ühisveevärk peamiselt seda veekompleksi. Siluri Ordoviitsiumi veekompleks koosneb valdavalt mitmesugustest lubjakividest ja dolomiitidest, mis kohati on tugevasti karstunud ja lõhestunud. Siluri ja ordoviitsiumi karbonaatsed kivimid moodustavad suhteliselt ühtse veekompleksi. Enamik keemilise koostise komponente jäävad mageda põhjavee levikualal normi piiridesse. Erandiks on raud, mille mediaaniline sisaldus 0.3 mg/l, mis osutab, et igas teises puurkaevus ei vasta vesi Eestis kehtivatele joogivee normidele (Feüld – 0.2 mg/l). Ülenormatiivne raua sisaldus on probleemiks ka Kaiu vallas.
- Ordoviitsiumi-kambriumi veekompleks (O-C) 68levib praktiliselt kogu Eestis, välja arvatud Põhja-Eesti rannikumadalik ja Mõniste–Lokno kerkeala. 20-60 m paksune kompleks koosneb alamordoviitsiumi Kallavere kihistu ja alamkambriumi Tiskre kihistu peeneteralisest liivakivist ja aleuroliidist. Ordoviitsiumi-kambriumi veekompleks leiab vähesel määral kasutamist ka Kaiu vallas. Vee keemiline koostis ja mineraalsus on piirkonniti väga erinev. Põhjavee mineraalsus suureneb lõunasuunas koos lasuvuse sügavuse suurenemisega. Mageda vee levikualal (mineraalainete sisaldus alla 1 g/l) vastab vee keemiline koostis enamasti joogivee kvaliteedinõuetele. Ligikaudu 80% veekompleksi levikualast on pehme veega – üldkaredus 1.5- 5 mg ekv/l. Ainult mõningad piirkonnad Põhja-Eestis ja Lõuna-Eesti mineraalvee levikuala eristuvad vee suurema karedusega.
- Kambriumi–Vendi (Cm–V) põhjaveekihid levivad Kambriumi ja Ediacara ladestu kivimites üle kogu Eesti sealhulgas ka mere all Soome lahe lõunaosas. Kambriumi–Vendi veekompleksi Kaiu vallas põhjavee ammutamiseks ei kasutata. Kambriumi–Vendi põhjavesi on hästi kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest. Põhjavesi on survealine. Vesi liigub vettandva liivakivi ja aleuroliidi poorides ja kohati ka lõhedes. Mattunud orgude läheduse on Kambriumi–Vendi veekihtide vesi moodustunud jääajal Eesti ala katnud mandrijää sulamisveest ja tänapäeva sademete infiltratsiooniveest. Mattunud orgudest kaugemal on vesi kümneid kordi vanem.

Enamjaolt paikneb vald ordoviitsiumi ja siluri paealal. Vettandvad on 45-103 m sügavusel levivad ülem-ordoviitsiumi porkuni, pürgu, vormsi ja nabala lademete lubjakivid. Seega on Kaiu vallas enim võimalust vett saada kuni 100 m sügavuseni maapinnast.

Kaiu vald asub valdavalt nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, kohati esineb ka kaitsmata põhjaveega piirkondi. Probleemseid piirkondi esineb valla loodepiirkonnas Oblu ja Tamsi külade aladel ning Kaiu aleviku ümbruses.

Tootmisest ja elutegevusest tekkivad reoained levivad koos sademeveega läbi kattekihi,

paepragude ja karstitühimike põhjavee. Hapniku vähesuse tõttu on isepuhastumine põhjavees nõrk. Joogiks kasutatav põhjavesi on pärit alam-siluri ja ülem-ordoviitsiumi horisontidest.

Piirkonniti on esinenud tugevat põhjaveereostust, seda eriti põllumajandusliku suurtootmise ajal suurfarmide piirkonnas. Probleemiks on olnud nitraadireostus, vähemal määral bakteriaalne- ja õlireostus. Suurtootmise hääbumine on vähendanud põhjaveereostust.

Kaiu valla üheks peamiseks probleemiks ja arengutakistuseks on kvaliteetse põhjavee vähesus, mis mõjutab negatiivselt inimeste elukvaliteeti. Veevaesuse põhjusteks on põhjavee taseme langus, mida on omakorda põhjustanud sademete vähesus ja pinnavee liiga kiire äravool tiheda kraavituse ja kuivendusvõrkude tõttu. Vee hulk varieerub aastati suurel määral. Veepuudus ja vee halb kvaliteet ei ole iseloomulikud kogu valla territooriumile – probleeme on olnud peamiselt Vahastu kandis.

### 3.2.5 Maavarad

#### *Kruusliiv*

Endises Tagasmäe karjääris on võimalik vähesel määral kasutada maa-ainest, mis vajab enne kasutamist purustamist.

#### *Turvas*

Soodes, mis on esitatud looduskaitsealusteks aladeks, turba kaevandamine kõne alla ei tule.

Põlliku rabast kaevandati ja toodeti 1960-1970-ndatel freesturvast, praeguseks ajaks on raba ammendatud. Mahtra soostikust kaevandati 1980-1990-ndatel väetiseturvast.

#### *Muud loodusvarad*

Muudeks looduslikest ressurssidest võib nimetada graniitkive, paasi ja savi. Paasi kaevandati Tamsi küla maadel, kus on senini säilinud lubjapõletusahju jäänused. Paljud endisaegsetest ehitistest on tehtud kohalikust materjalist.

### 3.2.6 Kaitstavad maa-alad ja objektid

Keskkonnaregister kajastab valla territooriumil kokku 84 kaitstavat maa-ala ja objekti sh 3 hoiuala ja 13 kaitseala.

Tähtsamad kaitsealad on kirjeldatud allpool.

***Mahtra looduskaitseala (7569,4 ha)*** - asub Rapla maakonna kirdeosas paikneva soomassiivi lõunaserval. Seda piirab põhjast Atla jõgi, lõunast Kuimetsa - Juuru maantee. Mahtra (Kolgu) soo on tekkinud Pandivere kõrgustiku jalamil loodekagusuunalise nõo põhjaosas järve, lõunaosas mineraalma soostumise tagajärjel. Kuulub Kesk-Eesti väikerabade valdkonda. Turbakihi keskmine paksus on 3 m, maksimaalne 5 m.

Keskosas levib enamasti puhmaraba, mis läheb üle jõhvikarikkaks siirdesooks, see omakorda madalsoometsaks. Rabas elutseb ka must toonekurg.

Kaitseala jääb Tallinna veehaarde kaitsetsooni, millest johtub ka tema veemajanduslik tähtsus. Kaitse alla on võetud eeskätt ökoloogilistel ja ressurssoloogilistel kaalutlustel.

**Karitsu loodusala** (50,6 ha) - kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad, niiskulembesed kõrgrohustud, lamminiidud, aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud ning puiskarjamaad.

**Kõnnumaa maastikukaitseala** (11337,2 ha) kuulub Kesk-Eesti väikerabade valdkonda, asetseb Keila ja Kärü jõgede veelahkmel kirde-edelasuunalises nõos. Turbalasundi all leiduv õhuke sapropeelikiht osutub järve soostumisele. Turbalasundi keskmine tüsedus on 3m piires, maksimaalne 7m. Kaitseala põhja- ja kaguosas ning kõrgsoo äärealadel levib madalsookaasik või -segamets rikkaliku alustaimestikuga ( angervaks, suurarn, sõnajalg, pilliroog). Üle poole pindalast on raba - valdavalt puis-laukaraba, servaalal ka rabamännik. Leidub mitmeid soosaari. Seal asuv 5m sügavune Loosalu järv on suurim ja ühtlasi tüüpilisim huumustoiteline rabajärv Eestis. Järv on tõenäoliselt jäänuk kunagisest soostuma hakanud veekogust. Ümbritsetud on ta lagerabast, ainult järvekaldail leidub üksikuid mände, lõunakaldail ka lehtpuid. Lainetuse murrutuse tulemusena langevad mõnedki puud koos rabapinnasega vette.

Järv on nõrga läbivooluga, toitub peamiselt rabavetest, keemilise koostise poolest üks mineraalainetevaesemast järvedest Eestis. Seetõttu puuduvad seal ka kõrgemad taimed; fütoplanktoni on vaene - domineerivad mõned ikkes- ja ränivetikate liigid. Zooplanktoni hulga ja koostise poolest kuulub järv keskmiste hulka (peamiselt vesikirbulised, keriloomad, vähem aerjalalisi), kuid põhjaloomastik on vähene. Huvipakkuv on teiste surusääsklaste vastsete seas meil haruldase Orthocladius naumann esinemine, mida peetakse turbamudarikaste setetega vete indikaatoriks. Paarsada meetrit põhja poole jääb Väike-Loosalu järv, mida suure järvega ühendab praeguseks kinnikasvanud kraav.

Kaitseala põhieesmärk on Keava, Loosalu ja Palasi rabade, Keava-Esku ja Paluküla-Sillaotsa servamoodustiste ning kaitsealuste liikide elupaikade kaitse.

**Kõnnumaa-Väätsa linnuala** (17860,60 ha) - liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), laululuik (*Cygnus cygnus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), mudatilder (*Tringa glareola*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*);

**Aela maastikukaitseala** paikneb Pandivere kõrgustiku läänenõlval põhja-lõunasuunalises nõos ja kuulub Kesk-Eesti väikerabade valdkonda. Raba on tekkinud järve soostumisel, mida kinnitab kuni 1m paksune sapropeelikiht turbalasundi all. Hästilagunenud rabaturba esinemine paiguti otse lamami mineraalpõhjal osutub ala kunagisele kiirele rabastumisele. Turbalasundi suurim tüsedus on 7 m, keskmine 6 m. Kaitseala koosneb kahest suuremast ja paarist väiksemast rabamassiivist, mis on üksteisest madala sooribaga eraldatud. Madalsoos kasvab enamasti kase-männi segamets. Siin leidub ka soosaari. Kõrgsood, mis on valdavalt älve-laukaraba, osalt puisriba, piirab siirdesoomets või puis-siirdesoo. Kaitsealal elutsevad must toonekurg, metsis ja teder, pesitseb kaljukotkas.

Peale laugaste leidub Aela rabas kaks suuremat järve - 13,5 ha suurune Kadja järv ja ligi 10 ha suurune, maksimaalselt 2,5 m sügavune Aela järv, mis paikneb kõrgsoos. Kadja järv on ilmselt jäänuk kunagisest pärast jääaegsest veekogust. Aela järv on aga hiljem raba arengu käigus tekkinud. Väliselt sarnaneb Aela tüüpilise järsukaldalise rabajärvega, erineb aga elustikuliselt ja režiimilt. Peale sade- ja rabavete oletatakse veel allikate uurdevoolu järve. Vesi on mõlemas järves aluseline.

Planktonorganismidest on Aela järvest leitud rohketoitelistele järvedele iseloomulikke vesikirpu järvekiivrikut. Kadja järv on õõtsikuga ümbritsetud madalaveeline (valdavalt alla 1m) suhteliselt mudane veekogu. Planktoni poolest on järv vaene.

Zooplanktonisse kuuluvate vesikirbuliste seast on leitud omapärase peahitusega klaasiku vormi, üllatav on ka hammaslondiku esinemine.

Kaitsealal on sooteaduslik, vee- ja kohalik marjamajanduslik tähtsus. Kaitse alla on ta võetud eeskätt teaduslikel ja ökoloogilistel kaalutlustel.

**Piiumetsa maastikukaitseala** (1129,8 ha) asub Türist loodes Rapla ja Järvamaa metsade keskel. Raba, mis on tuntud ka Rumbi soona, kuulub samuti Kesk-Eesti väikerabade valdkonda. Turba maksimaalseks sügavuseks on kuni 4m. Nagu juurdepääski, nii on ka äravool rabast raskendatud. Valitseb lageraba, mida piirab riba metsast siirde- ja madalsood. Kaitsealal leidub sookurgi, siin pesitsevad metsis, teder.

Kaitse alla võetud eeskätt ökoloogilistel kaalutlustel ja haruldaste lindude elupaigana.

### *Väärtuslikud maastikud*

Raplamaa Maakonnaplaneeringus on väärtuslike maastikena toodud :

- Kuimetsa karstiaala ja lida urked, kui loodusmaastiku ja ajaloolisetahtsusega paik, millel on maakondlik tähtsus,
- Vahastu piirkond, kui väärtusliku loodus- ja põllumajandusliku maastikuga küla, millel on ajalooline ja/või kultuurilooline väärtus ning maakondlik (ja võimalik riiklik) tähtsus.

Lisaks on Raplamaa väärtuslike maastike reservaladeks määratud väiksemad, kuid siiski huvipakkuvad objektid:

- Toomja küla;
- Karitsa küla, veehoidla, allikad, Aasumägi;
- Kaiu mõisaansambel ( peahoone, veski, valitsejamaja);
- Viirika-Kuimetsa palktee.

### 3.2.7 Kultuurimälestised

Kultuurimälestiste registrisse on kantud Kaiu vallast ajaloomälestisi 4, arheoloogia-mälestisi 16, ehitismälestisi 1 ja kunstimälestisi 27.

#### **Ajaloomälestised**

Reg. nr	Nimi	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
27152	Vabadussõja mälestussammas	Vahastu küla Kiriku		ajaloomälestis
8370	Vahastu kalmistu	Vahastu küla Kiriku	-	ajaloomälestis
8369	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Vahastu küla Kiriku	30-k	ajaloomälestis
8368	Terroriohvrite ühishaud	Vaopere küla Laane	33-k	ajaloomälestis



**Arheoloogiamälestised**

Reg. nr	Nimi	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
11937	Asulakoht	Vaopere küla 14 Kose-Purila tee, Vaopere küla 20124 Vaopere küla tee, Vaopere küla Jaagu, Vaopere küla Kurnitsa, Vaopere küla Kuuse, Vaopere küla Kõrtsu, Vaopere küla Rohula, Vaopere küla Vanaveski... (9)	-	arheoloogiamälestis
11936	Kultusekivi	Vana-Kaiu küla Sirelipõllu	33-k	arheoloogiamälestis
11935	Kultusekivi	Vana-Kaiu küla Lembitu	32-k	arheoloogiamälestis
11934	Kultusekivi	Vana-Kaiu küla Kärneri	31-k	arheoloogiamälestis
11933	Kultusekivi	Vana-Kaiu küla Kүүüni	2703	arheoloogiamälestis
11932	Kultusekivi	Vana-Kaiu küla Kaiu-Mõisa	2702	arheoloogiamälestis
11931	Linnus "Vahastu linnamägi"	Vahastu küla Linnuselauda	1517	arheoloogiamälestis
11930	Kultusekivi	Tamsi küla Tiitsukopli	-	arheoloogiamälestis
11929	Kultusekivi	Tamsi küla Tiitsukopli	-	arheoloogiamälestis
11928	Kivikalme	Tamsi küla Uuetoa	-	arheoloogiamälestis
11927	Asulakoht	Tamsi küla 20130 Vaopere-Tamsi-Kuimetsa tee, Tamsi küla Allika, Tamsi küla Kunima-Priidu, Tamsi küla Kärdi, Tamsi küla Tänavotsa, Tamsi küla Tõnu (6)	-	arheoloogiamälestis
11926	Asulakoht	Tamsi küla 20130 Vaopere-Tamsi-Kuimetsa tee, Tamsi küla Korvimardi, Tamsi küla Tiitso, Tamsi küla Tiitsukopli, Tamsi küla Uuetoa, Tamsi küla Uustalu (6)	-	arheoloogiamälestis
11924	Kultusekivi	Oblu küla Ustamardi	34-k	arheoloogiamälestis
11923	Asulakoht	Kuimetsa küla Ustamardi, Kuimetsa küla Uuesauna, Oblu küla Jupperi, Oblu küla Pärtli maja, Oblu küla Simmardi, Oblu küla Toome, Oblu küla Tõnsu-Hansu, Oblu küla Ustamardi (8)	-	arheoloogiamälestis
11922	Pelgupaik "Idaurked"	Kuimetsa küla Ida, Kuimetsa küla Justi, Kuimetsa küla Oja, Kuimetsa küla Urke (4)	1519	arheoloogiamälestis
11921	Kultusekivi	Kuimetsa küla Vahe-Jaagu maja	2704	arheoloogiamälestis

**Ehitismälestised**

Reg. nr	Nimi	Aadress	Vana reg. nr.	Liik
---------	------	---------	---------------	------

15193	Kuimetsa linnuse territoorium	Kuimetsa küla	488	ehitismälestis
-------	-------------------------------	---------------	-----	----------------

## 20. sajandi arhitektuur

20. sajandil arhitektuuri paremiku, mis vääraks säilitamist, väljaselgitamiseks algatasid Muinsuskaitseamet ja Kultuuriministeerium 2007. aastal Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaardistamise projekti. Kolme aastaga koostati ülevaated kõigi maakondade ja kolme suurema linna kohta. Seda tööd toetas ka Kultuurkapital. Töö järgmine faas on kogutud materjali läbitöötamine, milleks Muinsuskaitseamet ja Kultuuriministeerium viivad aastatel 2010–2012 ellu Euroopa Sotsiaalfondist rahastatavat projekti „Eesti 20. sajandi (1870-1991) väärtusliku arhitektuuri kaardistamine ja analüüs“. Projekti teostavad Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja restaureerimise osakond ning kunstiteaduse instituut. Selle töö osaks on maakondlikel ülevaadetel põhinev andmebaas 20. sajandi väärtuslikumate hoonete kohta Eestis. Allolev tabel Kaiu kohta:

Nr	Nimetus	Aadress	Dateering periood	Miljöö-ala	Mälestis
653	Ridaelamu tüüpprojekt Taru 3R	Kasvandu tee 24-43, Kaiu	nõukogude	Ei	
652	Elamud Kaius	Kasvandu tee 19,21, Kaare 1,3, Kaiu	nõukogude	Ei	
651	Kaiu põhikooli juurdeehitus	Kasvandu tee 10, Kaiu	nõukogude	Ei	
650	Kaiu põhikool	Kasvandu tee 10, Kaiu	tsaariaeg	Ei	
649	Vahastu kauplus	Vahastu	nõukogude	Ei	
648	Vahastu kultuurimaja	Vahastu	nõukogude	Ei	
647	Vahastu metskonna elamud	Vahastu	nõukogude	Ei	
646	Elamud tüüpprojekt Ants	Kuimetsa	nõukogude	Ei	
645	Kuimetsa algkool	Kuimetsa	nõukogude	Ei	

### 3.3 Maakasutus

#### Raplamaa maakasutus (ha)

Üldpindala	Tootlik metsamaa			Vähetootlik metsamaa	Mittemetsamaa									muud maad
	kokku	sellest			kokku	sellest								
		puistud	metsata metsamaad			sood	põõsastikud	põllud	rohumaad	aiad	veed	õued	teed	
68,555.9	47,286.5	43,652.0	3,634.5	652.0	20,617.4	17,395.3	20.3	4.3	210.8	13.6	1,177.0	13.8	201.4	1,580.8
%	69.0	92.3	7.7	1.0	30.1	84.4	0.1	0.0	1.0	0.1	5.7	0.1	1.0	7.7

#### 3.3.1 Kaiu valla maakasutus ja -kuuluvus

Maakasutuse järgi jaguneb valla territooriumi järgmiselt:

- haritav maa 6088 ha;
- looduslik rohumaa 1104 ha;
- metsamaa 11 009 ha.

## 4 TEGEVUSVALDKONDADE HETKESEIS JA EESMÄRGID

### 4.1 Juhtimine ja arengu rahastamine

Üldeesmärk: *Kõrge teenindusvõime ja finantssuutlikkus, kompetentne ning efektiivne vallaorganisatsioon.*

#### 4.1.1 Hetkeseis

##### 4.1.1.1 *Valdkonda reguleerivad üldaktid*

	<b>Akti nimetus</b>	<b>Vastuvõtmise aasta</b>
1	Kaiu valla põhimäärus	2000
2	Kaiu vallavara valdamise, kasutamise ja käsutamise eeskiri	2000
3	Kaiu valla elanike tunnustamise kord	2007
4	Kaiu valla eelarvest mittetulundustegevuseks toetuste andmise kord	2011
5	Pädevuse delegeerimise ja kohanime määramise avalikustamise kord	2011

##### 4.1.1.2 *Juhtimisstruktuur ja tööjaotus*

	vallavanem	Üldjuhtimine
Juhid	abivallavanem	Üldjuhtimine, maa- ja keskkonnaalaste ülesannete täitmine
	vallasekretär	Seadusest tulenevate ülesannete täitmine
Keskastme spetsialistid	IT-spetsialist	Arvutite riist- ja tarkvara hooldus ja uuendamine
	ehitusspetsialist	Ehitusalase tegevuse korraldamine
	pearaamatupidaja	Raamatupidamisalase töö korraldamine, tegemine
	raamatupidaja	Raamatupidamisalase töö tegemine
	sotsiaaltöö spetsialist	Sotsiaaltöö korraldamine
	spordi- ja terviseedenduse spetsialist	Spordielu edendamine, terviseedendus
Nooremspetsialist	sekretär	Asjaajamise ja personalitöö korraldamine
Töölised	koristaja	Vallavalitsuse ruumide koristamine

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

##### 4.1.1.3 *Hallatavad asutused*

Kaiu vallavalitsuse hallatavad asutused

	Asutus	Tegevus/profiil	Töökohtade arv					
			2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.	Kaiu Põhikool	haridusasutus	32,28	32,28	32,28	32,28	32,28	32,28
2.	Kaiu Lasteaed "Triinutare"	koolieelne laste-asutus	15,35	15,35	15,35	15,35	15,35	15,35
3.	Kaiu Muusika-kool	haridusasutus	3,28	3,28	3,28	3,28	3,28	3,28
4.	Vahastu rahvamaja	kultuuriasutus	0,9	0,9	0,9	0,5	0,5	0,5
5.	Kaiu rahvamaja	kultuuriasutus	0,4	0,4	1,4	1,4	1,4	1,4
6.	Kuimetsa rahvamaja	kultuuriasutus	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
7.	Kaiu raamatu-kogu	raamatukogu	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
8.	Vahastu raamatukogu	raamatukogu	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
9.	Kuimetsa raamatukogu	raamatukogu	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
10.	Kaiu Noortetuba	noorte vaba aja keskus	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
11.	Kaiu Hooldekodu	hoolekandearutus	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.1.1.4 Halduslepingud

Kaiu vallas on antud halduslepinguga üle järgmised valdkonnad ja asutused:

Haldaja	Valdkond, asutus	Töökohtade arv	Tegevus
MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	jäätmemajandus		korraldatud jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks avalike konkursside korraldamine ja muude korraldatud jäätmeveo konkursiga seonduvate haldusülesannete täitmine

#### 4.1.1.5 Omavalitsuse osalusega äriühingud

Kaiu Vallavalitsusel on 100 % -line osalus Kaiu Revival OÜ hääleõiguses. Tütaretevõtte põhitegevuseks on vee-, kanalisatsiooni- ning puhastusseadmete töö korraldamine. Lisaks tegeletakse veel haljastusega.

Kaiu Revival OÜ (tuh.eur)

	Osalus %	Tulemiaruanne			Bilanss			Osaluse bilansiline väärtus
		Tegevus-tulud	Tegevus-kulud	Tulem	Varad	Kohustused	Oma-kapital	
2010	100	44,84	43,84	0,32	45,31	7,35	37,96	14,19
2009	100	50,94	42,37	8,76	43,59	6,00	37,58	14,19

#### 4.1.1.6 Maksumaksjad

Maksumaksjate arv väheneb. Vähenemise tempo viimastel aastatel on aeglustunud.

Maksumaksjate arv

	2006	2007	2008	2009	2010	2011

Tööealiste arv	1018	979	977	968	963	960
% elanikkonnast	63	63	64	64	65	65

#### 4.1.1.7 Eelarved, varad ja kohustused

##### Tulud

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Elanike arv 01.01.	1618	1564	1538	1501	1491	1472
<b>Tulu elaniku kohta</b>	<b>980</b>	<b>887</b>	<b>971</b>	<b>1076</b>	<b>1215</b>	<b>1140</b>
Maksutulud	608865	749902	851923	714103	645787	693396
sh tulumaks	541731	671912	772421	641705	571730	618421
maamaks	67134	77990	79502	72398	74057	74975
Ressursimaks	1436	1211	1535	1433	1824	1808
Saastetasud	621	652	1004	1143	1188	1026
Kaupade ja teenuste müük	83578	114246	118248	142720	141085	159452
Varade müük	39964	-900	31956	-192	3835	1600
Muud tulud	235	391	391	5951	603	1204
Tasandusfond lg 1	94461	103409	79570	33298	36046	48298
Tasandusfond lg 2	279284	264219	281309	258315	285034	262186
Min.eraldised jooksvateks kuludeks	9657	8571	16512	7717	11801	8883
Min.eraldised investeeringuteks	459034	109672	91123	22650	20043	22124
Toetused sa-delt, av-õigusl. jur. isikutelt jooksvateks kuludeks	1649	12261	2018	6324	20712	4443
Toetused sa-delt, av-õigusl. jur. isikutelt investeringuteks	0	22369	12067	421475	640948	472304
Muud toetused	7162	1726	5272	454	2016	1250
<b>Tulud kokku</b>	<b>1585946</b>	<b>1387729</b>	<b>1492928</b>	<b>1615391</b>	<b>1810922</b>	<b>1677974</b>

##### Kulud

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Üldised valitsussektori teenused	127537	159509	182237	170072	155875	156732
Avalik kord ja julgeolek	9311	8482	9087	7162	6931	8547
Majandus	47008	61296	135970	17113	26648	20455
Keskkonnakaitse	12700	12941	49758	468475	630816	445571
Elamu- ja kommunaalmajandus	17152	12434	31050	90794	17107	16232
Tervishoid	2698	4251	4108	3405	2869	7384
Vaba aeg, kultuur, sport	530206	211256	278634	188833	327609	401578
Haridus	629174	666004	766315	674765	585328	583873
Sotsiaalne kaitse	96045	115427	140992	169061	143620	130859
<b>Kulud kokku</b>	<b>1471831</b>	<b>1251600</b>	<b>1598151</b>	<b>1789680</b>	<b>1896803</b>	<b>1771231</b>
sh varade soetamine ja renoveerimine	491251	122759	262277	566252	785489	679292

##### Kulud majandusliku sisu järgi

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sotsiaaltoetused	35494	27718	23414	28290	29058	38906
Eraldised	14584	16744	25408	27680	22004	22418
Personalikulu	527157	620958	748694	736698	638333	621328
Majandamiskulu	398532	460196	535457	418955	408718	394851
Muud kulud	48	33	196	35	18	19
Intressikulu	4765	3191	2705	11769	13183	14417
Materiaalsete varade	491251	122759	262277	566252	785489	679292

soetamine						
<b>Kulud kokku</b>	<b>1471831</b>	<b>1251599</b>	<b>1598151</b>	<b>1789679</b>	<b>1896803</b>	<b>1771231</b>

#### Finantstehingud

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Laenude võtmine	0	0	127769	130964	136579	70816
Võetud laenude tagasimaksmine	91238	20952	21790	31020	64292	76422
Kapitaliliisingu maksed	1213	1333	474	0	0	0

#### Laenud

Pank	Lõpp-tähtaeg	Intress	Alus- valuuta	Jääk	
				31.12.2010	31.12.2011
Swedbank AS	23.11.2013	6 kuu euribor + 3,5 %	EUR	88763.1	60342.07
Swedbank AS	23. 5.2014	6 kuu euribor + 3,5 %	EUR	103610.02	75131.36
Swedbank AS	23. 6.2017	6 kuu euribor + 3,0 %	EUR	136579.2	117067.84
SEB AS	20.10.2016	6 kuu euribor + 1,3 %	EUR	0	70816.35

#### Muu informatsioon

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Puhastatud eelarve	1108445	1233129	1365935	1156835	1115403	1168970
Laenukohustused 31.12.	73429	51115	156620	256619	328964	323358
Laenukohustuste osakaal tuludest, millest on maha arvetud sihtfinantseerimine*	6.62	4.15	11.47	22.18	29.49	27.7
Tagasimakstud laenukohustuste suhe tuludesse, millest on maha arvetud sihtfinantseerimine**	8.34	1.81	1.63	2.68	5.76	6.54

#### Märkus

\* Laenukohustuse osakaal tulust, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine – valla- ja linnaeelarve seadusega kehtestatud näitaja, mille ülempiiriks on 60%, bilansilised laenukohustused aasta lõpuks/(kassapõhine tulu - kassapõhiselt saadud sihtotstarbelised eraldised eelarve täitmise aruande põhjal).

\*\* Tagasimakstud laenukohustuste suhe tulusse, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine – valla- ja linnaeelarve seadusega kehtestatud näitaja, mille ülempiir on 20%. Aruandeaastal tagasi makstud laenukohustuste summa/(kassapõhiselt saadud sihtotstarbelised eraldised eelarve täitmise aruande põhjal).

#### 4.1.1.8 Liikmelisus, koostöö ja sõprussidemed

Osalustasud kokku on suurenenud viimase viie aastaga ligi 1,4 korda.

#### Liikmeksolek ja osalustasud

Koostööasutused	Kulu aastast					
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Raplamaa Omavalitsuste Liit MTÜ	2437	3932	4391	3772	3390	3968
Eesti Maaomavalitsuste Liit MTÜ	836	929	1301	1709	1301	1301
Raplamaa Partnerluskogu MTÜ	256	128	128	128	128	128
Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus MTÜ	192	1212	1078	1294	1295	1306

Rapla Maakonnahaigla SA	850	988	1267	1166	1057	1019
Raplamaa Omavalitsuste Arengufond SA	5407	5862	6683	5730	6148	6450
Rapla Maakonna Spordiliit	910	740	686	1149	876	876
Eesti Sotsiaalasutuste Juhtide Nõukogu	19	38	61	61	61	76
Eesti Priitahklik Päästeliit MTÜ	0	0	0	0	6	7

#### 4.1.1.9 Infotehnoloogia kasutamine juhtimises

Rahvastikuregister	X-tee, Rahvastikuregister
Raamatupidamine	Verp
Sotsiaalregister	Sotsiaalteenuste andmeregister - STAR
Dokumendiregister	Amphora
Valla teederegister	Riiklik Teeregister
Avalik koduleht	www.kaiu.ee

#### 4.1.1.10 Ajaleht, avalikud suhted, informeerimine, kaasamine ja blogimine<sup>2</sup>

Valla infoleht ilmub kord kuus ning seda trükitakse 600 eksemplari. Leht jõuab vallaelanikeni tasuta. Reklaami avaldamine infolehes on tasuta. Vallalehe piiratud mahu tõttu avaldatakse ainult Kaiu valla eraisikute ja ettevõtete kuulutusi ja reklaami.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Oma koha valla meedias on leidnud veebipäevikud e blogid. Vahastu blogi “Vahastu ja Suurekivi muinasajast tulevikku” (<http://vahastu.wordpress.com>) on vallas ainus külaelu kajastav blogi. Kohe saab blogil, millel on mitmeid kirjutajaid, täis 2 aastat. Veidi vanemad on Kuimetsa, Kaiu ja Vahastu raamatukogu blogid.

<sup>2</sup> **Ajaveeb** (ehk **veebipäevik**, ka: *blogi, kajam*; inglise *weblog* (lühendatult *blog*)) on veebileht, mis sisaldab (tavaliselt ühe) autori päevikulaadseid perioodiliselt lisatavaid postitusi.

#### 4.1.1.11 Motivaatorid: tähtsündmused, tunnustamine

Aunimetused, tunnustamine	Korraldus
elutöö preemia	preemia antakse viljaka töö, märkimisväärse pikaajalise panuse eest Kaiu valla arengusse, arvestatakse kandidaadi panust oma teadmiste ja oskuste edasi andmisel noorematele põlvedele
aasta tegija	aunimetus antakse isikule, kelle töö või idee on möödunud aasta vältel jätnud kõige silmapaistvama jälje haridus-, kultuuri-, spordi või mõne muu konkreetse valla jaoks tähtsa valdkonna ellu
aasta kultuuri- või spordielu edendaja	aunimetus antakse isikule, kollektiivile, seltsile, seltsingule, ürituse korraldajale, projekti kirjutajale ja selle läbiviijale, trükise või teose koostajale, kodukandi ajaloo uurijale. Tehtud tegu peab rikastama valla kultuuri- või spordielu
aasta isa	aunimetus antakse Kaiu valla kodanikule, kelle peres kasvab või on üles kasvatatud vähemalt kaks last ning kelle eduka töö ja ühiskondliku tegevuse kõrval on jagunud samavõrra tähelepanu, hoolt ja armastust oma perele. Vajalik on kandidaadi kirjalik nõusolek
aasta ema	aunimetus antakse Kaiu valla kodanikule, kelle peres kasvab või on üles kasvatatud vähemalt kaks last ning kelle eduka töö ja ühiskondliku tegevuse kõrval on jagunud samavõrra tähelepanu, hoolt ja armastust oma perele. Vajalik on kandidaadi kirjalik nõusolek
aasta õppija	aunimetus antakse isikule, kes on suutnud leida tänu õpingutele uusi väljakutseid teistel tegevusaladel, on julgenud ja tahtnud täiskasvanuna teha muutusi oma elus
aasta õpetaja	aunimetus antakse õpetajale, kelle töö ja isiklik eeskuju on oluliselt aidanud kaasa noorte kujunemisel mitmekülgset arenenud isiksusteks ja mõjutanud positiivselt haridusasutuse, piirkonna, valla, Eesti elu

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Lisaks nendele aunimetustele tunnustatakse valla parimaid sportlasi: meessportlane, naissportlane, juunior – mees ja naine, poeglaps ja tütarlaps (põhikooli ealine).



## 4.1.2 Üldise olukorra analüüs

### 4.1.2.1.SWOT

<b>Tugevused</b>	<b>Nõrkused</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Arengujärjepidevuse olemasolu</li><li>• Kolm suhteliselt tugevat keskust: Kaiu, Kuimetsa, Vahastu</li><li>• Eelarvest suudetakse kinni pidada</li><li>• Kõrgharidusega spetsialistide olemasolu</li><li>• Amphora olemasolu</li><li>• Vallaleht elanikele tasuta</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Suured kulud avalike hoonete ja pindade ülalpidamisel</li><li>• Väike eelarve maht ei võimalda arengut</li><li>• Juhtimise struktuur ei vasta tänapäeva nõuetele</li><li>• Ebapiisav info liikumine</li><li>• Koduleht – õigusaktide otsingud - Amphora</li><li>• Kodulehe haldamine – puudub konkreetne vastutaja</li><li>• Allasutuste dokumentide haldussüsteem - Amphora</li><li>• Internetiühendus Kuimetsas ebapiisav</li><li>• Koostöö teiste valdadega on nõrk</li><li>• Kohaturundus, valla reklaam, mainekujundus jääb maha kaasaja nõuetest</li></ul>

<b>Võimalused</b>	<b>Ohud</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Fondidest võimalus raha saada</li><li>• Koostöö: valdade vaheline ja vallasisene</li><li>• Projektidega võimalus tulubaasi suurendada</li><li>• Paremini toimiv koduleht</li><li>• Kohalik korrespondent</li><li>• E-suhtlemise ja e-teenuste juurutamine</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Projektide jätkusuutlikkus</li><li>• Taristute amortiseerumine</li><li>• Ametnike ülekoormus – arengut ei ole</li><li>• Konkurentsi tihenemine projekti-konkurssidel</li></ul>

## 4.1.2 Võtmeprobleemid

1. Ebajärjekindel õigusloome ja töö õigusaktidega
2. Väike vallavalitsuse töötajate arv ei võimalda spetsialistide spetsialiseerumist
3. Kommunikatsiooniprobleemid (info liikumine valla sees ja vallast välja), aegunud koduleht
4. Vara (hooned ja ruumid) ebaefektiivne kasutamine
5. Liigne keskendatus valla keskusele, paljudel küladel puuduvad külavanemad
6. Suur sõltuvus naabervaldade ja keskuste teenustest

## 4.1.3 Visioon

Avalikud teenused on valla elanikele kättesaadavad, asjaajamine valla asutustega toimub kiirelt ning efektiivselt. Kogu suhtlus valla asutustega on võimalik üle interneti.

Valla asutustes on tööl kompetentsed motiveeritud oma ala valdavad spetsialistid.

Vallaeelarve tulubaas on suurenenud, mis võimaldab suunata vahendeid valla arengusse.

Külades on tegutsevad MTÜ-d, kes aktiivselt osalevad nii oma piirkonna kui valla arendamises.

Vallal on head koostöösuhted naabrite ja rahvusvaheliste partneritega.

#### 4.1.4 Eesmärgid ja tegevussuunad

- 1) Optimaalne vallavalitsuse juhtimisstruktuur
- 2) Valla ametiasutuste toimiv kaasaegne infosüsteem
- 3) Korrastatud töö õigusaktidega
- 4) Säästlik ja otstarbekas ressursside kasutamine, kulud on kontrolli all, tagatud on jätkusuutlik investeerimisvõime
- 5) Väljaarendatud külastruktuurid
- 6) Operatiivne ja atraktiivne valla koduleht
- 7) Koostöö naabrite ja rahvusvaheliste partneritega

## 4.2 Ettevõtluskeskkond ja töö

Üldeesmärk: Soodne ettevõtluskeskkond, ettevõtlusaktiivsuse ja töökohtade arvu kasv.

### 4.2.1 Hetkeseis

#### 4.2.1.1 Palgasaajad, tööhõive

Palgatöötaja kuukeskmise brutotulu, eurot

	Brutotulu					Palgasaajad				
	Kokku	Vanuserühmad				Kokku	Vanuserühmad			
		Alla 25	25-49	50-62	63 +		Alla 25	25-49	50-62	63 +
2004	379.95	334.07	414.72	330.81	218.00	595	76	375	122	22
2005	445.21	376.50	495.25	383.47	227.53	643	82	397	137	27
2006	535.32	421.18	598.72	459.91	378.87	670	92	405	147	27
2007	653.88	537.62	725.27	596.10	422.26	680	105	395	148	32
2008	758.63	640.84	841.08	664.04	575.46	643	90	372	149	32
2009	701.81	573.03	772.95	619.11	651.00	565	74	319	141	31
2010	672.99	565.05	748.16	601.85	472.77	549	66	309	145	29

2011. aasta töötasid palgasaajad 420 erineva tööandja juures.

Suuremad tööandjad ettevõtted ja organisatsioonid 2011. aastal

Kaiu Vallavalitsus	keskmiselt 80 töötajat
Kaiu LT OÜ	keskmiselt 26 töötajat
Kaiu EKO metall OÜ	keskmiselt 13 töötajat
Click AS	keskmiselt 10 töötajat
Rapla Tarbijate Ühistu	keskmiselt 10 töötajat
Reibal JRK OÜ	keskmiselt 10 töötajat

Eeltoodud tabelis on 4 ettevõtet Kaiu vallas, 1 Harjumaal ja 1 Raplas asuv ettevõte.

Võrreldes 2009. ja 2010. aastaga on keskmine registreeritud töötute arv 2011. aastal vähenenud (keskmine kuus 2011.a. 65 inimest).

#### Registreeritud töötud

	Jaanuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2006	6	6	4	3	2	3	4	5	4	3	4	6
2007	9	6	6	1	0	1	1	2	3	3	5	6
2008	9	8	7	6	7	7	11	18	24	27	30	36
2009	45	58	78	81	82	81	82	88	87	96	102	101
2010	105	106	97	93	87	89	83	76	75	78	77	77
2011	79	74	79	78	65	55	49	53	58	64	63	62

Allikas: EV Statistika

#### 4.2.1.2 Ettevõtlus

Ettevõtluse oluliseks ressursiks on valla majandusgeograafiline asend Tallinna läheduses (65 km) (suur turg jm.). Mitmed olulised eeldused ettevõtluse arenguks – elekter, kommunikatsioonid, teedevõrk, keskuste elamufond ja teenused – on kohapeal täidetud. Olulised on ka kohapealsed loodusressursid, nagu mets, turvas, head põllumaad, ilus loodus ja puhas keskkond.

Väljaspool keskusi piirkondade olukord on probleemsem.

#### Äriregistris registreeritud ettevõtete ja FIE-de arv

01.01.2007	01.01.2008	01.01.2009	27.02.2009	03.09.2009	31.05.2010	01.01.2011
136	131	110	115	125	143	146

Ettevõtete arv töötajate arvu järgi

	Kokku	Töötajate arv			
		vähem kui 10	10-49	50-249	250 ja enam
2004	92	84	7	1	0
2005	106	98	7	1	0
2006	103	93	9	1	0
2007	98	90	7	1	0
2008	96	92	4	0	0
2009	100	95	5	0	0
2010	120	116	4	0	0
2011	122	118	4	0	0

Allikas: EV Statistika

Ettevõtete arv tegevusala järgi

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tegevusalad kokku	92	106	103	98	96	100	120	122
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	65	76	72	65	60	56	64	68
Mäetööstus	0	0	0	0	0	0	0	0
Töötlev tööstus	6	7	7	7	7	7	8	11
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	2	1	1	1	1	0	0	0
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	0	1	1	1	1	1	1	1
Ehitus	1	1	1	2	3	2	5	4
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	7	7	8	9	10	11	10	8
Veondus ja laondus	4	5	6	6	7	7	6	6
Majutus ja toitlustus	2	0	0	0	0	0	0	0
Info ja side	0	1	1	3	2	3	3	3
Finants- ja kindlustustegevus	1	1	1	1	1	1	1	1
Kinnisvaraalane tegevus	0	1	0	0	1	1	3	2
Kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus	3	3	3	2	2	8	11	11
Haldus- ja abitegevused	0	1	1	0	0	1	3	2
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	0	0	0	0	0	0	0
Haridus	0	0	0	0	0	0	0	0
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	0	0	0	0	0	0	1	1
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	0	0	0	1	1	1	2	3
Muud teenindavad tegevused	1	1	1	0	0	0	2	1
Kodumajapidamised tööandjana; kodumajapidamiste oma tarbeks kaupade tootmine	0	0	0	0	0	0	0	0
Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	0	0	0	0	0	0	0	0

Allikas: EV Statistika

Ettevõtjate hinnangul on vajadus vallas alljärgnevate toetusmeetmete järele.

Toetusmeetmete hindamine (ettevõtjate hinnang)

Meede	Olemas- olu	Kvaliteet (1 - 3)	Vajadus
1	2	3	4
Arengukavade, planeeringute koostamine, ettevõtjate kaasamine	olemas	rahuldav	vajalik
Kohalikult ettevõtjalt teenuste ostmine	olemas	nõrk	vajalik
Ettevõtlust toetavate infrastruktuuriprojektide läbiviimine	olemas	rahuldav	vajalik
Trükised (majandusülevaated, investeerimiskataloog, rahastamisvõimalused)	ei	-	vajalik
Internetivärv (info, ettevõtted, kontaktid, investeerimiskataloog)	ei	-	vajalik
Väikeettevõtjate ideede koordineerimine projektideks	ei	-	vajalik
Kultuuriväärtuste taastamist toetava ettevõtluse toetamine	ei	-	vajalik
Ühiskondliku transpordi toetamine	olemas	rahuldav	vajalik
Õppereiside läbiviimine	ei	-	vajalik
Meediatooted (tele- ja raadiosaated, artiklid ajalehtedes/ajakirjades)	ei	-	vajalik
Elukeskkonna muutmine meeldivaks (investeeringute soodustamine/toetamine toidukoht, majutusasutus, heakord jms)	ei	-	vajalik
Äriideede konkursside läbiviimine	ei	-	vajalik
Ettevõtlusprobleemide vahendamine ministriumidele, Vabariigi Valitsusele	ei	-	vajalik
EAS meetmete rakendamine (vahendamine jt)	ei	-	vajalik
Ettevõtjate koolitamine	ei	-	vajalik
Ettevõtjate ümarlaud	ei	-	vajalik
Ettevõtjate kohtumised vallajuhtidega	olemas	hea	vajalik
Ettevõtluse tugistruktuuride rajamine (tööstuspark, teaduspark, inkubaatorid)	ei	-	üle valla piiride teema
Äriplaanide, projektide nõustamine (sh nõustamise vahendamine)	ei	-	vajalik
Ettevõtlusküsitluste, -uuringute koostamine	ei	-	vajalik
Ettevõtjate kaasamine projektipartneriks	ei	-	vajalik
Ametkondlikus asjaajamises takistuste vältimine	ei	-	vajalik
Toetus alustavale ettevõtjale	ei	-	vajalik
Tugi noorte inimeste (praktikandid) töölevõtmisel (elamispind jne)	ei	-	vajalik

## 4.2.2 Üldise olukorra analüüs

### 4.2.2.1 SWOT

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"><li>• Heade oskustega töötajate olemasolu</li><li>• Elektrienergiaga varustatus</li><li>• Internetiga varustatus</li><li>• "Vedajate" ettevõtete olemasolu</li><li>• Suhteliselt hea geograafiline asukoht</li><li>• Metsa ja maa olemasolu</li><li>• Sotsiaalne infrastruktuur</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Elektrienergiaga varustatus äärealadel (sh Vahastu, Vaopere)</li><li>• Kvalifitseeritud tööjõu puudus</li><li>• Puuduvad bussühendused tööl käimiseks</li><li>• Arsti vastuvõtt ainult töö ajal</li><li>• Perearsti kvalifikatsioon</li><li>• Teede hooldamisel ei arvestata ettevõtjate vajadustega</li><li>• Internet äärealadel</li><li>• Vallaga suhtlemine</li><li>• Puudub oma kruusakarjäär</li><li>• Puuduvad kergliiklusteed</li></ul>

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"><li>• Odava raha taotlemine</li><li>• Ettevõtjate ja valla koostöö arendamine</li><li>• Ettevõtjaid ühendava MTÜ loomine</li><li>• Valla kodulehe täiustamine</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Tallinna bussiliini kadumine</li><li>• Poliitiline ebastabiilsus</li></ul>

## 4.2.3 Probleemid

1. Töötuse suurenemine
2. Valla äärealade tehniline infrastruktuur
3. Ettevõtete koostöö ja suhtlemine vallaga

## 4.2.4 Visioon

Kaiu valla ettevõtluse üldine konkurentsivõime oluliselt paranenud.

Kaiu on aktiivse ettevõtlusega vald, kus töödeldakse kohapeal vähemalt 50% toorainest – välja veetakse peamiselt vaid vääristatud kaupu.

Kaiu valla ettevõtluskliima ja -tingimused on paranenud. Olemas on ettevõtluseks vajalik kaasaegne tehniline infrastruktuur.

Hea partnerlussuhe vallavalitsuse ja ettevõtete vahel (informatsioon, nõuanne) võimaldavad ettevõtjatel paremini oma tegevust ette kavandada.

Arenenud on ettevõtete vaheline koostöö – ühisprojektid.

Noortel on võimalik leida rakendust koduvallas – kohapeal on laiem valik kaasaegseid tasuvaid töökohti ning vajadus töörande järele on väiksem.

Kaiu vallas on esikohal traditsioonilised majandusvaldkonnad, kuid nendes on saavutatud konkurentsivõime kasv – parem tehnoloogiline tase ja kõrgem tööviljakus.

#### 4.2.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

- 1) Süsteemne ettevõtluse, töökohtade loomiseks arengutingimuste kujundamine
- 2) Valla arenguprotsessi kaasatud ettevõtjad

### 4.3 **Elukeskkond**

---

Üldeesmärk: Meeldiv elukeskkond, korrastatud külad ja keskused, kaasajastatud tehniline infrastruktuur.

#### 4.3.1 Hetkeseis

##### 4.3.1.1 *Valdkonda reguleerivad üldaktid*

	<b>Akti nimetus</b>	<b>Vastuvõtmise aasta</b>
1.	Kaiu valla ehitusmäärus	2003
2.	Kaevetööde eeskiri	2004
3.	Valla üldplaneering	2003
4.	Jäätmehoolduseeskiri	2007
5.	Jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord	2006
6.	Raieloa andmise tingimused ja kord Kaiu valla tiheasustusaladel	2010
7.	Koerte ja kasside pidamise eeskiri	2009
8.	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitmise ja nende kasutamise eeskiri	2001

##### 4.3.1.2 *Planeeringud*

Valla ehitustegevus baseerub koostatavatel üld-, detail- ja erinevatel temaatilistel planeeringutel.

Üldplaneeringu koosseisus määratakse ka detailplaneeringu kohustusega alad. Üldplaneeringu ja avalikes huvides koostatavate detailplaneeringute kulud kannab vald. Ärilistes huvides koostatavate detailplaneeringute kulude kandmise kohustus lasub huvitatud isikul.

Kaiu valla üldplaneering kehtestati vallavolikogu poolt 26.märtsil 2004.a määrusega nr 19. Kaiu valla üldplaneering on valla arengukava juurde kuuluv ja seda täiendav planeeringulise suunitlusega kompleksne projektmaterjal, mille abil omavalitsus määratleb valla edasise arengu visioonid ja strateegia. Ehitustegevus valla tihehoonestusega piirkondades saab toimuda ainult üldplaneeringu alusel koostatud detailplaneeringute järgi.

##### 4.3.1.3 *Teedevõrk*

Riigiteede võrk jaguneb vastavalt Teeseadusele riigi tugimaanteedeks ja riigi kõrvalmaanteedeks.

**Kaiu valda läbivad riigiteed:**

Nr	Nimetus	Tee liik
14	Kose-Purila	tugimaantee
15129	Paide - Roovere - Kuimetsa	kõrvalmaantee
20121	Kaiu - Lau	kõrvalmaantee
20122	Kaiu - Vahastu	kõrvalmaantee
20124	Vaopere küla tee	kõrvalmaantee
20126	Toomja tee	kõrvalmaantee
20130	Vaopere - Tamsi - Kuimetsa	kõrvalmaantee
20154	Lelle - Vahastu	kõrvalmaantee

Kõvakattega riigiteede võrk valla piirides on valdavalt heas seisundis.

Riigimaanteelt talude-majapidamiste juurde hargnevad valla- ja erateed on reeglina kruusakattega ja rahuldavas seisukorras.

Kaiu valla kohalike maanteede loetelu seisuga 01.01.2014. a.

tee nr	tee nimi	kattetüüp	algus	lõpp	pikkus
2770001	Kuimetsa tee	kruusatee	185	3063	2878
2770002	Saueaugu tee	kruusatee	0	2183	2183
2770003	Karitsa tee	kruusatee	0	2419	2419
2770004	Lihu tee	kruusatee	0	4524	4524
2770005	Pallipere tee	kruusatee	0	1294	2460
		kruusatee	1524	2447	923
2770006	Oblu tee	kruusatee	0	3312	3312
2770007	Tagasmäe tee	mustkate, kruusatee	0	2869	2869
2770008	Vade tee	asfaltbetoon	0	341	341
2770009	Aavikuristi tee	kruusatee	0	3325	3325
2770010	Väravavahi tee	kruusatee	0	627	627
2770011	Velge tee	kruusatee	0	748	748
2770012	Kodula tee	kruusatee	0	5052	5052
2770013	Aeli tee	kruusatee	0	3271	3271
2770014	Vesti tee	kruusatee	0	1411	1411
2770015	Kilgi tee	kruusatee	0	1728	1728
2770016	Pähklimäe tee	kruusatee	0	513	513
2770017	Luige tee	kruusatee	0	2375	2375
2770018	Rasala tee	kruusatee	0	3609	3609
2770019	Kadja tee	kruusatee	0	1410	1410
2770020	Viirika tee	kruusatee	0	2771	2771
		kruusatee	3012	4117	1105
2770021	Ülesoone tee	kruusatee	0	983	983
2770022	Mustlepa tee	kruusatee	0	1769	1769
2770023	Nurme tee	kruusatee	0	3127	3127
2770024	Siuge tee	kruusatee	0	842	842
		kruusatee	1136	2611	1475
2770025	Kapteni tee	kruusatee	0	4108	4108
2770026	Kasvandu tee	asfaltbetoon, mustkate	0	418	418
2770027	Mägiste tee	asfaltbetoon	0	472	472
2770028	Einsemäe tee	asfaltbetoon, kruusatee	0	985	985
2770029	Ibaru tee	kruusatee	0	689	689
		kruusatee	878	2871	1993
2770030	Laastu tee	kruusatee	0	572	572
2770031	Jaagu tee	asfaltbetoon	0	194	194



2770050	Kaare tn	asfaltbetoon	0	391	391
2770051	Keskuse tn	asfaltbetoon	0	346	346
2770052	Pargi tee	kruusatee	0	364	364
2770185	Kivimäe tee	kruusatee	0	696	696
2770220	Ida tee	kruusatee	0	583	583
2770233	Ernemäe tee	kruusatee	0	543	543
2770265	Veehoidla tee	kruusatee	0	259	259
2770280	Leandri tee	asfaltbetoon, kruusatee	0	472	472
2770281	Lasketiiru tee	kruusatee	0	92	92
2770282	Maisimäe tee	mustkate	0	243	243
2770283	Maisimäe põik	mustkate, asfaltbetoon	0	258	258
2770284	Tehnika tn	mustkate	0	73	73
		asfaltbetoon	190	392	202

Allikas: riiklik teeregister

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Kevadeti ja sügiseti on kohalikud teed kehvast seisukorras. Lumetõrjetöid ja greiderdamist tellib vald. Enamus metsateid on RMK omanduses. Probleeme tekitab metsamaterjalide vedu, mis lõhub teid.

Orienteeruvalt samas mahus (70 km) kohalike teedega on vallas ka erateid. Erateede paljudel omanikel on raskusi teede hooldamisel ja talvel lumest lahtihoidmisel.

Europrojektide taotlusvoorude avanemisel ja rahaliste vahendite olemasolu korral on plaanis ehitada kergliiklusteed Kaiu ja Kuimetsa.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.3.1.4 Elektriavarustus

Elektriliinid on valdavalt paljasjuhtmelised õhuliinid. Nende rekonstrueerimisvajadus on tõstatatud Eesti Energia hankekomisjonis ning rekonstrueerimine algab vahendite olemasolu korral 2014. majandusaastal. Paljasjuhtmelised õhuliinid asendatakse maa- või õhukaablitega.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Elektrienergeetika plusspoolele võib kanda korras keskpinge võrgu (10 kV), piisava võimsuse ja suure 35 kV alajaama Kaius. Samas on lõpptarbijatel siiski veel probleemi ebapiisava pingega ja ebakvaliteetse voolu tõttu vananenud madalpingeliinides. Elektririkete likvideerimise aeg on ebarahulavalt pikk.

#### 4.3.1.5 Telefoniside, internet

Telefoniside on külades piisav, side kvaliteet on rahuldav.

Valla territooriumil asub 3 EMT masti, 1 ELISA ja 2 Tele 2 masti. Kättesaadav on 3,5 G internetiühendus ja WiMAX andmeside. Eesti Energia pakub Kõu internetiühendust. Mobiilside leviala on tagatud kogu valla territooriumil. Siiski on mitmel pool levi katkendlik. Probleemaatiline võib olla internetiühendus taludes, mis paiknevad metsade vahel.

Algust on tehtud projektiga EstWin, mis lubab kiiret 100Mbit/s lairibaühendust maa- piirkondadesse 2015. aasta lõpuks.

#### 4.3.1.6 Sideteenused

Postkontor asub Kaius. Kirjakastid on paigaldatud enamikesse küladesse. Kirjakandja tellimise teenus on mõeldud füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes elavad või asuvad maapiirkonnas lähimast postkontorist kaugemal kui 5 km. Maapiirkonnaks on küla, aleviku või alevi territoorium. Postkontor pakub ka pangateenust.

#### 4.3.1.7 Elamumajandus

Kaasajal on Kaiu vallas kokku 487 elamut, milles kokku 789 tavaeluruumi. Kortermaju on kokku 24, milles kokku 261 korterit. Eramuid on 426.

Enamik Kaiu valla asulate kortermajadest ja ühepereelamutest on ehitatud nõukogude ajal ning hajapiirkondade talumajatüüpi elamud enne 1945. aastat.

Olemasolevad korterelamud on erastatud, läbi loodud korteriühistute toimub ühismajade hooldus ja remont.

Enamus valla elanikest elab ühepereelamutes. Pikaajalised ehituslaenud võivad luua soodsa võimaluse uute pereelamute ehitamiseks ja vanade rekonstrueerimiseks.

Täpsemalt uuriti elamufondi olukorda peale 2000.a rahvaloendust 2003. aastal. Tulemused on koondatud järgnevasse tabelisse.

##### Hooned, eluruumid, leibkonnad, elanikud 2003. a.

	Hoonete arv	Eluruumide arv	Leibkondade arv	Elanike arv
Kõik hoone liigid	383	612	626	1670
Paljukorteriline elamu	26	233	235	613
Pereelamu	331	338	349	936
Muu väikeelamu	17	28	29	85
Elukorteritega mitteilamu	3	3	3	7
Majutushoone	0	0	0	0

#### 4.3.1.8 Veemajandus, kanalisatsioon, puhastusseadmed

2011.aastal võeti vastu valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava 2011-2022. Kaiu vallas paiknevate ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise piirkondadeks ehk ÜVK-ga kaetud aladeks on Kaiu aleviku ja Kuimetsa küla tiheasustusalad. ÜVK-ga kaetud alal on kliendil õigus saada ühisveevärgist vett ning juhtida ühiskanalisatsiooni heitvett.

Nii Kaiu aleviku kui Kuimetsa küla vee- ja kanalisatsiooni trassid ning puhastid kuuluvad Kaiu vallale.

Kaiu vald on koostöös SA Keskkonnainvesteeringute Keskusega rekonstrueerinud Kaiu aleviku ja Kuimetsa küla vee- ja kanalisatsioonisüsteemid. Kokku on investeeritud 2 476 000 eurot (sellest Kaiu vald 454 000 eurot ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskus 2 022 000 eurot).

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Kaiu vallas kasutab ühisveevarustuse teenust 780 inimest, Kaiu alevikus 500 inimest ja Kuimetsa külas 280 inimest. Ühiskanalisatsiooniteenust kasutab kokku 760 inimest sh Kaiu alevikus 500 inimest ja Kuimetsa külas 260 inimest.

Kaiu aleviku ja Kuimetsa küla reoveekogumisalas elavad inimesed on saja-protsendiliselt liitunud ühisveevärgiga. Ühiskanalisatsiooniga on liitunud 99 protsenti elanikkonnast. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuseid tarvitavatele elanikele on kindlustatud puhas joogivesi ning heitveekanaliseerimise teenus.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Kuimetsa küla elanikest 90 protsenti on liitunud ühisveevärgiga. Ühiskanalisatsiooniga on liitunud 84 protsenti elanikkonnast. Kaaluma peab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni väljaehitamise otstarbekust küla kaguosas.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### **4.3.1.9 Soojavarustus**

Vallas tsentraalsed keskkütet ei ole. Kuimetsas lõpetati tsentraalse soojusenergia tootmine 1996. aastal, Kaiu alevikus 2004. aastal. Kõik köetavad hooned on varustatud lokaalsete küttesüsteemidega.

Vallale kuuluvates hoonetes on küteliigiks valdavalt vedelkütus, kuid köetakse ka elektri ja tahke kütusega. Korterelementide kütmiseks on elamutesse paigaldatud elektriküte või rajatud väiksed katlamajad.

#### **4.3.1.10 Haljastus, heakord**

Kaiu aleviku ja Kuimetsa küla haljastusplaneering on nõukogude ajast, mõlemas asulas puuduvad kõnniteed. Korteriühistud hooldavad kortermajade ümbrust koostöös OÜ-ga Kehtna Elamu. Valla eramajade omanikud pööravad oma hoonete ümbruse haljastusele ja heakorradele üha rohkem tähelepanu. Samas leidub ka väga räämas koduõuesid. Probleemiks on ka lagunevad põllumajandushooned.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### **4.3.1.11 Tänavavalgustus**

Tänavavalgustus on rakendatud Kuimetsas (800 m), Kaius (1,8 km) ja Vahastus, kus põlevad üksikud lambid. Tänavavalgustuse sisse- ja väljalülitamiseks kasutatakse fotoelementi. Olemasolev tänavavalgustus vajab rekonstrueerimist energiasäästlikumaks.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### **4.3.1.12 Jäätmekäitlus**

Kaiu vald on Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liige. Valla jäätmekäitluseeskiri ja jäätmekava on vastu võetud.

Olmejäätmevedu on korraldatud. Tiheasustusaladel toimub vedu 24 päeva tagant, hajaasustuspriirkondades 84 päeva tagant. Vastavalt valla jäätmekavale vabastatakse suvilaomanikud taotluse alusel talvisel ajal jäätmeveost.

Igas külas asuvad ühised sega- ja paberipakendikonteinerid. Kaius alevikus on kompostimisväljak ja ohtlike jäätmete kogumispunkt. Igal aastal korraldatakse ohtlike jäätmete kogumisinge. Nii saavad oma ohtlikud jäätmed ära anda külade elanikud. Lähim prügila asub Väätsal Järva maakonnas.

Kohalikud likvideeritud prügilad on rekultiveeritud.

Jäätmealase probleemina võib välja tuua vähese aktiivsuse prügi sorteerimisel. Väike osa jäätmevaldajaid ei anna vedajale olmejäätmeid üle (jäätmed põletatakse, maetakse või viiakse võõrasse konteinerisse).

#### 4.3.1.13 Kalmistud

Kalmistuid on valla territooriumil 1 - Vahastus. Lahkunuid maetakse ka naabervalla Juuru kalmistule.

#### 4.3.1.14 Ühistransport

Üldiselt on ühistranspordi kasutamine inimestele, kes ei oma isiklikku sõiduvahendit, raskendatud. Ka on keeruline ühistransporti kasutades Tallinnas tööl käia.

*Peatus.ee* andmetel otseliinid Kaiust Tallinna puuduvad. Võimalus Tallinna sõita on ümberistumisega Koselt.

Marsruudil Kaiu – Rapla on käigus 5 ja Rapla – Kaiu suunal 6 otseliini.

Vahastu – Rapla ja Rapla – Vahastu suunal 3 otseliini.

Kuimetsa –Rapla suunal 4 ja Rapla – Kuimetsa suunal 5 otseliini.

#### 4.3.1.15 Valdkondade finantseerimine

	2007	2008	2009	2010	2011
Vallateede- ja tänavate korrashoid	56391	77158	14996	26422	19982
s.h investeeringud	37795	50934			
Liikluskorraldus	4818	57669	970	0	0
s.h investeeringud	3722	56970			
Muu majandus	13	1144	1094	226	457
Jäätmekäitlus	2177	18647	2984	1816	8106
s.h investeeringud		17063			6400
Heitveekäitlus	0	19420	279848	614092	422018
s.h investeeringud		19420	279848	613887	421768
Veevarustus	0	12224	235998	2858	6376
s.h investeeringud		7051	232487		
Haljastus, muu keskkonnakaitse	10763	11691	17230	14909	15447
Tänavavalgustus	3628	9398	10816	5183	2537
s.h investeeringud		4691			
Elamu- ja kommunaalmajandus	4248	4315	5047	1911	4046
Kalmistud	3073	2775	3046	3001	3060
Hulkuvate loomadega seotud kulud	82	103	1201	120	213
<b>Elukeskkond k o k k u</b>	<b>85193</b>	<b>214544</b>	<b>573230</b>	<b>670538</b>	<b>482242</b>

#### 4.3.2 Üldise olukorra analüüs

##### 4.3.2.1 SWOT

<b>Tugevused</b>	<b>Nõrkused</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Toimivad korteriühistud</li><li>• Korras jäätmemajandus</li><li>• Talgud külade heakorrastamisel</li><li>• Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni renoveerimine</li><li>• Hea mobiililevi</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Korterelemute amortiseerumine</li><li>• Uusi elamuid ehitatakse vähe</li><li>• Kaiu alevikul puudub haljastusplaan ja kõnniteed</li><li>• Vahastu kirik valgustamata</li><li>• Vahastu, Kuimetsa, Vana-Kaiu välisvalgustus ebapiisav</li><li>• Rauarikas joogivesi</li><li>• Tolmuvabade teede osatähtsus väike</li><li>• Erateede halb olukord</li><li>• Valla piirialade interneti ja mobiili levi</li><li>• Elektri pingekõikumised</li><li>• Ühistranspordi ühenduste vähenemine</li><li>• Tuletõrje veevõtukohtade vähesus ja olemasolevate halb seisund</li><li>• Viidamajandus halb</li></ul>

<b>Võimalused</b>	<b>Ohud</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Tuulegeneraatorite toitel välisvalgustuse rajamine</li><li>• Koostöö maakonna valdadega energiasäästlike tehnoloogiliste lahendite leidmisel ja rakendamisel</li><li>• Lisavahendite taotlemine</li><li>• Liita rohkem majapidamisi ühisvee-värgi ja kanalisatsiooniga</li><li>• Tsentraalkütte ehitamine</li><li>• Vahendite taotlemine kohalike teede korrashoiu tagamiseks</li><li>• Kogu valla katmine stabiilse ja kiire internetiga</li><li>• Koostöö EEga liinide ja alajaamade korrastamisel</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Kortermajade tühjenemine</li><li>• Kütte ja elektri hinna kallinemine</li><li>• Maksejõuetus</li><li>• Ühistranspordiga Tallinna otseühenduse kadumine</li></ul>

#### 4.3.3 Võtmeprobleemid

1. Ebarahuldav ühistransport
2. Tolmavad teed ja talvel läbimatud teed
3. Vilets side piirialadel
4. Sagedased elektriavariid
5. Amortiseeruvad kortermajad

#### 4.3.4 Visioon

Kaiu vald on kaasaegse tehnilise infrastruktuuri ja -teenustega, heakorrastatud ja keskkonnasõbralik omavalitsus.

#### 4.3.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

1. Suur osa kortermaju on renoveeritud
2. Kaiu alevik vastavalt plaanile haljastatud ja rajatud kõnniteed
3. Külad ja olulised objektid on säästlikult valgustatud
4. Kaasaegne veemajandus
5. Teed on hooldatud, turvalised ja enamik tolmuwabade katetega
6. Ühistransport, mobiililevi ja internet vastab vajadustele
7. Kultuuri, spordi jt objektide ja vaatamisväärsuste, maastike korrastatud välisilme
8. Paranenud keskkonnateadlikkus

#### 4.4 **Haridus ja noorsootöö**

---

Üldeesmärk: *Haritud vallarahvas, kättesaadav haridus igale eale, kaasaegne õpikeskkond. Kaiu valla lapsed omandavad põhihariduse oma valla koolis.*

#### 4.4.1 Hetkeseis

##### 4.4.1.1 *Valdkonda reguleerivad üldaktid*

<b>Akti nr</b>	<b>Akti nimetus</b>	<b>Vastuvõtmise aasta</b>
1.	Kaiu Põhikooli arengukava aastateks 2010-2013,	2010
2.	Vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine Kaiu Lasteaias	2010
3.	Kaiu Muusikakooli õppetasu kehtestamine,	2010
4.	Kaiu Lasteaed "Triinutare" arengukava aastateks 2010-2012,	2010
5.	Kaiu Lasteaia teeninduspiirkonna kinnitamine,	2010
6.	Kaiu Põhikooli põhimäärus,	2011
7.	Koolilõuna kasutamise tingimused ja kord,	2011
8.	Üldhariduskooli hoolekogu moodustamise kord ja töökord,	2011
9.	Kuimetsa Algkooli arengukava aastateks 2011-2013,	2011
10.	Õpilastele sõidusoodustuse võimaldamise kord,	2011
11.	Elukohajärgse munitsipaalkooli määramise tingimused ja kord,	2011
12.	Kuimetsa Algkooli põhimäärus,	2011
13.	Kaiu Muusikakooli põhimäärus,	2011
14.	Kaiu Lasteaed "Triinutare" põhimäärus,	2011

##### 4.4.1.2 *Alusharidus*

Kaiu lasteaed "Triinutare".

Kaiu Lasteaias on kolm rühma 54 lasteaiakohaga. 2010. aastal toimus lasteaias riiklik järelvalve, mis on kinnitatud Rapla maavanema 12. 04. 2010. a korraldusega nr 217.

Aktis tunnustatakse lasteaias head keskkonda, õpetajate kõrget kvalifikatsiooni ja motiveeritust.

Hoolekogu ettepanekul tõsteti lasteaias lapsevanema poolt tasutavat kohamaksu, mis on nüüd 12 eurot kuus. Lasteaias uuendati õpperuumide valgustust ja turvavalgustust. Koostatud on lasteaias arengukava aastateks 2010 - 2012.

#### Laste arv 2002 - 2010 Õpetajate arv ja haridus 2010

Alusharidus- asutus	Laste arv									Õpetajad		
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Kõrgem	Kesk-eri	Kokku
Kaiu lasteaed	56	56	58	54	52	50	45	53	54	6	3	9

#### 4.4.1.3 Üldharidus

Kaiu vallas tegutseb üks üldhariduskool - Kaiu Põhikool.

Kaiu Põhikoolis õpib 95 õpilast. Enamus lõpetajatest jätkab õpinguid Raplas või mõnes teises maakonna gümnaasiumis samuti veel Nõo Reaalgümnaasiumis, Noarootsi Gümnaasiumis, Audentese Spordigümnaasiumis jne.

Kool on liitunud „Tervistedendavate koolide“ liikmeskonnaga.

Koolis töötab 20 õpetajat ja abipersonal. Kool viis läbi sisehindamise, kus tuli välja palju positiivset. Kool on uuendusmeelne ja avatud. Toimib koostöö lastevanematega. Näiteks korraldati talgupäev kuuskede istutamiseks. Osaletakse rahvusvahelises projektis „Sa oled see mida sa sööd“. Aktiivne oli vilistlaste osavõtt „Hea õpetaja kuu“ raames, kus kooli külastas ja tunde andsid Kaiu vallast pärit noored inimesed.

Poistel on kasutada uus vastvalminud kaasaegne tööõpetusklass, mis oluliselt parandab tööõpetuse tundide kvaliteeti.

Väga häid tulemusi on saavutanud õpilased maakondlikel aineolümpiaadidel: inglise keel, eesti keel, ajalugu, matemaatika, vene keel, bioloogia, geograafia.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Kaiu Põhikoolil on sõpruskoolid Norras ja Šotimaal, kus õpilased on mitmel korral käinud oma eakaaslastel külas. Kool on olnud aastaid Eesti Koolisportdiliidu aktiivseim põhikool. Nimetamisväärsed on kordaminekud kergejõustikus ja korvpallis. Populaarne ala on ka laskmine. Laskjaid juhendavad Liivi Erm ja Endel Kaasiku. Kool on tuntud nii Eestis kui ka väljaspool vabariiki just sportlike saavutuste poolest. Suurt rõhku pööratakse liikluskasvatusele. Väga paljudel lastel on jalgratta juhtimiseks väljastatud tunnistused.

Kool tunnistati Rapla maakonna sportliku aktiivsuse poolest parimaks põhikooliks.

Kaiu Põhikooli lähedusse rajati multifunktsionaalne palliväljak ning 2009.a lõpus võeti vastu ka Skate Park, mis oli paljude noorte unistuseks.

Lapsed osalesid Rapla maakonna laulu- ja tantsupeol, Rakveres meeste tantsupeol ning 2011. aastal vabariiklikul noorte tantsu- ja laulupeol. Osaletakse riiklikus koolipiima ja koolipuuvilja projektis.

## Õpilaste arv

Üldharidus-asutus	Õpilaste arv õppeaastal									
	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Kaiu Põhikool	210	205	171	156	132	117	108	94	85	82
Kuimetsa Algkool	36	31	24	17	15	15	23	23	22	22

## Õpilaste arvu prognoos (Kaiu Põhikool)

Õppeaasta	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Õpilaste üldarv	86	79	79	83	93	88	90	91
1. kl tulevate õpilaste arv	5	4	8	10	11	11	11	12

Osa Kaiu valla õpilasi on siirdunud oma põhiharidust omandama väljapoole Kaiu valda, kuna laste vanemad on leidnud töökoha naabervaldades ja kaasa võetakse ka lapsed.

## Teistes koolides käivad põhikooliealised õpilased

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
29	36	45	43	31	31	26	25

2010/11. õppeaastal 21-st tööl oleval pedagoogil on seaduses sätestatud kvalifikatsioon 18-l õpetajal, 9 õpetajat töötab osalise koormusega (ajalugu, füüsika, vene keel, ühiskonnaõpetus, laulmine, käsitöö, tööõpetus, kunstiõpetus, III kooliastme eesti keel ja kirjandus).

## Pedagoogide arv ja haridus

Ametikohad	Pedagoogide arv	Haridus				
		pedag. kõrgem	muu kõrgem	pedag. keskeri	muu kesk-eri	üldkesk
11,77	21	13	4	1	1	2

## Pedagoogide vanus ja ametijärgud

Vanus					Mehed	Naised	Ametijärgud			
<29	30-39	40-49	>50	s.h. pens			pedag. - metoodik	vanem-pedag.	pedagoog	noorem-pedag.
2	1	10	8	4	6	15	1	1	19	0

Kõik õpetajad on läbinud ja läbivad erinevaid täiendkoolitusi. Kohustusliku 160 tundi viie aasta jooksul on täitnud 21-st 17 õpetajat. Infotehnoloogia alal on end täiendanud 20 õpetajat. Mentorkoolituse on läbinud 1 õpetaja. Juhtimiskoolitused on läbinud direktor, tema asetäitja õppekasvatuse alal ja huvijuht.



Kaiu Vallavalitsus on huvitatud Kaiu Põhikooli heast käekäigust, arenevas koolis saavad lapsed hea põhihariduse, mis võimaldab lõpetajatel haridusteed jätkata soovitud koolides. Kool toimib hästi tänu sellele, et on loodud täiendavad töökohad: parandusõppe õpetaja (0,5), huvijuht (0,5), infojuhid (1,5), ringijuhid (1,5 kohta), pikapäevarühma õpetajad (1,2), õpikufondiga tegeleja (0,2). Koolipersonal on samuti valla palgal: sekretär (0,5), majandusjuhataja (0,5), majahoidja (1,0), koristajad (3), remondimees (0,5), kokk (1) ja koka abi (1).

#### 4.4.1.4 Alus- ja üldhariduse finantseerimine ja investeeringud

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kaiu Lasteaed	135206	160159	135564	126664	125579
s.h investeeringud	29838	10596	0	0	0
Kaiu Põhikool	340120	381288	339236	278455	286646
s.h investeeringud	6033	24548	0	0	0
Kuimetse Algkool	59503	68678	65164	62063	63025
Eraldised teistele KOV-dele lasteaiad	7705	6474	3502	0	367
Eraldised teistele KOV-dele koolid	68497	80260	71628	64010	48894
Õpilastransport	29275	38074	34261	26833	27029
Hariduse abiteenused	25700	31381	25410	27303	32333
Kokku:	<b>666006</b>	<b>766314</b>	<b>674765</b>	<b>585328</b>	<b>583873</b>

#### Rakendatud lisateenused

Täiendavad toetused (volikogu kinnitatud tingimustel ja korras)

Teenuse nimetus	Teenuse lühikirjeldus
Õpilastele sõidusoodustus	sõidusoodustus päevases õppes põhi- ja üldkeskharidust omandavatele õpilastele õppeperioodil, kelle elukoht eesti rahvastikuregistri andmetel on Kaiu vald.

#### 4.4.1.5 Erivajadustega laste haridus

Erivajadustega lapsi kaasatakse tavakoolidesse ja tavalasteaedadesse, luuakse võimalused õppetööks ja lapse igakülgseks arenguks.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.4.1.6 Huviharidus

Kaiu vallas tegutseb Kaiu Muusikakool.

Muusikakool sai enda kasutusse kaasaegsed ruumid renoveeritud Huvikeskuses. Samas majas hakkab tegutsema ka kunstiklass, mis on noorte eetilise kasvatuse üks väljapakutud võimalustest.

Kaiu Muusikakool, õpilaste arv

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kaiu Muusikakool	20	23	16	17	16

Lisaks on vallas olemas mitmeid võimalusi ka huvialahariduseks ja huvitegevuseks – toimivad mitmesugused ringid lastele ja täiskasvanutele, noortetuba, noorteorganisatsioonid (Kodutütred, Noorkotkad) ning kasutatakse ka huvitegevuse võimalusi ka mujal maakonnas: poistekoor, laulustuudio, korvpall, jalgpall jm. Siiski ei saa pidada noorte vaba aja kasutamise võimalusi piisavaks, eriti puudutab see suveaega, mis on noortel sisustamata.

Praegusel hetkel ei toimi Kaius pühapäevakool. Suhteliselt halb ühistranspordiühendus maakonna teiste asulatega on lastele tihti takistuseks osalemaks maakondlikel üritustel.

#### Huvihariduse finantseerimine ja investeeringud

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kaiu Muusikakool	26552	86943	33446	134365	281602
s.h investeeringud	3835	56843	0	84286	251124
Eraldised teistele KOV-dele huviharidus	838	4312	6106	1483	1809
Kokku:	<b>27390</b>	<b>91255</b>	<b>39552</b>	<b>135848</b>	<b>283411</b>

#### **4.4.1.7 Noorsootöö**

Noortetoa tegevus on peatatud, kuna ruumid vajavad remonti ja hetkel puudub töötaja.

#### Noorsootöö finantseerimine

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Noorsootöö	6898	8258	5374	3934	1549

#### 4.4.2 Üldise olukorra analüüs

##### **4.4.2.1 SWOT**

<b>Tugevused</b>	<b>Nõrkused</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kodulähedane alus ja põhiharidus</li> <li>• Tugev põhikool, algkool, lasteaed, huvikool</li> <li>• Olemasolev kogemustega personal (õpetajad)</li> <li>• Kvaliteetne haridus ja head tulemused õpilasspordis</li> <li>• Hea koolibussiringide olemasolu</li> <li>• Vastvalminud ja toimiv huvikeskus</li> <li>• Õpetajate ametikorterite olemasolu</li> <li>• Toimiv ja tugev infotehnoloogia</li> <li>• Haridushoonete head küttesüsteemid</li> <li>• Väike õpilaste väljalangevus</li> <li>• Pikapäeva rühma olemasolu</li> <li>• Õpetajate head võimalused enesetäiendamiseks</li> <li>• Inimeste püsiv huvi enesetäiendamise</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Laste arvu vähenemine</li> <li>• Valla lapsed käivad vallast väljas põhikoolis</li> <li>• Haridusasutuste alarahastatus (palgad, haldus-kulud, huviringid)</li> <li>• Suurenev hoonete ja süsteemide remondivajadus (kooli saali põrand, vundamendi ja hoone soojustus, klasside põrandad, katus, lasteaia katus ja fassaadi soojustus jt)</li> <li>• Noorsootöö puudumine</li> <li>• Kohapealse perearsti puudumine</li> <li>• Tugisüsteemide puudumine</li> <li>• Madal õpetajate koormus</li> <li>• Laste õpimotivatsiooni vähenemine</li> <li>• Õpetajad käivad kaugelt tööl</li> <li>• Vananev õpetajaskond</li> </ul>

vastus	• Perede (lastevanemate) nõrk toimetulek
Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Parem individuaalne töö lastega</li> <li>• Õpilaste mujalt koolidest tagasi toomine</li> <li>• Tihedam koostöö valla allasutuste vahel</li> <li>• Tehniliste vahendite kiire areng annab lastele märgulisi võimalusi</li> <li>• Huvikeskuse võimaluste parem kasutamine (ka täiskasvanud)</li> <li>• Lastevanemate kaasamine erialade/ametite tutvustamisele</li> <li>• Ettevõtjate kaasamine erialade/ametite tutvustamisele</li> <li>• Lisarahade taotlemine</li> <li>• Sõprussuhted välisriikide koolidega</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Laste arvu vähenemine alla koolipidamise kriitilise piiri</li> <li>• Uue Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse rakendamine käib üle jõu (ressursid)</li> <li>• Riigipoolse rahastamise vähenemine</li> <li>• Vallast väljas põhikoolis käivate laste arvu kasv</li> <li>• Õpetajate lahkumine</li> <li>• Liitklasside tekkimine põhikoolis</li> <li>• Rahva arvu vähenemine</li> <li>• Lastevanemate kaugel töökoht – enam järelvalveta lapsi</li> <li>• Ei suuda sammu pidada tehniliste vahendite kiire arenguga</li> <li>• Elukalliduse pidev tõus</li> </ul>

#### 4.4.3 Võtmeprobleemid

1. Vanemate kaugtöötamise tõttu on lapsed pikka aega järelvalveta
2. Tugisüsteemide puudumine koolis
3. Lasteaia hoone soojapidavus
4. Kaiu PK renoveerimise vajadus
5. Noorsootöö spetsialisti puudumine

#### 4.4.4 Visioon

Kaiu vallas on loodud võimalused hea hariduse omandamiseks lasteaias ja koolis. Seda võimaldavad tänapäevased ning noorte võimeid ja eripära arvestavad õppekavad, pakutavad tugiteenused, motiveeritud oma tööle pühendunud õppijasõbralikud õpetajad ning haridusasutuste kaasajastatud õppehooned ja -klassid.

Kaiu koolist on kujunenud valla kogukonna oluline vaimukeskus.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Kaius elavad noored hindavad ja hoiavad oma kodukohta teades, et noori hoitakse, hinnatakse ja tahetakse siia nii tööle, elama kui õppima.

#### 4.4.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

- 1) Stabiilne õpilaste arv Kaiu Põhikoolis  
[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]
- 2) Motiveeritud õpetajad ja töötajad
- 3) Rakendatud tugiteenused
- 4) Renoveeritud õppehooned, -klassid ja ruumid
- 5) Käivitatud mitmekesine noorte tegevus
- 6) Mitmekesine täiskasvanute õpitegevus

7) Erivajadustega inimestele loodud võimalused üldhariduse ja kutsehariduse omandamiseks.

#### 4.5 Kultuur, sport

---

Üldeesmärk: Väljaarendatud "jõhviika vald" ja mitmekülgsed võimalused meelepärase ja arendava tegevusega tegelemiseks.

##### 4.5.1 Hetkeseis

##### 4.5.1.1 *Valdkonda reguleerivad üldaktid*

	<b>Akti nimetus</b>	<b>Vastuvõtmise aasta</b>
1	Vahastu raamatukogu põhimäärus	2008
2	Kuimetsa raamatukogu põhimäärus	2008
3	Kaiu raamatukogu põhimäärus	2008
4	Raamatukogude kasutamise eeskiri	2008

##### 4.5.1.2 *Kultuur*

##### 4.5.1.2.1 Rahvamajad

Kaiu vallal on kolm rahvamaja. Kõige suurema külastatavusega ja ürituste hulgaga on Kuimetsa rahvamaja, mille saal mahutab 250 inimest ja kus viiakse läbi tunnustusüritused, tantsuõhtud, teatrid ja lasteüritused. Rahvamajas tegutseb rida taidluskollektiive. Kuimetsa noorte segarahvatantsurühma moodustamine tunnustati 2010. aasta valla aasta teoks.

Vahastu rahvamaja on antud MTÜ Vahastu Küla Seltsile, kes taotlede hoone renoveerimisprojekti rahastust Leader meetmest, mis ka rahastust leidis.

Kaiu Rahvamaja kasutavad taidluskollektiivid, ansamblid. Läbi viiakse terviseedendus koolitusi ja puhkeõhtuid

Välja on kujunenud kindlad valla ühisüritused: vabariigi aastapäev, südamepäev, valla kultuuripäev täiskasvanutele, valla kultuuripäev lastele, emadepäev, jaanituled erinevates piirkondades, valla sünnipäev, ekskursioon eakatele, I Advendi väljakuulutamine Kaius – Kuimetsas, eakate jõulupidu, koolieelikute jõulupidu.

Igal aastal käivad meie memmed-taadid maakonna suvepeol. Rahvatantsijad osalevad maakonna pidudel, konkurssi läbinutel ka vabariigi suurtel tantsupidudel, meeste tantsupeol, naiste tantsupeol jne

Kuimetsa näitering osaleb iga-aastastel näitemänguringide ülevaatustel ja edukalt.

##### 4.5.1.2.2 Raamatukogud

Kaiu vallas on kolm raamatukogu. Raamatukogu töötajad on läbinud kutsekoolituse Tallinna Raamatukogus. Raamatukogude töötajad teevad koostööd, organiseerivad üritusi ja näituseid.

Külastajate arv on mõnevõrra langenud, raamatute ja perioodika soetamiseks ei ole valla eelarves kärpeid tehtud.

## Raamatukogud

	Teeninduspiirkond, elanike arv	Kasulik pind m <sup>2</sup>	Töökohtade arv
Kaiu raamatukogu	Kaiu alevik ja ümberkaudsed külad, kokku 871 inimest (2011.a.)	123,3	1
Kuimetsa raamatukogu	Kuimetsa ja ümber-kaudsed külad, kokku 483 inimest (2010.a.)	156,3	1
Vahastu raamatukogu	Vahastu küla, kokku 118 inimest (2011.a.)	58	0,5

## Lugejate ja laenutuste arv 2009 - 2011

	Lugejate ja laenutuste arv						Kogud aasta lõpul, 2011
	2009		2010		2011		
	Lugejad	Laenutus	Lugejad	Laenutus /külastus	Lugejad	Laenutus /külastus	
Kaiu raamatukogu			312	6491/ 4689	288	6069/ 4512	12208
Kuimetsa raamatukogu	180	5057	187	5596/ 2373	186	6063/ 2461	7065
Vahastu raamatukogu			96	2308/ 1271	82	2356/ 1324	6087

Elanikele on korralikud võimalused interneti kasutamiseks Kuimetsa raamatukogus, Kaiu raamatukogus, Vahastu raamatukogus.

### 4.5.1.3 Kultuurivaldkonna finantseerimine

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kaiu Rahvamaja	9716	28474	18642	9937	9031
Kuimetsa Rahvamaja	34877	36953	31222	40568	35139
Vahastu Rahvamaja	6100	6153	1667	822	449
Kaiu Raamatukogu	12023	13992	13303	11894	11803
Kuimetsa Raamatukogu	11405	11738	10865	10409	10576
Vahastu Raamatukogu	5818	9242	7293	6204	6230
Kultuuriüritused	16041	22902	13766	13669	10315
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenus	6747	4053	7256	6754	7040
Kokku:	<b>102727</b>	<b>133507</b>	<b>104014</b>	<b>100257</b>	<b>90583</b>

### 4.5.1.4 Sport

Kaiu vallas on võimalik heal tasemel tegeleda korv-, võrk- ja jalgpalliga, laskmisega, tennise mänguga, skeitinguga, talvel suusatamisega. Ideaalsed tingimused on motokrossi harrastajatele, väga populaarne on kalasport, kergejõustiku tingimused rahuldavad. Uuesti on hakatud harrastama kabe- ja malemängu.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Traditsiooniks on saanud Spordiklubi Laansoo Motokrossi Teami poolt korraldavad Jaanikross Kuimetsas, Rahvusvahelised laskevõistlused Kaiu Lasketiirus Endel Kaasiku ja Liivi Ermi eestvedamisel, suvemängud üle 200 osavõtjaga Kablis.

Vabariigi tasemega võistlused on Einu Ehas mällestusturniir kabes, Taivo Sildvee mällestusturniir korvpallis, Vendade Vilbergite mällestusvõistlus laskmises, Leo Rehema mällestusturniir males, Kaiu SK karikavõistlused võrkpallis, ZAZ lumerajasõidu võistlused, millest saab alguse 2010.a. maakondlik lumerajasõitude sari jne. Väga tihedad on kontaktid Juuru valla kultuuri- ja spordiinimestega. Korraldatud on ühiseid suvemänge, sõpruskohtumisi mitmetel spordialadel sh kihelkonna päevade korraldamine jne

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### Spordirajatised

	Omanik	Mõõtmed	Teoreetiline läbilaskevõime, kasutatavus	Rajatise olukorra hinnang
Kaiu Lasketiir	Kaitseliidu Rapla Malev	10, 25 ja 50 m, 10 laskekohta	hea	hea
Kaiu Põhikooli staadion	Kaiu Vallavalitsus	333m, 4 rada, 100 m sirge 8 rada, 80x40 jalgpalliväljak	rahuldav	rahuldav
Kaiu korvpalliväljak	Kaiu Vallavalitsus	15x30 m	rahuldav	rahuldav
Kaiu rannavolle väljak	Kaiu Vallavalitsus	13x23 m	hea	rahuldav
Kaiu Põhikooli võimla	Kaiu Vallavalitsus	9,9x18,6 m	hea	rahuldav
Kaiu multifunktsionaalne mänguväljak	Kaiu Vallavalitsus	15x30 m	hea	hea
Karitsa veehoidla	Avalik veekogu	4,4 ha	rahuldav	rahuldav
Selgemäe ujumiskoht	Kaiu Vallavalitsus	1,6 ha	rahuldav	rahuldav
Kuimetsa spordihoone	Kaiu Vallavalitsus	37,6x17,8 m, jõusaal	hea	rahuldav
Kaiu lumerada	Kaiu Vallavalitsus	710 m	hea	hea
Kuimetsa motokrossirada	Laansoo Motokross Team MTÜ	1 km	hea	väga hea
Suusarajad: Kaius, Kuimetsas, Tollal	Kaiu Vallavalitsus	erinevad pikkused	hea	hea
Kaiu terviserada	Kaiu Vallavalitsus	1,4 km	väga hea	hea
Karitsa Jahispordi ja Puhkebaas	Kaiu Jahindusklubi	-	rahuldav	hea

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.5.1.5 Spordivaldkonna finantseerimine

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kuimetsa spordihoone	10854	14367	13401	11478	10766
Jõusaal	0	0	0	0	6076
Kaiu saun	1402	2235	3098	4034	0
Sporditegevus	26189	13688	8380	2062	1826
s.h investeeringud	15971	3744			
Spordiüritused	7680	8984	6796	5086	3143

Kokku:	46125	39274	31675	22660	21811
--------	-------	-------	-------	-------	-------

#### 4.5.1.6 Turism

Kaiu valla kaunis ja puhas loodus on tema üheks põhiliseks ressursiks – seda nii soositud elupaigana kui ka turismi sihtkohana. Kuigi kohapeal on esmapilgul raske märgata midagi väga silmapaistvat, siis peateedelt pisut kõrvale astudes leiab põnevaid rabamaastikke ja teisi vaatamisväärsusi. Vallas on juba loodud eeltingimused turismi arendamiseks – tähistatud on matkarajad Loosalus, Aelis, Kuimetsa karstialal.

Supluskohtadena kasutatakse Salutaguse (*Karitsa*) veehoidlat ja Selgemäe karjääri. Ujuda on võimalik ka jõgedes, kuid ohutuid supluskohtasid rajatud ei ole. Väljaarendatud on Karitsa jahispordi- ja puhkebaas, Loosalu matkaraja puhkekoht, Hirvelaane puhkekoht, Kuimetsa karstiala puhkekoht.

Vallas on olemas võimalus saada majutusteenust ja toitlustamise teenust. Tihe teedevõrk ja Tallinna lähedus lubaksid enamat. Vajalik on koostöö üle-eestiliste turismiprojektidega.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.5.1.7 Turismi finantseerimine

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Kabli puhkebaas	2667	3647	3214	3299	3509
Puhkealad	26211	3648	7655	65007	396
s.h investeeringud	25565		7291	51113	
Turism	74	0	52	0	15
Kokku:	28952	7295	10921	68306	3920

#### 4.5.1.8 Külakultuur, seltsitegevus

Külaelu arengu aluseks on küla kui elupaiga elujõulisuse väärtustamine. Külas elavate aktiivsete inimeste koordineerida on küla ühistegevus ja elukorraldus, tagades külaelu traditsioonid ja põlvkondade järjepidevuse.

Külaelu arengu prioriteetideks on koostöö vallaga, kohalike initsiatiivide ja algatuste toetamine.

Vallas ei ole moodustatud piirkondlikke külade liite.

Tegutsevad külaseltsid, -ühingud: MTÜ Tolla küla, MTÜ Vahastu Küla Selts, Kuimetsa Kultuuriselts, Kuimetsa Noored MTÜ ja Muinas-Viirika Külaseltsing.

Külade arengukavad on Vahastu-Suurekivi ja Karitsa külal.

Ametlikult on vallas vastuvõetud külavanema statuut, kinnitatud külavanemaid seni veel pole.

Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud külapäevad kihelkonna päevade raames, jaanipäeva tähistamise Kaius, Kuimetsas ja Vahastus.

#### 4.5.1.9 Kirik, kogudused

Vahastu kirik - kirik on ehitatud 1883. aastal Türi abikirikuna. Kogudus kuulub Järva Praostkonda.

Juuru kirik - kuulub Ida-Harju Praostkonda, tegutseva Mihkli koguduse liikmeteks on ka Kaiu valla elanikud.

Registreeritud on Kuimetsa-Harmi Vabakogudus ning Kuimetsa Kristlik Elava Jumala kogudus.

#### 4.5.1.10 Valdkonna finantseerimine

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Religioon ja muud ühiskonnateenused	639	1278	447	639	320

#### 4.5.2 Üldise olukorra analüüs

##### 4.5.2.1 SWOT

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tugev koolisport</li> <li>• Tugev Kuimetsa rahvamaja</li> <li>• Spordirajatiste mitmekesisus</li> <li>• Tugevad seltsid</li> <li>• Palju erinevate harrastustega tegelevaid inimesi</li> <li>• Raamatukogud kolmes tõmbekeskuses</li> <li>• Palju rahastatud projekte terviseedenduses</li> <li>• Kaiu valla kultuuripäev</li> <li>• Vahastu kirik, kogudus</li> <li>• Harrastuspordi tõus</li> <li>• Tublid ringijuhid</li> <li>• Huvikooli olemasolu</li> <li>• Tegutsevad käsitöö-, kunstiringid, ansamblid</li> <li>• Traditsioonilised spordisündmused</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spordi- ja teiste valla rajatiste hooldus käib üle jõu</li> <li>• Paikkonna võimaluste kasutamata jätmine - loodus, rajatised jne</li> <li>• Ringijuhid alatasustatud</li> <li>• Osalejad ühed ja samad inimesed, suutmatus haarata kaasa uusi inimesi</li> <li>• Vahastus puudub toimiv rahvamaja</li> <li>• Kaius rahvamaja tegevus nõrk</li> <li>• Transpordiprobleemid</li> <li>• Raamatukogude külastajate arv väheneb iga aastaga</li> <li>• Puuduvad kultuuri väliüritused ja välilavad</li> <li>• Turismiobjektide nõrk majandamine, sh turundus ja hooldamine</li> <li>• Infotehnoloogia puudulikkus</li> <li>• Kohalike giidide puudumine</li> <li>• Maakondlike ürituste võimaluste mitte ära kasutamine</li> </ul>

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Projektikirjutamine ja lisarahastuse leidmine</li> <li>• Inimeste huvide ja vajaduste selgitamine</li> <li>• Mittetulundusühingute ja seltside loomine</li> <li>• Karitsu jahispordi- ja puhkebaasi kasutamine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Töökohtade vähenemine</li> <li>• Ringijuhtide lahkumine</li> <li>• Eelarveliste võimaluste järsk vähenemine valdkonnas</li> <li>• Harrastajate, tegutsejate vähenemine</li> <li>• Kultuuri- ja spordirajatiste hooldamatusest allakäik</li> <li>• Kultuuri järk-järguline mandumine</li> <li>• Kabli puhkebaasi kaotus</li> <li>• Sõltuvusaine tarbimise kasv</li> </ul>



#### 4.5.3 Võtmeprobleemid

1. Rajatiste, hoonete ja ruumide ebaefektiivne kasutamine
2. Kultuuri teatud ühekülgsus
3. Kohaliku turismiinfopunkti puudumine
4. Kehtetu -

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.5.4 Visioon

Kaiu vallas on aktiivne ja mitmekülgne erinevaid elanike- ja huvigruppe hõlmav ning rahvuskultuuri arengut toetav kultuuritegevus. Kultuuriasutused on avatud uutele ideedele, algatustele ja tegijatele. Valla kultuurielu on mitmekesine, jätkusuutlik ning olulisel kohal on üle valla piiride kultuuriprojektid ja koostöövõrgustikud. Kultuuritegevusel on püsiv omavalitsuslik toetus (materiaalne, mittemateriaalne). Kultuuriasutuste materiaalne-tehniline baas on kaasajastatud. Toimib kultuuritöötajate ja edukate kollektiivide tunnustamissüsteem. Raamatukogud ja neis pakutavad teenused rahuldavad enamuse vallaelanike vajadusi.

Koolides on kaasaegsed spordibaasid koos kaasaegse spordivarustusega kehalise kasvatus tundide läbiviimiseks. Suur osa valla kodanikest osaleb tervisespordiüritustel ning tegeleb regulaarselt ja iseseisvalt tervisespordiga. Vallas on ajakohased spordibaasid, terviserajad ja spordiväljakud. Toimib ühtne spordisüsteem, mis võimaldab inimestel tegeleda erinevate spordialadega vajadusel pühendunud treenerite, õpetajate, juhendajate juhendamisel. Meil on rahvusvahelise tasemega tippportlasi erinevatel spordialadel.

Jätkuvad traditsioonilised üritused- projektid- jaanilaat, spordipäevad, kultuuripäevad jne. Toetatakse laste ja noorte sporditegemist, kultuuritegemist. Toimuvad maakondliku ja üleriigilise tähtsusega üritused.

Vallas on väljakujundatud kohalikku omapära ja vaatamisväärsusi väärtustav turismi-infrastruktuur.

Valla turismiobjektide, -radade, sündmuste kohta käiv info on kättesaadav, loodud on tingimused puhketeenuste väljaarendamiseks, toimib turismialane koostöö naabrite ja vastavat teenus pakkuvate organisatsioonide ja ettevõtjatega.

Külade järjepidev tegutsemisvõime kasv ning mitmesuunaline koostöö on suurendanud kohalike inimeste kodanikuaktiivsust ja -julgust ning pidurdanud elanike väljarännet küladest.

Hästi toimivate kodanikeühenduste kaudu on rahuldatud erinevate vanuse- ja huvigruppide vajadused. Kohaliku kultuurielu korraldajad piirkondades on külaseltsid, kes teevad aktiivset koostööd rahvamajade, raamatukogude ja spordiklubidega.

#### 4.5.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

- 1) Kuimetsa spordi- ja mänguväljak

- 2) Kaasaajastatud, korrastatud, renoveeritud spordi- ja kultuuriobjektid sh Kuimetsa spordihoone, Kaiu välibassein, Karitsa ujumiskoht, Loosalu õpperada, ujumiskoht, valgustatud terviserada, Kaiu staadion, Vahastu rahvamaja, Kaiu peoplats ja Kuimetsa laululava, Kaiu "valge maja"
  - 3) Kaiu rahvamaja parem rakendus
  - 4) Muusikakooli erialade valik suurem
  - 5) Rapla kolhooside muuseum
  - 6) Tugevad seltsid, aktiivne kodanikualgatus
  - 7) Korras viidamajandus
- [RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.6 Sotsiaalne heaolu

---

Üldeesmärk: *Elanikkonna toimetulek ja kvaliteetne hoolekanne.*

##### 4.6.1 Hetkeseis

##### 4.6.1.1 *Valdkonda reguleerivad üldaktid*

###### Valdkonda reguleerivad omavalitsuse üldaktid

	<b>Akti nimetus</b>	<b>Vastuvõtmise aasta</b>
1.	Volikogu määrus nr. 23. Kaiu valla elarvest täiendavate sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord,	2001
2.	Volikogu määrus nr.28. Lapse sünnitoetuse maksmise kord,	2002
3.	Volikogu otsus nr.31. Sünnitoetuse suuruse määramine,	2010
4.	Volikogu määrus nr.7 Hooldekodusse vastuvõtmise ja sealt väljaarvamise kord,	2003
5.	Vallavalitsuse korraldus nr 44. Kaiu hooldekodu koha arvestusliku maksumuse kinnitamine,	2014
6.	Volikogu määrus nr. 4. vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine Kaiu lasteaias,	2010
7.	Volikogu määrus nr.15. Õpilastele sõidusoodustuse võimaldamise kord,	2011
8.	Volikogu määrus nr. 1. Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi kasutamise kord,	2008
9.	Volikogu määrus nr. 20. Koduteenuse osutamise kord Kaiu vallas,	2000
10.	Volikogu määrus nr. 2. Eluruumi alaliste kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel,	2010
11.	Volikogu määrus nr. 1-3/5. Hoolduse seadmise ja hooldaja määramise kord,	2011
12.	Volikogu määrus nr. 1-3/4. Hooldajatoetuse määramise ja maksmise kord,	2011

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

##### 4.6.1.2 *Sotsiaalhoolekanne*

###### 4.6.1.2.1 Hooldekodu

Kaiu hooldekodus on 19 voodikohta, pakutakse ööpäevaringset üldhooldust. Renoveerimiste käigus uuendati 2008.a. põrandad, 2009.a. aknad-uksed, fassaad, metallkäigutee ja 2010.a. katus ja soojustati laed. 2013. a remondiga tõsteti hoone tuleohutusklassi. Hooldekodu personal on stabiilne ja koolitatud.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.6.1.2.2 Toimetulekutoetus

Toimetulekutoetust makstakse abivajavatele isikutele toimetuleku soodustamiseks. Toetus on riigi abi puudusekannatajatele, mida maksab kohalik omavalitsus. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud ei ole olnud efektiivsed.

2010. aastal sai toimetulekutoetust 23 peret, summas üle 16 tuhande euro ning täiendavaid toetusi toimetuleku soodustamiseks maksti 11 perele summas ligi 900 eurot. 2011. aastal suurenesid väljamakstud toimetulekutoetuse summad juba üle 22 tuhande euro.

#### Toimetulekutoetuste kasutamine

2007	2008	2009	2010	2011
7885,67	2912,07	8301,42	16182,54	22170,23

#### Toimetulekutoetust saavate leibkondade arv

Aasta	jaanuar	veebruar	märts	aprill	mai	juuni	juuli	august	september	oktoober	november	detsember
2007	15	12	13	11	9	9	8	8	6	7	5	2
2008	4	3	5	4	3	4	4	4	6	5	5	7
2009	4	7	8	10	10	12	13	13	13	13	17	19
2010	15	17	19	17	16	17	15	14	16	17	17	17
2011	20	18	20	20	19	19	17	16	16	15	15	14

#### 4.6.1.2.3 Sotsiaalkorterid

Vallal on 4 sotsiaalkorterit, millest on hõivatud 3. Lisaks on munitsipaal-eluruumid.

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

#### 4.6.1.2.4 Päevakeskuse teenus

Vald ostab vajadusel teenust Vahtra Tugikeskuselt, mõeldud on see vaimupuudega noortele.

#### 4.6.1.2.5 Koduteenus

Koduteenus on kodustes tingimustes osutatavad teenused, mis aitavad inimesel harjumuspärasel keskkonnas toime tulla. Abi osutatakse Kaiu vallas elavatele vanuritele, kellel puuduvad sugulased ja lähedased. Koduhooldusteenus sisaldab koduabi ja hooldusabi.

Tänapäeval peetakse väga oluliseks puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomist tavakodanikega. Kõikides üldkasutatavates ehitistes tuleb tagada liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele liikumisvõimalused. Kaiu vallas pääseb ratastooliga ainult Kaiu Põhikooli, Vahastu raamatukogusse ja Kuimetsa rahvamajja.

#### 4.6.1.2.6 Rakendatud lisateenused

Kaiu vallas on abivajajatel võimalik taotleda järgmisi sotsiaaltoetusi:

**Täiendavad sotsiaaltoetused (volikogu kinnitatud tingimustel ja korras)**

	<b>Teenuse nimetus</b>	<b>Teenuse lühikirjeldus</b>
1.	Koolilõunatoetus	koolitoidu maksumuse osaliseks või täielikuks hüvitamiseks vähekindlustatud ja toimetuleku-raskustes peredest õpilastele
2.	Koolitoetust	raskustes olevatele peredele koolitarvete, kooli-riiete, huvikoolituse kulude osaliseks kompenseerimiseks
3.	Erivajadustega seotud kulutuste kompenseerimine	puuetega inimestele ja vanuritele puudest tingitus erivajadustega seotud kulutuste osaline või täielik kompenseerimine
4.	Õnnetusjuhtumi toetus	vastavalt eelarve võimalustele
5.	Ravikindlustusteta isikute ravi ja puude raskusastme kindlaksmääramise kulude kompenseerimine	rahalised kulutused kompenseeritakse vastavalt eelarve võimalustele
6.	Ühekordsed toetused	üksikvanuritele, puuetega isikutele, üksikvanematele, paljulapselistele peredele, eestkostjatele jt. toimetulekuraskuste leevendamiseks

#### 4.6.1.2.7 Sotsiaalhoolekande finantseerimine

<b>Asutuse nimetus</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>
Kaiu Hooldekodu	89961	118963	143484	114734	92023
s.h investeeringud		10417	41933	23427	
Toimetulekutoetus	11326	6560	11053	17019	23010
Muud toetused	5356	3962	5966	3049	7622
Muu sotsiaalne kaitse	8784	11506	8557	8819	8204
Kokku:	<b>115427</b>	<b>140991</b>	<b>169060</b>	<b>143621</b>	<b>130859</b>

### **Tervishoid**

#### 4.6.1.2.8 Esmatasandi arstiabi

Arstiabi kättesaadavus ei ole paranenud, vaid halvenenud, kuna on tekkinud lisaprobleem transpordiga.

Eriarstiabi teenust saadakse põhiliselt Raplast ja Tallinnast. Kuid sageli on ravijärjekorrad pikad ja abi ei saada õigeaegselt.

Probleemiks on perearsti lahkumine. Kohapeal teenindab pereõde 2 korda nädalas.

Ravimitega varustamiseks elanikkonnale töötab jätkuvalt apteegipunkt, digiretsepti võimalus.

Sõltuvusainete tarbimine (alkohol) on laienenud töötute noorte meeste hulgas.

#### 4.6.1.2.9 Kiirabi

Teenindab Kohila kiirabi brigaad.

#### 4.6.1.2.10 Eriarstiabi

Haiglad - Rapla, Märjamaa ja valikuliselt Tallinnas, Tartus, Pärnus.

#### 4.6.1.2.11 Koduõendusteenus

Koduõendusteenuse osutajaid ei ole. Teenust on võimalik saada läbi maakonnahaigla.

#### 4.6.1.2.12 Koolitervishoiuteenus

Teenust osutab perearst ja pereõde.

Psühholoogi, logopeedi teenust saab inimene Raplast.

#### 4.6.1.2.13 Hambaravi

Hambaravi - lähim teenus Raplas, lisaks veel võimalik Kosel ja Tallinnas.

#### 4.6.1.2.14 Nõustamisteenused

Nõustamisteenused sh perenõustamine, seksuaalnõustamine, ohvriabi teenus, psühholoogia teenus, suitsetamisest loobumine jt põhiliselt Raplas.

SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuses - logopeed, psühholoog, eripedagoog, õppe-nõustamis koordinaator.

Lastepsühhiaatria teenuse võimalus Tallinna Lastehaiglast.

Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus- erivajadustega inimeste kutseõpe ja nõustamine.

### 4.6.1.3 *Tervishoiu finantseerimine*

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Tervishoiuasutused	3687	2924	2505	2473	2424
Muu tervishoid (tervisedendus, üritused)	564	1184	900	395	4960
Kokku:	4251	4108	3405	2868	7384

## 4.6.2 Üldise olukorra analüüs

### 4.6.2.1 *SWOT*

<b>Tugevused</b>	<b>Nõrkused</b>
------------------	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvalifitseeritud personaliga hooldekodu</li> <li>•</li> <li>• Töötab apteegipunkt</li> <li>• Remonditud ruumide olemasolu perearstile</li> <li>• Ametikorter perearstile</li> <li>• Puhas joogivesi</li> <li>• Maakonnahaigla suhteline lähedus</li> <li>• Kaiu alevikus kanalisatsiooni ja veetrassid korrastatud</li> <li>• Valla asutustes olemas ATS</li> <li>• Perenõustamise olemasolu maakonnas</li> <li>• Vabatahtlik sotsiaaltöö</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Koduhooldus puudub</li> <li>• Noorte perede nõustamine puudub</li> <li>• Töötute rehabilitatsioon</li> <li>• Valla keskustes (Kaiu, Kuimetsa, Vahastu) puuduvad kõnniteed</li> <li>• Internetiühendus väiksemates küldes aeglane</li> <li>• Nõrgenenud töö kodutütarde ja noorkotkastega</li> <li>• Elektriliinid väiksemates küldes on vananenud</li> <li>• Osadel valla asutustel riskianalüüs aegunud</li> </ul>
---	--

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vabatahtliku töö tunnustamine</li> <li>• Kodutütarde ja noorkotkaste liikumise aktiveerimine</li> <li>• Tervislike eluviiside ja terviseedenduse propageerimine</li> <li>• Puuetega inimestele ligipääsude tagamine asutustesse</li> <li>• Sotsiaalmajutusüksuse loomine</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Töötuse kasv</li> <li>• Elukalliduse tõus, toimetuleku vähenemine</li> <li>• Valla tulubaasi vähenemine</li> <li>• Inimeste (sh noored pered) turvatunde langus</li> <li>• Elektrienergia, kütuse hinnatõus</li> <li>• Elanikkonna lahkumine suutemate tõmbekeskuste suunas</li> </ul>

#### 4.6.3 Võtmeprobleemid

1. Esmatasandi arstiabi kättesaadavus
2. Koduhooldus teenus puudub
3. Noorte perede nõustamine
4. Töötute rehabilitatsioon

#### 4.6.4 Visioon

Vallas on turvaline elukeskkond, eluks vajalikud teenused on kättesaadavad. Tagatud on esmatasandi arstiabi teenus, maakonnakeskuses võimalik saada eriarstiabi.

Hooldekodu on renoveeritud ja kaasaegne, mitmesuguste lisateenustega.

Lastele vajalikud tugiteenused võimaldavad erivajadustega lastel õppida kodulähedases koolis-lasteaias.

Erivajadustega inimestele on tagatud juurdepääsud kõikidesse üldkasutatavatesse hoonetesse. Erivajadustega noortele on loodud kutseõppeks tugi ja toetus .

#### 4.6.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

- 1) Korrastatud sotsiaalelamispinnad
- 2) Taastatud perearstikeskuse tegevus
- 3) Rakendatud avahooldus

- 4) Toimiv koduõendusteenus
- 5) Tervislikke eluviise harrastav elanikkond
- 6) Tihe koostöö küladega
- 7) Kooli tervishoiuteenus
- 8) Hooldekodu renoveeritud

#### 4.7 Turvalisus

---

Üldeesmärk: *Turvaline ning tervisele ohutu elu- ja töökeskkond.*

##### 4.7.1 Hetkeseis

Kohalike operatiivteenistuse näol on tegutsev Päästekomando. Kaitseliidu osa turvalisuse tagamisel ei ole täheldatav. Naabrivalve ei ole töösse rakendunud. Kohalikku konstaablit ei ole, valda teenindab konstaabel kahasse Rapla linna ja vallaga. Seetõttu ennetuslike tööde teostamine on raskendatud.

##### 4.7.1.1 *Turvalisuse finantseerimine*

Asutuse nimetus	2007	2008	2009	2010	2011
Päästeteenused	8482	9088	7163	6931	8547

#### 4.7.2 Üldise olukorra analüüs

##### 4.7.2.1 SWOT

<b>Tugevused</b>	<b>Nõrkused</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Suhteliselt turvaline keskkond</li><li>• Valla kolmes keskuses vabatahtlikud pritsimehed</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Nõrk korraaitesüsteem</li><li>• Tuletõrje veevõtukohad pole korras</li><li>• Kriisikomisjoni puudulik valmisolek</li><li>• Puudub ohtlike jäätmete käitlemise kontroll</li><li>• Puuduvad tehnilised vahendid kriiside likvideerimiseks</li><li>• Naabrivalve sektorite puudumine</li></ul>

<b>Võimalused</b>	<b>Ohud</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Koostöö korraaitse organitega</li><li>• Ennetustöö</li><li>• Naabrivalve</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Kuritegevuse kasv</li></ul>

#### 4.7.3 Võtmeprobleemid

##### 1. Stabiilne turvalisus

#### 4.7.4 Visioon

Koostöös politsei, päästeameti ja kaitseliiduga, tagatakse elanikkonnale turvaline elukeskkond ja pööratakse rohkem tähelepanu ennetustööle. Kaasatud on vabatahtlikud ja toimivad naabrivalve sektorid.

#### 4.7.5 Eesmärgid ja tegevussuunad

1) Toimib edukas koostöö olemasolevate korraaitsestruktuuridega.



## 5 TEGEVUSKAVA

Eesmärk		Kokku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	JUHTIMINE JA ARENGU RAHASTAMINE								
4.1.5 (6)	Liitumine KOVTP veebikeskkonnaga, haldamine	1 915			383	383	383	383	383
4.1.5 (4)	Valla hoonete ruumikasutuse hindamine, kulude optimeerimine		0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 (4)	Analüüsidel baseeruv investeringute juhtimine		0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 (5)	Elanikega kohtumiste korraldamine valla erinevates piirkondades		0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 (7)	Koostööpartnerite leidmine, koostööplaanide koostamine		0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 (7)	Koostööplaanide elluviimine		0	0	0	0	0	0	0
4.1.5 (3)	Enne 2007. aastat vastuvõetud õigusaktide digitaliseerimine			0	0	0	0		
4.1.5 (2)	Esitlustehniliste vahendite soetamine *	450				450			
4.1.5 (5)	Külavanema statuudi täpsustamine ja kinnitamine				0				
4.1.5 (1)	Vallavalitsuse juhtimisstruktuur korrastamine ja täiendamine *	52 000			0	13 000	13 000	13 000	13 000
4.1.5 (3)	Amphora laiendamine allasutustele *	700			0		700		
		55 065	0	0	383	13 833	14 083	13 383	13 383

	ELUKESKKOND								
4.3.5 (1)	Ühistute ja inimeste teadlikkuse tõstmine säästvast renoveerimisest		0	0	0	0	0	0	0
4.3.5 (6)	Ettepanekute esitamine ühistranspordi optimeerimiseks, mobiililevi ja interneti parandamiseks		0	0	0	0	0	0	0
4.3.5 (7)	Ida urked: haljastus, korrastamine *			0	0	0	0	0	0
4.3.5 (8)	Keskkonnateavituse ja -koolituste korraldamine		0	0	0	0	0	0	0
4.3.5 (5)	Tee de katete ehituse ja korrashoiu plaani koostamine			0	0				
4.3.5 (7)	Vahastu kalmistu haljastus, korrastamine *	2 000			2 000				
4.3.5 (7)	Kasutamata ja lagunevate hoonete lammutamine *	4 500		500		4 000			

	sh toetuse arvelt					3 600			
4.3.5 (2)	Kaiu aleviku haljastusplaani tellimine *	2 000				1 000	1 000		
4.3.5 (3)	Vahastu kiriku valgustuslaheni väljatöötamine ja rakendamine *	4 000					4 000		
		12 500	0	500	2 000	5 000	5 000	0	0

	HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ								
4.4.5 (2)	Koostöö partneritega Eestis ja kaugemal								
	Nord Plus - Norra	2 500			2 500				
	sh toetuse arvelt				2 500				
	Comenius	20 000			5 000	5 000	5 000	5 000	
	sh toetuse arvelt				5 000	5 000	5 000	5 000	
4.4.5 (3)	Logopeedi ametikoha komplekteerimine *	20 000				5 000	5 000	5 000	5 000
4.4.5 (4)	Klassiruumide järk-järguline remont Kaiu Põhikool *	2 600				650	650	650	650
4.4.5 (4)	Kooli inventari järk-järguline uuendamine Kaiu Põhikool *	11 200				2 800	2 800	2 800	2 800
4.4.5 (5)	Noorkotkaste ja kodutütarde töö aktiveerimine *	1 000			1 000				
	sh toetuse arvelt				900				
4.4.5 (5)	Tehnikaring Kuimetsas			0	0	0	0	0	0
4.4.5 (4)	Laste mööbli järk-järguline uuendamine Kaiu Lasteaias	8 200					2 500	2 500	3 200
4.4.5 (6)	Rahvaülikooli käivitamine				0				
		65 500	0	0	8 500	13 450	15 950	15 950	11 650

	KULTUUR JA SPORT								
4.5.5 (5)	Mittetulundustegevuste toetamine *	13 600	1 800	1 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
4.5.5 (2)	Kaiu Rahvamaja efektiivsem kasutamine: klubimaja, seltsimaja *	3 000			1 000	500	500	500	500
4.5.5 (3)	Laulueriala rakendamine muusikakoolis: lauluõpetaja töökoht *	25 000			5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
4.5.5 (6)	Viidasüsteemi loomine								
4.5.5 (6)	Vallateede, objektide, allasutuste, külade viitadega	5 000				5 000			

	varustamine *								
		46 600	1 800	1 800	8 000	12 500	7 500	7 500	7 500

	SOTSIAALNE HEAOLU								
4.6.5 (2)	Perearstikeskuse tegevuse taastamine		0	0	0	0	0	0	0
4.6.5 (3)	Koduteenuse rakendamine				0				
4.6.5 (4)	Koduõeteenuse toetamine				0	0	0	0	0
4.6.5 (5)	Tervislike eluviiside propageerimine	7 531	1 161	1 370	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
	sh toetuse arvelt		855	1 198	900	900	900	900	900
4.6.5 (6)	Märkamise ja teavituse rakendamine		0	0	0	0	0	0	0
		7 531	1 161	1 370	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

	TURVALISUS								
4.7.5 (1)	Elanike teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevused		0	0	0	0	0	0	0
4.7.5 (1)	Turvakaamerate paigaldamine								
4.7.5 (1)	Liiklusmärgistuse ülevaatamine								
		0	0	0	0	0	0	0	0
	Kokku	187 196	2 961	3 670	19 883	45 783	43 533	37 833	33 533
	sh toetuse arvelt	33 953	855	1 198	9 300	9 900	5 900	5 900	900
	sh omafinantseering	153 243	2 106	2 472	10 583	35 883	37 633	31 933	32 633

\* tegevused ei ole kajastatud eelarvestrateegias  
[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

## 6 INVESTEERINGUTE KAVA

Eesmärk	Investeeringud	Kokku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
4.3.5 (4)	Veeprojektide jätkamine	934 500	434 545	499 955					
	sh toetuse arvelt		370 055	451 563					
4.3.5 (8)	Jäätmejaama ehitus	10 160	10 160						
4.6.5 (8)	Hooldekodu renoveerimine	82 916	702	38 088	44 126				
	sh toetuse arvelt			28 760	3 196				
4.4.5 (4)	Kooli saali põranda remont	14 616		14 616					
4.5.5 (1)	Vahastu rahvamaja rekonstrueerimine	128 000		128 000					
4.5.5 (1)	Kuimetsa küla spordi- ja mänguplatsi projekteerimine ja ehitus	35 413		3 413			32 000		
	sh toetuse arvelt			2 559			22 500		
4.3.5 (2)	Pargi tee ja valgustuse projekteerimine ja ehitus	32 720	520	32 200					
4.4.5 (4)	Lasteaia rekonstrueerimise projekt	20 000			20 000				
4.4.5 (4)	Lasteaia rekonstrueerimine	200 000				100 000	100 000		
	sh toetuse arvelt					80 000	80 000		
4.3.5 (3)	Terviseraja valgustus *	65 000				5 000	60 000		
	sh toetuse arvelt					3 500	42 000		
4.3.5 (5)	Teede remont	100 000			20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
4.6.5 (1)	Karitsa töölistemaja projekteerimine ja ehitus	320 000				22 500	297 500		
4.3.5 (1)	Kaiu aleviku haljastamine ja kõnniteede ehitamine *	32 000				16 000	16 000		
4.3.5 (3)	Kaiu ja Kuimetsa tänavavalgustuse rekonstrueerimine*	8 000				8 000			
4.3.5 (7)	Kuimetsa pargi ja laululava projekteerimine, rajamine *	46 500				2 500	4 000	4 000	36 000
	sh toetuse arvelt					1 750	3 200	3 200	25 200
4.5.5 (1)	Kaiu peoplatsi planeerimine, ehitamine *	40 000					4 000	36 000	
	sh toetuse arvelt						2 800	25 200	
4.5.5 (1)	Kaiu "valge maja" noortekeskusena planeerimine *	84 000					10 000	37 000	37 000

	sh toetuse arvelt						8 700	32 000	32 000
4.5.5 (1)	Kuimetsa spordikeskus *	290 000							290 000
4.3.4 (4)	Sadevete ärajuhtimine *	127 800						127 800	
	sh toetuse arvelt							108 600	
4.5.5 (1)	Kaiu staadioni uuendamine *	128 000					64 000	64 000	
	Kokku investeeringud	2 699 625	445 927	716 272	84 126	174 000	607 500	288 800	383 000
	sh toetuse arvelt	1 326 783	370 055	482 882	3 196	85 250	159 200	169 000	57 200
	sh omafinantseering	1 372 842	75 872	233390	80 930	88 750	448 300	119 800	325 800

\* tegevused ei ole kajastatud eelarvestrateegias  
[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

## 7 KAIU VALLA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2015 – 2018

### 7.1 Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest

Valla eelarvestrateegia koostamise peaesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika pikemaajalise jätkusuutliku arengu tagamine ning iga-aastane tulude/kulude parem planeerimine. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

### 7.2 Ülevaade Eesti majanduskeskkonnast

Eesti majandus on viimase kümne aasta jooksul teinud läbi suuri muutusi. Sisemajanduse kasv aastatel 2001-2007 oli keskmiselt 8% aastas. Olles vahepealsetel aastatel languses pöördus majanduskasv taas tõusule 2010. aastal. 2012. aastal kasvas majandus 3,2% ning 2013. aastal 0,8%. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt kasvab SKP 2014. aastal 2%.

Eesti eksport on 2010. ja 2011. aastal näidanud kiiret kasvu kuid 2012. aastal ekspordi kasv pidurdus. 2013. aastal kaupade ja teenuste eksport suurenes 3% ning järgnevatel aastatel püsib stabiilsena.

2014. aastal pidurdub tarbijahindade tõus 1,4%ni ning Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt stabiliseerub järgnevatel aastatel 2,7% juures. Hinnatõusu aeglustumine on suurel määral tingitud eluasemekulutuste odavnemisest.

Kiire majanduskasv tõi 2011. aastal kaasa tööjõunõudluse olulise kasvu ning hõivatute arv kasvas 6,7% ning 2012. aastal kasvas koguhõive 2,5%. Tööhõive kasv peatub ning võib järgnevatel aastatel pöörduda ka langusesse. Tööpuudus on kriisiajaga võrreldes oluliselt vähenenud (2011 aastal 12,5%) ning jõudnud 2013. aastal 9,3%ni ja 2014. aastal 8,3%ni.

Seoses ettevõtete majandusolukorra paranemisega tõusis keskmine palk 2013. aastal pea 4,9% (2012. aastal 1,7%). Järgnevatel aastatel peaks palga kasv veidi aeglustuma.

### Eesti majandusarengu prognoos

(allikas: Rahandusministeeriumi 2013 aasta suvine majandusprognoos)

Majandusnäitaja	2012	2013	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*
SKP jooksevhindades (mld eurot)	17,0	12,8	13,1	13,6	14,0	14,5	15,0
SKP reaalkasv (%)	3,2	0,8	2,0	3,5	3,6	3,4	3,2
SKP nominaalkasv (%)	6,6	5,9	4,9	6,9	6,8	6,4	6,1
Tarbijahinnaindeks (%)	3,9	2,8	1,4	2,7	2,8	2,8	2,8
Hõive (tuh inimest)	624,4	621,4	622,5	624,5	624,0	622,0	619,0
Tööhõive kasv (%)	2,5	1,0	0,2	0,3	-0,1	-0,3	-0,5
Keskmine palk (eurot)	887	948	1007	1 071	1 139	1 213	1 293
Palga nominaalkasv (%)	5,7	7,8	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6
Palga reaalkasv (%)	1,7	4,9	4,8	3,5	3,5	3,6	3,7

### **7.3 Ülevaade Kaiu valla majanduskeskkonnast**

Kaiu valla elanike arv 1. jaanuari 2014. aasta seisuga oli 1 333 elanikku. See on 48 elanikku vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Perioodil 2005-2013 on elanike arv vähenenud ligi 19%. Rahvaarvu vähenemine on tingitud väljarändest. Tööealise elanikkonna osakaal on viimastel aastatel olnud keskmiselt 63% elanikest. Registreeritud töötuid oli 30. juuni seisuga 23 ning on vähenenud võrreldes aasta algusega 8 inimese võrra.

Kaiu vallas tegutsevatest ettevõtetest on 42% füüsilisest isikust ettevõtjad ja 26% mittetulundusühingud ja sihtasutused.

Eelarvestrateegia perioodil aeglustub elanike arvu vähenemine ning ettevõtluskeskkond olulisi muutusi kaasa ei too.

### **7.4 Põhitegevuse tulude prognoos**

Kaiu valla tulud kasvavad aastatel 2015-2018 5%. Tulubaasist on suurima osatähtsusega maksud, mis moodustavad strateegiaperioodi lõpuks tuludest 67%. Olulise tähtsusega on ka tegevuskuludeks saadavad toetused moodustades tuludest 20%.

Lähtudes Rahandusministeeriumi prognoosist keskmise kuupalga suurenemise osas ning arvestades vähese tööga hõivatuse muutusega on tulumaksu laekumise suurenemiseks arvestatud järgneval kahel aastal 4% aastas.

Maamaksu on planeeritud tõsta 2016. aastal.

Tasandusfond, toetusfond ja teede korrashoiuks eraldatud vahendid on kavandatud järgnevatel aastatel samal tasemel.

### **7.5 Põhitegevuse kulude prognoos**

Toetused tegevuskuludeks moodustavad põhitegevuse kuludest 4% ning järgnevatel aastatel muutust ette ei nähta.

Personalikulud on 2015. aastal võrreldes 2014. aastaga vähenenud 2%. Vähenemist on mõjutanud Kuimetsa Algkooli sulgemine kuid suurendatud on teiste kulukohtade personalikulud.

Strateegiaperioodi lõpuks on majanduskulude 2014. aasta tasemel olles vahepealsetel aastatel languses seoses Kuimetsa Algkooli sulgemise ning Kuimetsa spordihoone kulude vähenemisega.

### **7.6. Investeeringud**

Kaiu valla investeeringute maht aastatel 2014-2018 on kokku 723 630 eurot, millest on arvestatud toetustena katta 285 696 eurot.

Aastateks 2015-2018 on planeeritud teede renoveerimiseks 20 000 eurot aastas, Kaiu lasteaia renoveerimiseks kokku 200 000 eurot, Karitsa töolistemaja projekteerimiseks ja ehituseks 320 000 eurot ning Kuimetsa spordi- ja mänguväljaku ehituseks 32 000 eurot.

### **7.7 Laenukohustused**

Kaiu vallal on seisuga 01.jaanuar 2014 võlakohustuste maht 426 734 eurot. Investeeringute teostamiseks on vajadus perioodil 2014-2018 võtta laenu 389 500 eurot. Kuigi finantsdistipliin on tagatud ei ole kõigiks tegevuskavas toodud investeeringuteks võimalik laenu võtta madala omafinantseerimise võimekuse tõttu.

## 7.8 Eelarvestrateegia koondülevaade

Kaiu valla eelarvestrateegia aastateks 2015-2018

Kaiu Vallavalitsus	Täitmine 2013	Eelarve 2014	Eelarve 2015	Eelarve 2016	Eelarve 2017	Eelarve 2018
<b>Põhitegevuse tulud kokku</b>	<b>1 246 212</b>	<b>1 262 976</b>	<b>1 279 305</b>	<b>1 309 854</b>	<b>1 331 843</b>	<b>1 341 743</b>
Maksutulud	775 610	803 000	833 000	870 000	890 000	900 000
sh tulumaks	692 102	720 000	750 000	780 000	800 000	810 000
sh maamaks	83 508	83 000	83 000	90 000	90 000	90 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	165 785	175 000	170 000	166 000	166 000	166 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	302 301	282 476	274 005	271 754	273 743	273 743
sh tasandusfond (lg 1)	5 440	0	0	0	0	0
sh toetusfond (lg 2)	246 784	248 743	248 743	248 743	248 743	248 743
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	50 077	33 733	25 262	23 011	25 000	25 000
Muud tegevustulud	2 516	2 500	2 300	2 100	2 100	2 000
<b>Põhitegevuse kulud kokku</b>	<b>1 175 294</b>	<b>1 189 148</b>	<b>1 161 000</b>	<b>1 176 000</b>	<b>1 201 000</b>	<b>1 213 000</b>
Antavad toetused tegevuskuludeks	40 964	44 872	45 000	46 000	46 000	46 000
Muud tegevuskulud	1 134 330	1 144 276	1 116 000	1 130 000	1 155 000	1 167 000
sh personalikulud	700 277	723 963	710 000	720 000	735 000	745 000
sh majandamiskulud	434 043	420 313	406 000	410 000	420 000	422 000
sh muud kulud	10	0				
<b>Põhitegevuse tulem</b>	<b>70 918</b>	<b>73 828</b>	<b>118 305</b>	<b>133 854</b>	<b>130 843</b>	<b>128 743</b>
<b>Investeeringustegevus kokku</b>	<b>-211 627</b>	<b>-72 884</b>	<b>-43 450</b>	<b>-336 950</b>	<b>-13 950</b>	<b>-14 950</b>
Põhivara müük (+)	3 500	6 000	4 000			
Põhivara soetus (-)	-578 522	-91 630	-142 500	-449 500	-20 000	-20 000
sh projektide omaosalus		-68 434	-42 500	-327 000	0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	499 103	23 196	100 000	122 500	20 000	20 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-128 000	-2 000				
Finantstulud (+)	54	50	50	50	50	50
Finantskulud (-)	-7 762	-8 500	-5 000	-10 000	-14 000	-15 000
<b>Eelarve tulem</b>	<b>-140 709</b>	<b>944</b>	<b>74 855</b>	<b>-203 096</b>	<b>116 893</b>	<b>113 793</b>
<b>Finantseerimistegevus</b>	<b>139 481</b>	<b>-109 000</b>	<b>-87 500</b>	<b>207 000</b>	<b>-110 000</b>	<b>-115 000</b>
Kohustuste võtmine (+)	244 318	20 000	42 500	327 000		0
Kohustuste tasumine (-)	-104 837	-129 000	-130 000	-120 000	-110 000	-115 000
<b>Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)</b>	<b>-1 228</b>	<b>-108 056</b>	<b>-12 645</b>	<b>3 904</b>	<b>6 893</b>	<b>-1 207</b>
<b>Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks</b>	<b>150 069</b>	<b>42 013</b>	<b>29 368</b>	<b>33 272</b>	<b>40 165</b>	<b>38 958</b>
<b>Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga</b>	<b>426 734</b>	<b>317 734</b>	<b>230 234</b>	<b>437 234</b>	<b>327 234</b>	<b>212 234</b>
<b>Netovõlakoormus (eurodes)</b>	<b>276 665</b>	<b>275 721</b>	<b>200 866</b>	<b>403 962</b>	<b>287 069</b>	<b>173 276</b>
<b>Netovõlakoormus (%)</b>	<b>22,2%</b>	<b>21,8%</b>	<b>15,7%</b>	<b>30,8%</b>	<b>21,6%</b>	<b>12,9%</b>
<b>Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)</b>	<b>747 727</b>	<b>757 786</b>	<b>767 583</b>	<b>803 124</b>	<b>799 106</b>	<b>805 046</b>
<b>Netovõlakoormuse ülemmäär (%)</b>	<b>60,0%</b>	<b>60,0%</b>	<b>60,0%</b>	<b>61,3%</b>	<b>60,0%</b>	<b>60,0%</b>
<b>Vaba netovõlakoormus (eurodes)</b>	<b>471 062</b>	<b>482 065</b>	<b>566 717</b>	<b>399 162</b>	<b>512 037</b>	<b>631 770</b>



## Kaiu valla põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud tegevusvaldkonniti

<b>Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkonniti (COFOG)*</b>	<b>Eelarve 2013</b>	<b>Eelarve 2014</b>	<b>Eelarve 2015</b>	<b>Eelarve 2016</b>	<b>Eelarve 2017</b>	<b>Eelarve 2018</b>
<b>01 Üldised valitsussektori teenused</b>	<b>166 878</b>	<b>160 886</b>	<b>166 000</b>	<b>176 000</b>	<b>184 000</b>	<b>187 000</b>
Põhitegevuse kulud	159 116	152 386	161 000	166 000	170 000	172 000
sh saadud toetuste arvelt	5 529	3 275	2 533	278	40	40
sh muude vahendite arvelt	153 587	149 111	158 467	165 722	169 960	171 960
Investeerimistegevuse kulud	7 762	8 500	5 000	10 000	14 000	15 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	7 762	8 500	5 000	10 000	14 000	15 000
<b>03 Avalik kord ja julgeolek</b>	<b>8 894</b>	<b>14 667</b>	<b>11 500</b>	<b>10 000</b>	<b>11 000</b>	<b>11 000</b>
Põhitegevuse kulud	8 894	14 667	11 500	10 000	11 000	11 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	8 894	14 667	11 500	10 000	11 000	11 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
<b>04 Majandus</b>	<b>66 791</b>	<b>55 375</b>	<b>52 000</b>	<b>53 000</b>	<b>55 000</b>	<b>56 000</b>
Põhitegevuse kulud	29 725	27 875	32 000	33 000	35 000	36 000
sh saadud toetuste arvelt	23 398	22 773	22 773	22 773	22 773	22 773
sh muude vahendite arvelt	6 327	5 102	9 227	10 227	12 227	13 227
Investeerimistegevuse kulud	37 066	27 500	20 000	20 000	20 000	20 000
sh saadud toetuste arvelt	22 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
sh muude vahendite arvelt	15 066	7 500				
<b>05 Keskkonnakaitse</b>	<b>517 857</b>	<b>19 000</b>	<b>19 000</b>	<b>22 000</b>	<b>25 000</b>	<b>25 000</b>
Põhitegevuse kulud	17 902	17 000	19 000	22 000	25 000	25 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	17 902	17 000	19 000	22 000	25 000	25 000
Investeerimistegevuse kulud	499 955	2 000	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	451 563					
sh muude vahendite arvelt	48 392	2 000				
<b>06 Elamu- ja kommunaalmajandus</b>	<b>17 762</b>	<b>17 150</b>	<b>40 500</b>	<b>316 500</b>	<b>22 000</b>	<b>22 000</b>
Põhitegevuse kulud	17 762	17 150	18 000	19 000	22 000	22 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	17 762	17 150	18 000	19 000	22 000	22 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	22 500	297 500	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt			22 500	297 500		
<b>07 Tervishoid</b>	<b>4 235</b>	<b>4 700</b>	<b>4 500</b>	<b>4 600</b>	<b>5 000</b>	<b>5 000</b>
Põhitegevuse kulud	4 235	4 700	4 500	4 600	5 000	5 000
sh saadud toetuste arvelt	550	300				
sh muude vahendite arvelt	3 685	4 400	4 500	4 600	5 000	5 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
<b>08 Vaba-aeg, kultuur ja religioon</b>	<b>290 590</b>	<b>162 500</b>	<b>151 000</b>	<b>184 000</b>	<b>155 400</b>	<b>158 000</b>
Põhitegevuse kulud	159 177	162 500	151 000	152 000	155 400	158 000
sh saadud toetuste arvelt	3 488	5 362				

sh muude vahendite arvelt	155 689	157 138	151 000	152 000	155 400	158 000
Investeeringustegevuse kulud	131 413	0	0	32 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt	2 559			22 500		
sh muude vahendite arvelt	128 854			9 500		
<b>09 Haridus</b>	<b>643 885</b>	<b>672 724</b>	<b>716 000</b>	<b>719 000</b>	<b>624 200</b>	<b>629 000</b>
Põhitegevuse kulud	643 885	652 724	616 000	619 000	624 200	629 000
sh saadud toetuste arvelt	241 534	245 171	245 171	245 171	245 171	245 171
sh muude vahendite arvelt	402 351	407 553	370 829	373 829	379 029	383 829
Investeeringustegevuse kulud	0	20 000	100 000	100 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt			80 000	80 000		
sh muude vahendite arvelt		20 000	20 000	20 000		
<b>10 Sotsiaalne kaitse</b>	<b>172 686</b>	<b>184 276</b>	<b>148 000</b>	<b>150 400</b>	<b>153 400</b>	<b>155 000</b>
Põhitegevuse kulud	134 598	140 146	148 000	150 400	153 400	155 000
sh saadud toetuste arvelt	11 692	11 619	6 429	6 429	6 429	6 429
sh muude vahendite arvelt	122 906	128 527	141 571	143 971	146 971	148 571
Investeeringustegevuse kulud	38 088	44 130	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt	28 760	3 196				
sh muude vahendite arvelt	9 328	40 934				
<b>KOKKU</b>	<b>1 889 578</b>	<b>1 291 278</b>	<b>1 308 500</b>	<b>1 635 500</b>	<b>1 235 000</b>	<b>1 248 000</b>
Põhitegevuse kulud	1 175 294	1 189 148	1 161 000	1 176 000	1 201 000	1 213 000
sh saadud toetuste arvelt	286 191	288 500	276 906	274 651	274 413	274 413
sh muude vahendite arvelt	889 103	900 648	884 094	901 349	926 587	938 587
Investeeringustegevuse kulud	714 284	102 130	147 500	459 500	34 000	35 000
sh saadud toetuste arvelt	504 882	23 196	100 000	122 500	20 000	20 000
sh muude vahendite arvelt	209 402	78 934	47 500	337 000	14 000	15 000

[RT IV, 18.11.2014, 6 – jõust. 01.01.2015]

Arengukava mõisted

**Arengukava** – arengustrateegiast lähtuv omavalitsusüksuse pika-ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja elluviimise võimalusi kavandav seadusandlik dokument.

**Arenguruum** – geograafiline piirkond, millega vald seostub, suhtestub.

**Eesmärk** – visioonist lähtuv siht, milleni soovitakse teatud ajaks jõuda ja mis on määratletav, mõõdetav, reaalselt elluviidav ja liigendatav.

**Erasektor** – üldmõiste, mis tuleneb avaliku võimu ja erasfääri lahutamisest ning hõlmab endas kahte põhilist koostisosa: ärisektorit ja mittetulundussektorit oma institutsionaalses kogumis.

**Ettevõtja** – iseseisev majandusüksus, juriidilise vormiga füüsilisest isikust ettevõtja või äriühing.

**Haldussuutlikkus**<sup>3</sup> – riigi/kohaliku omavalitsuse funktsioneerimise tagamine kõikides ettenähtud valdkondades. Tähendab tegevuspoliitika elluviimise suutlikkust.

**Horisontaalsed väärtused** – põhimõtted, millel on kõiki arengukava strateegilisi valdkondi läbiv tähendus.

**Konkurents**<sup>4</sup> – on subjektide püüdlemine ühise eesmärgi poole olukorras, kus ühe edu tähendab teise ebaedu (institutsionaalne konkurents ehk süsteemikonkurents on konkurents regioonide vahel mobiilsete tootmistegurite pärast).

**Koostöö** – vastastikku üksteisele edu saavutamiseks (kasu saamiseks) vajalike eelduste loomine.

**Koostööpiirkond** – kohalike omavalitsusüksuste territoorium, mida iseloomustavad sarnased sotsiaalmajanduslikud, geograafilised ja kultuurilised tingimused ning kus avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel toimub tihe koostöö).

**Missioon** – organisatsiooni olemasolu lühipõhjendus.

**Organisatsiooni standard** – reeglistik, mis peab tagama teenuste pakkumise protseduuri kvaliteedi.

**Partner** – huvitatud osapool.

**Piirkond** – mistahes ala maakonnas/vallas, mis võib hõlmata vastavalt kontekstile mitut valda/küla.

**Prioriteet** – esmatähtis, millega arvestatakse eesmäärke püstitades ja tegevusi kavandades.

**Probleem** – olukorra seisund, mille jätkumist me ei soovi.

**Põhimõtted** – kokkulepitud reeglid.

**Regioon** – mistahes piirkond Eesti Vabariigis, mis võib hõlmata vastavalt kontekstile mitut valda või maakonda.

**Strateegia** – üldine tegutsemisviis pikaajaliste eesmärkide saavutamiseks dokumenteeritud tulevikukujutus; ideede, printsiipide, eesmärkide jt. kompleks. Organisatsiooni ja muutuva keskkonna vahelise tasakaalu saavutamise ja hoidmise vahend. Määratleb eesmärkidest tulenevalt organisatsiooni adekvaatse reageerimise keskkonnas toimuvatele muudatustele.

---

<sup>3</sup> Eesti Juhtimiskvaliteedi Keskus

<sup>4</sup> Wiki

**SWOT** - inglisekeelsete sõnade esitähedest moodustatud lühend, millega kirjeldatakse ettevõtte sisemisi tugevusi (Strengths) ja nõrkusi (Weaknesses) ning väliskeskonna pakutavaid võimalusi (Opportunities) ja ohte (Threats).

**Tegevuskava** – loend konkreetsetest ülesannetest ja tegevustest, mida vallal on vaja täita püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

**Tegevussuund** – olemuslikult sarnaste tegevuste kogum, mille kaudu kavatakse saavutada püstitatud eesmärgid.

**Valdkond** (teema) – omavalitsuse terviktegevuse jaotus erinevateks osadeks, sfäärideks, mille aluseks on teatud ühisvajaduste rahuldamine.

**Valla organisatsioon** - valla allasutused, vallavalitsus ja volikogu.

**Visioon** – soovitud tulevikuseisund, mille poole organisatsioon oma tegevuses püüdleb.

**Üldeesmärk** – visioonist lähtuv üldsiht, milleni soovitakse teatud ajaks jõuda ning mis on määratletav, mõõdetav, reaalselt elluviidav ja liigendatav.

LISA 2

## Seotud välised arengukavad (väljavõtted)

### **RAPLAMA KOOLIVÕRGU ARENDUSKAVA AASTAIKS 2005 - 2015**

#### **Ümberkorraldused koolivõrgus**

#### Olulisemad põhjused, mis tingivad ümberkorraldusi koolivõrgus

6. Keskkooli vajadus kogu maakonnas väheneb õpilaskontingendi hulga järgi otsustades 1,6 korda ehk ca 40% võrra. Piirkonniti enamgi (lisa 10). 15-19 aastaste laste vanusegrupp kahaneb kõige enam **Kaiu**, Kehtna ja Käru vallas - kõigis neist enam kui poole võrra! Õige pisut aeglasem on kahanemine Märjamaa, Vigala ja Raikküla vallas (lisa 11). Ainsana on kahanemine suhteliselt vähemärgatav Kohila vallas.

7. Algkoolivajadus kahaneb maakonnas tervikuna 1,33 korda ehk 25% võrra (lisa 12). Rohkem kui poole võrra väheneb 7-10 aastaste laste arv tuleva kümne aasta vältel Järvakandi ja Märjamaa alevites. Pisut alla kahe korra Raikküla ja Vigala vallas. Kohila ja Käru vallas ning end. Loodna valla territooriumil seevastu laste arvu vähenemine muudatusi esialgu kavandama ei sunni.

Järvakandi ja Märjamaa alevites nii nagu ka Rapla linnas kahaneb algkooliealiste hulk jätkuvalt ka prognoosijärgsel ajal, s.o pärast 2015. aastat, sest nooremate vanusegruppide

(5-6 ja ka kokkuvõttes 0-6 aastaste) pealekasv kahaneb sarnaselt kiirenevas tempos.

Ehkki maakonnas eristuvad 5 piirkonda, kus prognoosiperioodi jooksul väikelaste arv ei

lange kümne aasta tagusest arvust allapoole (need on **Kaiu**, Kehtna, Kohila, Käru vallad ning end. Loodna valla piirkond), on nendeski täpsemal võrdlusel tegemist kahanemistrendiga. Seda suhtelist stabiliseerumist võib lugeda 1980ndate teise poole "beebibuumi" kohatiseks järellainetuseks.

## Piirkonnad ja koolid, kus probleemid kipuvad kuhjuma

Väheneva põhikooliastme õpilaste arvuga peavad läbi ajama ka **Kaiu põhikool** ja Juuru Gümnaasium, kes hakkavad konkureerima poole väiksemale sellealisele õpilashulgale oma piirkonnas.

Sama oht ähvardab Juuru Gümnaasiumi, sest nii Juurus kui **Kaius** väheneb keskkoolivajajate hulk eesoleval kümnendil enam-vähem poole võrra (lisa 11). Ning ka põhikooli-astmete õpilaskonda hakkab kahe kooli jaoks nappima.

## Põhimõttelised lahendusteed

4. Üle vaadata õpilaskontingendi kriitilise vähenemise piirkondi teenindavate põhi- ja keskastme koolide arengukavad, et asjakohaselt reageerida nõudluse muutustele (ennekõike vahest Järvakandi/Purku, Kabala ja Raikküla/Lipa põhikoolid, Vigala valla põhikoolid, Haimre põhikool, **Kaiu** põhikool, Lelle ja Käru põhikoolid ning Juuru ja Järvakandi gümnaasiumid).

## Võimalikud lahendusvariandid kriitiliste piirkondade ja koolide jaoks

Lahendid edaspidiseks toimimiseks tuleks aegsasti välja töötada vähemalt järgmistele piirkondadele ja koolidele.

1. Raikküla vald oma kolme põhikooliga
2. Vigala valla mõlemad põhikoolid
3. Varbola kool
4. Juuru gümnaasium, Järlepa lasteaed-algkool, Inglise lasteaed-algkool ja **Kaiu** valla koolid (**Kaiu** põhikool ja Kuimetsa algkool)
5. Järvakandi gümnaasium
6. Lelle ja Käru põhikoolid
7. Märjamaa gümnaasium, Haimre põhikool ja Sipa lasteaed-algkool Juuru, **Kaiu** valda ning Kehtna valla põhja- ning Rapla valla lääneserva teenindava 5 kooli - **Juuru gümnaasiumi, Inglise ja Järlepa lasteaed-algkoolide, Kuimetsa algkooli ning vähem ehk Kaiu põhikooli** jaoks napib juba praegu õpilasi. Eesolevad aastad süvendavad seda puudust märkimisväärselt veelgi kõigis kooliastmetes. Seetõttu võiks kaaluda **Kaiu** ja Kuimetsa koolide liitmist üheks asutuseks. Teisalt võiks tagada allesjäämise tagasihoidlikuks jäänud laste arvuga Järlepa ja Inglise algkoolidele nende ühendamine Juuru gümnaasiumiga, kellel juba on ja jääb oma piirkonnas kasinamaks veelgi algkooli ja põhikooli esimesse astmesse tulijate hulk ning seejärel ka põhikooli teise astmesse liikujate kogus. Liitmine Järlepa algkooliga oli arutusel ka Juuru valla arengukava koostamisel, kuid jäi hiljem sellest välja.

## RAPLAMAA SPORDI ARENGUKAVA 2015

### Tulevikuvision "Raplamaa sport 2010"

#### *Omavalitsused*

Oluliselt on kasvanud rahavood maakonna spordis, kuna omavalitsuste eelarved on kasvanud ja eraldised spordile on sihikindlad ning läbipaistvad. Saavutatud on hea koostöö ja usaldus spordiüksuste ja omavalitsuste vahel.

Raplamaa spordielu on mitmekesine, valikuvõimalusi pakkuv. Lähenemine tervisespordile on mitmekesisem ning tervise- ja looduskeskem (ka seenel- või jahilkäik, jalutamine jms. on sportlik tegevus).

Laialdaste rahvusvaheliste kontaktidega Raplamaa pakub aktiivselt oma võimalusi ja teenuseid pealinna ja välisturule.

Raamatukaante vahele on jõudnud maakonna spordiajalugu.

## RAPLA MAAKONNA HOOLDUS- JA ÕENDUSVÕRGU ARENGUKAVA 2009-2015

6.2. Maakonna hoolekande üldstruktuur ja osutatavad teenused 2008 andmed:

	<b>Omavalitsus</b>	<b>Üle 65 ea elanike arv 2009</b>	<b>Hoolekande- asutus</b>	<b>Juriidiline staatus</b>	<b>Teenuse kasutajad</b>	<b>Tegelik kohtade arv</b>	<b>Personal</b>	<b>Õendus- personal</b>
3.	Kaiu vald	216	Kaiu hoolde- kodu	KOV	17	19	4	

7. Planeeritavad institutsionaalsed hooldus-, õendusabi ja intergreeritud teenused

	<b>Teenused praegu</b>	<b>Teenused tulevikus 2012 osutab/võib osutada</b>	<b>Finantseerija</b>
Pikaajaline ööpäeva ringne hooldusabi	Juuru Hooldekodu 24 Kaiu Hooldekodu 19 OÜ Kuuda Hooldekodu 35	C 80/ Juuru Hooldekodu 24 Kaiu Hooldekodu 19 OÜ Kuuda Hooldekodu 35	KOV Isik

## RAPLA MAAKONNA TURISMI ARENGUKAVA 2011-2020

### 2.3. Objektide arendamine

Kultuuri-sportikompleksi rajamine Ingliste mõisakompleksi MTÜ, omanik 2015  
Projektid, omanik

Kuimetsa krossiraja teeninduskeskuse väljaarendamine MTÜ 2016 MTÜ, projektid  
Õppe- ja loodusmatkaradade rajamine ning arendamine maakonnas  
(igas vallas 2 rada) KOV 2018 KIK

4Kuninga Tee väljaarendamine turismitooteks MTÜ, KOV 2018 Projektid

### 2.4. sündmuste korraldamine ja turundamine.

Piirkonda tutvustavate ürituste korraldamine.

Jaanikross Kuimetsas MTÜ Pidev AF

Loosalu Ahven - jää-alune kalapüügivõistlus MTÜ Pidev projektid

### 3.2. Portaalid, andmebaasid maakonnaportaal, puhkaestis, jms andmebaasid

Valdade kodulehtedel turismiinfo avaldamine ja täiendamine KOV Pidev KOV

## RAPLA MAAKONNA KESKUSTE ARENGUSTRATEEGIA

### 7.1 Lisa 1. Arendusideed ja -plaanid

**Kaiu** lasketiiru edasiarendus, 2010-2015, Kaitseliit

**Kaiu** Jahispordi- ja Puhkekeskuse edasiarendamine, 2010-2015, **Kaiu** Jahimeeste Selts  
Kuimetsa krossirada, Laansoo & Co

Kuimetsa spordihoone rekonstrueerimine, 2011, **Kaiu** vald

Vana-**Kaiu** Vahastu tee viimisest mustkate alla, 2010- 2015, Maanteeamet

**Kaiu**-Toomja tee mustkate alla viimine, 2010- 2015, Maanteeamet

Karitsa -Ingliste teelõigu mustkate alla viimine, 2010- 2015, Maanteeamet

**Kaiu** Muusika ja Kunstide Kooli maja rekonstrueerimine ja ehitus, 2010-2012, **Kaiu** vald

Agnese ja Gabrieli lugu, 2015, **Kaiu** vald

Vilbergite karikavõistlused, igal aastal, **Kaiu** Laskurklubi

Jaanikross Kuimetsas, igal aastal, Laansoo & Co

## RAPLAMAA KOMMUNIKATSIOONI- JA TURUNDUSSTRATEEGIA

### 3.6. Raplamaa kaubamärkide analüüs

Kaiu vald (*veebiküsitluse tulemused*)

1. Mahtra sõda ja muuseum	2/14
2. Mahtra sookaitseala	1/0

## Ajaloopäränd:

### 4. Mõisad

Sutlema, Rabivere, Lohu, Tohisoo, Kohila, Pirgu, Lümandu  
Kodila, Kuusiku, Kabala, Raikküla, Lelle, Kärü, Kehtna, Kaiu, Alu, Höreda,  
Ingliste, Maidla, Juuru, Atla, Järlepa, Härgla, Hagudi, Purila, Seli  
Vardi, Vaimõisa, Lümandu, Loodna, Maidla, Sooniste, Sipa, Teenuse, Konuvere,  
Vana-Vigala, Päärdu, Valgu, Kasti, Mõisamaa

## KEILA JÕE PIIRKONNA INTEGRERITUD TURISMI ARENDAMISE KONTSEPTISOON

### 7.2 Eesmärgid ja turismivaldkonnad

Keila jõe piirkonna visioon ja neli põhieesmärki.

KEILA JÕGI - LOODUSE PÄRL			
Keila jõe piirkonna keskkonna parandamine	Majutuste ja teiste teenuste arendamine ja parandamine	Informatsioon + Turunduse tõhustamine	Uuendatud koordineeritud info

1. *Veeturism*: kõige ilmsem valdkond, kuna see on otseselt seotud piirkonda siduva elemendiga, jõega. Veeturism ühendab endas kõik vabaajategevused jõel või selle ääres.
2. *Üritusturism*: kuna piirkonnas korraldatakse juba mõningaid, peamiselt kultuuriüritusi (nt. laulupidu), peaks seda valdkonda edasi arendama. See võiks pakkuda huvi eriti külastajatele Eestist kuid ka üha enam välituristidele.
3. *Aktiivne turism*: kõik piirkonna loodusega seotud tegevused (kanuu- ja kajakisõit, matkamine, rattasõit, ratsutamine, jaht, kalastamine jne.).
4. *Seiklus-/ekstreemturism*: aktiivse turismi ekstreemsem või seiklusrohkem vorm (nt. ekstreem-trekisõit, ATV-sõit või isegi "ellujäämisretked"). Piirkonnas ka asustusest kaugel asuvaid alasid, mis on seiklus- ja ekstreemturismi harrastajate päralt.
5. *Ökoturism*: kuna otsustati rõhutada piirkonna puutumata loodust ning kindlat kavatsust seda sellisena hoida, sobivad siia valdkonda kõik tegevused, mis kasutavad loodust säästval moel. Näiteks võiks tuua giidiga matkad rabadesse ja karstialadele.



## RAPLAMAA MAAKONNAPLENEERING

*Kehtestatud 22.septembril 1999.a. Rapla maavanema korraldusega nr.916*

Tulenevalt erinevate mõttetalgute tulemuste kokkuvõtetest, uurimustöö "Eesti haldusterritoriaalne korraldus" analüüsides ning pooleliolevate haldusterritoriaalsete läbirääkimiste tulemustest on

võimalik täheldada järgnevaid tendentse:

Kõige reaalsemad haldusterritoriaalsed ühinemised:

Kohila alev ja Kohila vald

Rapla linn ja Rapla vald

Märjamaa alev, Märjamaa vald ja Loodna vald

Reaalsed ja loogilised haldusterritoriaalsed ühinemised:

Juuru vald ja **Kaiu** vald

Järvakandi vald ja Kehtna valla Ahekõnnu, Selja ning Nõlva külad

Tõenäoliselt jäävad eraldi eksisteerima:

Käru vald

Vigala vald

Probleemsed piirkonnad, mille haldusterritoriaalsed suundumused on kõige keerulisemad:

Kehtna valla **Ingliste piirkond** - Ingliste küla tõmbekeskus on Juuru, Pae külal Rapla ja Lau küla tõmbekeskust on raske määrata;

Kehtna valla **Kaerepere piirkond** (Kaerepere alevik, Kaerepere küla, Saunaküla, Kumma, Hertu ja Põrsaku külad) - tõmbekeskus on rohkem Rapla kui Kehtna;

Kehtna valla **Kõrbja küla** - elanike soov ühineda Käru vallaga;

Raikküla valla **Purku piirkond** - tõmbekeskused nii Rapla kui ka Järvakandi;

Raikküla valla **Raikküla ja Tamme piirkond** - tõmbekeskus Rapla;

Raikküla valla **Riidaku piirkond** - elanike soov ühineda Märjamaa vallaga;

Loodna valla **Laukna piirkond** - tõmbekeskused nii Märjamaa kui Kullamaa Maakondade piire ületavad tõmbealad:

**Pärnu maakonna Kaisma valla** tõmbekeskus on Järvakandi - võimalik ühinemine Rapla maakonnaga;

**Harju maakonna Tagadi küla** tõmbekeskus on Kohila - võimalik ühinemine Kohila vallaga;

**Loodna valla Laukna piirkonna** üks tõmbekeskustest on Kullamaa - võimalik liitumine Kullamaa vallaga.

Arenguvajadused 2012 - 2018

Arengukava koostamise käigus kogutud tegevusideed ja -ettepanekud.

<b>5.1. Tegevusvaldkond</b>	<b>Juhtimine ja arengu rahastamine</b>
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Kõrge teenindusvõime ja finantssuutlikkus, kompetentne ning efektiivne vallaorganisatsioon.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Järjepidevuse olemasolu</li> <li>• Kolm suhteliselt tugevat keskust</li> <li>• Amphora olemasolu</li> <li>• Vallaleht elanikele tasuta</li> <li>• Eelarvest suudetakse kinni pidada</li> <li>• Kõrgharidusega spetsialistide olemasolu</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ebajärjekindel õigusloome ja töö õigusaktidega</li> <li>2. Väike vallavalitsuse töötajate arv ei võimalda spetsialistide spetsialiseerumist</li> <li>3. Kommunikatsiooniprobleemid (info liikumine valla sees ja vallast välja), aegunud koduleht</li> <li>4. Vara (hooned ja ruumid) ebaefektiivne kasutamine</li> <li>5. Liigne keskendatus valla keskusele, paljudel küladel puuduvad külavanemad</li> <li>6. Suur sõltuvus naabervaldade ja keskuste teenustest</li> </ol>
<b>Tegevusprioriteedid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.- 4. Valla hoonete ruumikasutuse hindamine, kulude optimeerimine</li> <li>1.- 4. Analüüsidel baseeruv investeeringute juhtimine sh vastavate analüüside koostamine</li> <li>1.- 4. Külavanema statuudi täpsustamine ja kinnitamine</li> <li>1.- 4. Regulaarsete kohtumiste korraldamine ja läbiviimine elanikega valla erinevates piirkondades</li> </ol>

<b>Eesmärk 1 Optimaalne vallavalitsuse juhtimisstruktuur</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>

1.1. Vallavalitsuse juhtimisstruktuuri korrastamine ja täiendamine sh pädevuse parendamine arendustegevuse valdkonnas	65000			13000	13000	13000	13000	13000	eelarve
1.2. Vallavalitsuse personali täiendkoolituse kava koostamine	-	X	X						eelarve
1.2.1. täienduskoolituse kava rakendamine	21000		3000	3000	3000	4000	4000	4000	eelarve, tasuta koolitused, projektid
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>86000</b>								

<b>Eesmärk 2 Valla ametiasutuste toimiv kaasaegne infosüsteem</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
2.1. Olemasolevate infotehnoloogiliste vahendite audit	-	X		X		X		X	eelarve
2.2. Esitlustehniliste vahendite soetamine	800		800						eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>800</b>								

<b>Eesmärk 3 Korrastatud töö õigusaktidega</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
3.1. Enne 2007. aastat vastuvõetud õigusaktide digitaliseerimine	1100		275	275	275	275			eelarve
3.2. Amphora laiendamine allasutustele	700			700					eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>1800</b>								

<b>Eesmärk 4 Säätlik ja otstarbekas ressursside kasutamine, kulud on kontrolli all, tagatud on jätkusuutlik investeerimisvõime</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad

4.1. Valla hoonete ruumikasutuse hindamine, kulude optimeerimine	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
4.2. Analüüsidel baseeruv investeeringute juhtimine sh vastavate analüüside koostamine	-	X	X	X	X	X	X	X	projektid, eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

#### Eesmärk 5 Väljaarendatud külastruktuurid

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
5.1. Külavanema statuudi täpsustamine ja kinnitamine	-		X						eelarve
5.2. Külade isejuhtimissüsteemide kehtestamine, omaalgatuse toetamine	31800	1800	3000	4000	5000	6000	6000	6000	eelarve
5.3. Regulaarsete kohtumiste korraldamine ja läbiviimine elanikega valla erinevates piirkondades	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>31800</b>								

#### Eesmärk 6 Operatiivne ja atraktiivne valla koduleht

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
6.1. Liitumine KOVTP veebikeskkonnaga	2458	160	383	383	383	383	383	383	eelarve
6.2. Uue kodulehe haldamise kindlustamine	-		X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>2458</b>								

#### Eesmärk 7 Koostöö naabrite ja rahvusvaheliste partneritega

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
7.1. Koostööpartnerite leidmine, koostööplaanide koostamine	-	X	X						eelarve
7.2. Koostööplaanide elluviimine	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

5.2. Tegevusvaldkond	Ettevõtluskeskkond (sh ettevõttemajandus ja erateenindus)
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Soodne ettevõtluskeskkond, ettevõtlusaktiivsuse ja töökohtade arvu kasv.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Heade oskustega töötajate olemasolu</li> <li>• Elektrienergiaga varustatus</li> <li>• Internetiga varustatus</li> <li>• "Vedajate" ettevõtete olemasolu</li> <li>• Suhteliselt hea geograafiline asukoht</li> <li>• Metsa ja maa olemasolu</li> <li>• Sotsiaalne infrastruktuur</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Töötus</li> <li>2. Valla äärealade tehniline infrastruktuur</li> <li>3. Ettevõtete koostöö ja suhtlemine vallaga</li> </ol>
<b>Tegevusprioriteedid</b>	Ettevõtete koostöö

Eesmärk 1 Süsteemne ettevõtluse, töökohtade loomiseks arengutingimuste loomine.									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
1.1. Ettevõtluse toetusmeetmete väljatöötamine ja rakendamine	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

Eesmärk 2 Valla arenguprotsessi kaasatud ettevõtjad									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
2.1. Ettevõtjate kaasamine arengute kavandamisse	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

5.3. Tegevusvaldkond	Elukeskkond
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Meeldiv elukeskkond, korrastatud külad ja keskused, kaasajastatud tehniline infrastruktuur.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Toimivad korteriühistud</li> <li>• Korras jäätmemajandus</li> <li>• Talgud külade heakorrastamisel</li> <li>• Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni renoveerimine</li> <li>• Hea mobiililevi</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ühistransport</li> <li>2. Tolmavad teed ja talvel läbimatud teed</li> <li>3. Vilets side piirialadel</li> <li>4. Elektriavariid</li> <li>5. Amortiseeruvad kortermajad</li> </ol>
<b>Tegevusprioriteedid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Veeprojektide jätkamine</li> <li>2.-7. Ühistute ja inimeste teadlikkuse tõstmine säästvast renoveerimisest</li> <li>2.-7. Terviseraja valgustus</li> <li>2.-7. Teede katete ehituse ja korrashoiu plaani koostamine</li> <li>2.-7. Teede korrashoiu tagamine</li> <li>2.-7. Ettepanekute esitamine ühistranspordi optimeerimiseks, mobiililevi ja interneti parandamiseks</li> <li>2.-7. Ida urked: haljastus, korrastamine</li> </ol>

<b>Eesmärk 1 Suur osa kortermaju on renoveeritud</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
1.1. Ühistute ja inimeste teadlikkuse tõstmine säästvast renoveerimisest	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

<b>Eesmärk 2 Kaiu alevik vastavalt plaanile haljastatud ja rajatud kõnniteed</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
2.1. Haljastusplaani tellimine sh lähteülesande ettevalmistamine		X	X						eelarve
2.2. Haljastamine ja kõnniteede ehitamine	32000			X	X				eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

<b>Eesmärk 3 Külad ja olulised objektid on säästlikult valgustatud</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
3.1. Asulate (Kaiu, Kuimetsa, Vahastu, Vana-Kaiu) säästlik välisvalgustus	10000			700	9300				eelarve
3.2. Vahastu kiriku valgustuslaheni väljatöötamine ja rakendamine	4000					4000			eelarve
3.3. Terviseraja valgustus	65000		5000	60000					projekt + eelarve
3.4. Kuimetsa kergliiklustee valgustamine	89500								PRM+ eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>168500</b>								

**Eesmärk 4 Kaasaegne veemajandus**

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
4.1. Veeprojektide jätkamine	765100	44150	32360						projekt + eelarve
4.2. Sadevete ärajuhtimine	127800					127800			projekt + eelarve
4.3. Tuletõrje veevõtukohtade renoveerimine, kaasajastamine	7000			7000					projekt + eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>899900</b>								

**Eesmärk 5 Teed on hooldatud, turvalised ja enamik tolmuwabade katetega**

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
5.1. Teede katete ehituse ja korrashoiu plaani koostamine	-		X						eelarve
5.2. Teede korrashoiu tagamine	160000		40000	40000	40000	40000			riik + eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>160000</b>								

**Eesmärk 6 Ühistransport, mobiililevi ja internet vastab vajadustele**

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
6.1. Ettepanekute esitamine ühistranspordi optimeerimiseks, mobiililevi ja interneti parandamiseks	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

**Eesmärk 7 Kultuuri, spordi jt objektide ja vaatamisväärsuste, maastike korrastatud välisilme**

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
7.1. Karitsa veehoidla haljastus, niitmine, puhastamine	24000	100	100	11750	11750	100	100	100	projekt + eelarve



7.2. Kuimetsa pargi rajamine: projekteerimine, haljastamine	10000			2000	4000	4000			projekt + eelarve
7.3. Ida urked: haljastus, korrastamine	5500	4300	200	200	200	200	200	200	projekt + eelarve
7.4. Vahastu surnuaia haljastus, korrastamine	10000		5000	5000					projekt + eelarve
7.5. Kasutamata ja lagunevate hoonete lammutamine	4000		4000						projekt + eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>	<b>53500</b>								

<b>Eesmärk 8 Paranenud keskkonnateadlikkus</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
8.1. Keskkonnateavituse ja -koolituste korraldamine	-	X	X	X	X	X	X	X	projekt+ eelarve
<b>Kokku maksumus:</b>									

<b>5.4. Tegevusvaldkond</b>	<b>Haridus ja noorsootöö</b>
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Haritud vallarahvas, kättesaadav haridus igale eale, kaasaegne õpikeskkond. Kaiu valla lapsed omandavad põhihariduse oma valla koolis.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Hea koolibussiringide olemasolu</li> <li>• Kvaliteetne haridus ja head tulemused õpilasspordis</li> <li>• Olemasolev kogemustega personal (õpetajad)</li> <li>• Tugev põhikool, algkool, lasteaed, huvikool</li> <li>• Õpetajate ametikorterite olemasolu</li> <li>• Toimiv ja tugev IKT</li> <li>• Haridushoonete head küttesüsteemid</li> <li>• Väike õpilaste väljalangevus</li> <li>• Pikapäeva rühma olemasolu</li> <li>• Õpetajate head võimalused enesetäiendamiseks</li> <li>• Vastvalminud ja toimiv huvikeskus</li> <li>• Inimeste püsiv huvi enesetäiendamise vastu</li> </ul>

<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Vanemate kaugtöötamise tõttu on lapsed pikka aega järelvalveta</li> <li>2. Tugisüsteemide puudumine</li> <li>3. Lasteaia soojapidavus</li> <li>4. Kaiu PK renoveerimise vajadus</li> <li>5. Noorsootöö spetsialisti puudumine</li> </ol>
<b>Tegevusprioriteedid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.Kaiu kooli saali põranda remont</li> <li>2.Koostöö lastevanematega</li> <li>3.Lasteaia rekonstrueerimine</li> <li>4.-9.Kaiu koolide klassiruumide järk-järguline uuendamine</li> <li>4.-9.Kaiu kooli- ja lasteaia mööbli järk-järguline uuendamine</li> <li>4.-9.Logopeedi ametikoha komplekteerimine</li> <li>4.-9.Noorsootöö projektijuhi komplekteerimine</li> <li>4.-9.Koostöö partneritega Eestis ja kaugemal</li> <li>4.-9.Tehnikaring Kuimetsas</li> <li>10.-13.Kuimetsa AK majaesiste treppide ja kõnnitee korrastamine</li> <li>10.-13.Kuimetsa õpetajate toa põranda renoveerimine</li> <li>10.-13.Lasteaia toidublokkides sisustuse ja tehnika uuendamine</li> <li>10.-13.Lasteaia pesuruumide ja kanalisatsiooni renoveerimine</li> </ol>

<b>Eesmärk 1 Stabiilne õpilaste arv koolides</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
1.1.Selgitustöö, personaalne lähenemine	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
1.2. Koostöö lastevanematega	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
1.3. Valla haridusasutuste koostööplaani koostamine ja elluviimine	-	X							eelarve
<b>Kokku maksumus</b>									

<b>Eesmärk 2 Motiveeritud õpetajad ja töötajad</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
2.1. Õpetajate täiendõpe (sh lasteaed)		X	X	X	X	X	X	X	
2.2. Koostöö partneritega Eestis ja kaugemal sh									
Nord Plus - Norra	5000		2500	2500					projekt
Comenius	20000			5000	5000	5000	5000		projekt
<b>Kokku maksumus</b>	<b>25000</b>								

<b>Eesmärk 3 Rakendatud tugiteenused</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
3.1. Logopeedi ametikoha komplekteerimine	9000		9000	9000	9000	9000	9000	9000	haridus-asutuste eelarve
3.2. Noorsootöö projektijuhi komplekteerimine				X					eelarve
<b>Kokku maksumus</b>									

<b>Eesmärk 4 Renoveeritud õppehooned, -klassid ja ruumid</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
4.1. Lasteaia rekonstrueerimine sh									
projekteerimine	25000		25000						1/a eelarvest
rekonstrueerimine	200000			100000	100000				projekt
4.2. Kooli saali põranda remont	10000		10000						kooli eelarvest, projekt

4.3. Klassiruumide järk-järguline renoveerimine			X						koolide eelarvest
4.4. Koolimööbli järk-järguline uuendamine	25000		25000						koolide eelarvest
4.5. Õppevahendid vastavalt uuele Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele		X	X						Kaiu PK ja Kuimetsa AK eelarvest, projekt
4.6. Lasteaia toidublokkides sisustuse ja tehnika uuendamine	4000			1000	2000	1000			lasteaia eelarvest
4.7. Laste mööbli järk-järguline uuendamine	8200			1640	1640	1640	1640	1640	lasteaia eelarvest
4.8. Lasteaia pesuruumide ja kanalisatsiooni renoveerimine	4200		2100	2100					lasteaia eelarvest, projekt
4.9. Klassiruumi ja õpetajate toa pööranda renoveerimine	1300		650	650					Kuimetsa AK eelarvest
4.10. Majaesiste treppide ja kõnnitee korrastamine	350		350						Kuimetsa AK eelarvest
4.11. Uued siseuksed	1000		1000						Kuimetsa AK eelarvest
<b>Kokku maksumus</b>	<b>279050</b>								

<b>Eesmärk 5 Käivitunud mitmekesine noorte tegevus</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
5.1. Ajurünnaku läbiviimine noortele nende vajalike tegevuste selgitamiseks	50		50						projekt + eelarve
5.2. Noorkotkaste ja kodutütarde töö aktiveerimine	1000		1000						projekt + eelarve
5.3. Tehnikaring Kuimetsas	-		X						
5.4. Noorte Volikogu	-		X						eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>1050</b>								

Eesmärk 6 Mitmekesine täiskasvanute õpitegevus									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite allikad
6.1. Rahvaülikooli käivitamine	-			X					projekt
<b>Kokku maksumus</b>									

5.5. Tegevusvaldkond	Kultuur ja sport
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Väljaarendatud "jõhvika vald" ja mitmekülgsed võimalused meelepärase ja arendava tegevusega tegelemiseks.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tugev koolisport</li> <li>• Tugev Kuimetsa rahvamaja</li> <li>• Spordirajatiste mitmekesisus</li> <li>• Tugevad seltsid</li> <li>• Palju erinevate harrastustega tegelevaid inimesi</li> <li>• Raamatukogud kolmes tõmbekeskuses</li> <li>• Palju rahastatud projekte terviseedenduses</li> <li>• Kaiu valla kultuuripäev</li> <li>• Vahastu kirik, kogudus</li> <li>• Harrastuspordi tõus</li> <li>• Tublid ringijuhid</li> <li>• Huvikooli olemasolu</li> <li>• Tegutsevad käsitöö-, kunstiringid, ansamblid</li> <li>• Traditsioonilised spordisündmused</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Rajatiste, hoonete ja ruumide ebaefektiivne kasutamine</li> <li>2. Kultuuri teatud ühekülgsus</li> <li>3. Kohaliku turismiinfopunkti puudumine</li> <li>4. Korrastamata Loosalu laudtee ja karstiaala (Kuimetsas)</li> </ol>

<b>Tegevusprioriteedid</b>	1.Kaiu staadioni rajakatte uuendamine 2.Kuimetsa spordikeskus 3.Laulueriala rakendamine muusikakoolis 4.Vahastu rahvamaja rekonstrueerimine
----------------------------	--

<b>Eesmärk 1 Kaasaajastatud, korrastatud, renoveeritud spordi- ja kultuuriobjektid</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
1.1. Kuimetsa spordikeskus -	290000		90000	100000	100000				projekt + eelarve
1.2. Kaiu staadioni rajakatte uuendamine	128000		32000	32000	32000	32000			projekt + eelarve
1.3. Vahastu rahvamaja rekonstrueerimine	320000	8000	8000	8000	8000				projekt + eelarve
1.4. Kaiu peoplatsi planeerimine, ehitamine	40000			15000	15000	10000			projekt + eelarve
1.5. Kuimetsa laululava projekteerimine, ehitamine	40000			15000	15000	10000			projekt + eelarve
1.6. Kaiu "valge maja" noortekeskusena planeerimine	90000		20000	20000	20000	30000			projekt + eelarve
1.7. Kaiu väliujula renoveerimine	100000		5000	95000					projekt + eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>1008000</b>								

<b>Eesmärk 2 Kaiu rahvamaja parem rakendus</b>									
<b>Tegevus</b>	<b>2012-2018 kokku täiendavad vahendid</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>Vahendite võimalikud allikad</b>
2.1. Kaiu Rahvamaja efektiivsem kasutamine: klubimaja, seltsimaja	4000		1000	1000	500	500	500	500	eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>4000</b>								

<b>Eesmärk 3 Muusikakooli erialade valik suurem</b>
---

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
3.1. Laulueriala rakendamine muusikakoolis: lauluõpetaja töökoht	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus</b>									

#### Eesmärk 4 Rapla kolhooside muuseum

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
4.1. Muuseumiprojekti mõtestamine ja lahtikirjutamine	200		200						projekt + eelarve
4.2. Muuseumi käivitamine, museaalide kogumine	10000			6000	1000	1000	1000	1000	projekt + eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>10200</b>								

#### Eesmärk 5 Tugevad seltsid, aktiivne kodanikualgatus

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
5.1. Toetussüsteemide täiustamine külaseltsidele, -algatustele, sisutegevuste toetamine	13800	1800	2000	2000	2000	2000	2000	2000	eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>13800</b>								

#### Eesmärk 6 Korras viidamajandus ja turismiinfo

Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
6.1. Viidasüsteemi loomine	200		200						projekt + eelarve
6.2. Vallateede, objektide, allasutuste, külade viitadega varustamine	2000			2000					projekt + eelarve

Kokku maksumus	2200
----------------	------

<b>5.6. Tegevusvaldkond</b>	<b>Sotsiaalne heaolu</b>
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Elanikkonna toimetulek ja kvaliteetne hoolekanne.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Töötab apteek</li> <li>• Remonditud ruumide olemasolu perearstile</li> <li>• Ametikorter perearstile</li> <li>• Kvalifitseeritud personaliga hooldekodu</li> <li>• Puhas joogivesi</li> <li>• Maakonnahaigla suhteline lähedus</li> <li>• Kaiu alevikus kanalisatsiooni ja veetrassid korrastatud</li> <li>• Valla asutustes olemas ATS</li> <li>• Perenõustamise olemasolu maakonnas</li> <li>• Vabatahtlik sotsiaaltöö</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Esmatasandi arstiabi kättesaadavus</li> <li>2. Koduhooldus puudub</li> <li>3. Noorte perede nõustamine</li> <li>4. Töötute rehabilitatsioon</li> </ol>
<b>Tegevusprioriteedid</b>	<p>1.-3.Hooldekodu renoveerimine nõuetele ja vajadustele vastavaks</p> <p>1.-3.Perearstikeskuse tegevuse taastamine</p> <p>1.-3.Tervislike eluviiside propageerimine</p> <p>4.-5.Leida lahendus Karitsa Töölistemajale</p> <p>4.-5.Märkamise ja teavituse rakendamine</p>

<b>Eesmärk 1 Korrastatud sotsiaalelamispinnad, majutusüksused</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
1.1. Leida lahendus Karitsa Töölistemajale	320000				22500	297500			projekt + eelarve
1.2. Hooldekodu renoveerimine nõuetele ja vajadustele vastavaks	65000	50000	15000						projekt + eelarve



<b>Kokku maksumus</b>	385000
-----------------------	--------

<b>Eesmärk 2 Taastatud perearstikeskuse tegevus</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
2.1. Perearstikeskuse tegevuse taastamine	-	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus</b>									

<b>Eesmärk 3 Rakendatud avahooldus</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
3.1. Koduteenuse rakendamine	-		X						eelarve
<b>Kokku maksumus</b>									

<b>Eesmärk 4 Toimiv koduõendusteenus</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
4.1. Koduõeteeenuse toetamine		X	X	X	X	X	X	X	
<b>Kokku maksumus</b>									

<b>Eesmärk 5 Tervislike eluviise harrastav elanikkond</b>									
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad
5.1. Tervislike eluviiside propageerimine	7000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	projekt + eelarve
5.2. Aiamaade kasutamine Kaius ja Kuimetsas	350	50	50	50	50	50	50	50	kasutajate omaosalus + eelarve

5.3. Tervise- ja spordiobjektide korrashoid	6000		1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	projekt +eelarve
<b>Kokku maksumus</b>	<b>13350</b>									

Eesmärk 6 Tihe koostöö küladega										
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite võimalikud allikad	
6.1. Märkamise ja teavituse rakendamine	-	X	X	X	X	X	X	X	X	projekt +eelarve
<b>Kokku maksumus</b>										

<b>5.7. Tegevusvaldkond</b>	<b>Turvalisus</b>
<b>Arengu üldeesmärk valdkonnas</b>	<i>Turvaline ning tervisele ohutu elu- ja töökeskkond.</i>
<b>Arengueeldused</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Valla kolmes keskusel vabatahtlikud pritsimehed</li> <li>• Suhteliselt turvaline keskkond</li> </ul>
<b>Probleemid</b>	1. Turvalisus
<b>Tegevusprioriteedid</b>	1. Elanike teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevused 2. Vajaliku ametikoha - valla konstaabel - täitmisele kaasaaitamine

Eesmärk 1 Toimib edukas koostöö olemasolevate korraldusstruktuuridega ja elanikega										
Tegevus	2012-2018 kokku täiendavad vahendid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Vahendite allikad	
1.1. Vajaliku ametikoha - valla konstaabel - täitmisele kaasaaitamine	-	X	X							eelarve
1.2. Elanike teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevused	-	X	X	X	X	X	X	X	X	eelarve
<b>Kokku maksumus</b>										

Arenguvajaduste maksumus

	Valdkond	KOKKU		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Juhtimine kokku	122858	3.80%	1960	7458	21358	21658	23658	23383	23383
2	Ettevõtlus kokku	0	0.00%	0	0	0	0	0	0	0
3	Elukeskkond kokku	1313900	40.65%	445900	377900	142650	81250	176100	300	300
4	Haridus ja noorsootöö kokku	359100	11.11%	0	76650	121890	117640	16640	15640	10640
5	Kultuur, sport kokku	1038200	32.12%	81800	230400	368000	265500	85500	3500	3500
6	Sotsiaalne heaolu kokku	398350	12.32%	51050	17050	2050	24550	299550	2050	2050
7	Turvalisus kokku	0	0.00%	0	0	0	0	0	0	0
	<b>AREN- GUVAJADUSED, HIND KOKKU EUR</b>	<b>3,232,408</b>	<b>100.00%</b>	<b>580,710</b>	<b>709,458</b>	<b>655,948</b>	<b>510,598</b>	<b>601,448</b>	<b>44,873</b>	<b>39,873</b>
	<b>AREN- GUVAJADUSED HIND KOKKU EEK</b>	<b>50,576,195</b>		<b>9,086,137</b>	<b>11,100,606</b>	<b>10,263,356</b>	<b>7,989,123</b>	<b>9,410,616</b>	<b>702,110</b>	<b>623,877</b>
	<b>Arvestuslik keskmine aastas EUR</b>	<b>461,772.6</b>								
	<b>Arvestuslik keskmine aastas EEK</b>	<b>7,225,171</b>								